

# Revista ECONOMICA

CONSILIUL SUPREM AL DEZVOLTĂRII ECONOMICE ȘI SOCIALE — INSTITUTUL CENTRAL DE CERCETARI ECONOMICE

repartizarea teritorială a forțelor de producție  
creșterea productivității și reducerea cheltuelilor  
acordul global în industrie

## energia

utilizare rațională,  
eficientă





## ÎMBUNĂȚĂȚIREA REPARTIZĂRII TERITORIALE A FORȚELOR DE PRODUCȚIE — TRĂSĂTURĂ ESENȚIALĂ A POLITICII DE DEZVOLTARE ECONOMICO-SOCIALĂ A ROMÂNIEI

REALIZAREA OBIECTIVULUI FUNDAMENTAL al actualei etape pe care o străbate țara noastră — dezvoltarea rapidă a bazei tehnico-materiale a economiei, a întregii societăți, crearea unei economii avansate, cu o structură modernă, capabilă să asimileze cele mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice contemporane — presupune creșterea în ritm înalt a forțelor de producție și, în același timp, amplasarea lor rațională pe întreg teritoriul.

### Semnificațiile unui proces complex

ÎMBUNĂȚĂȚIREA repartizării teritoriale a forțelor de producție, dezvoltarea armonioasă, echilibrată a întregii economii naționale și a fiecărui județ constituie una din problemele cele mai importante pe care le ridică opera de făurire a socialismului. Încă din primii ani ai dezvoltării planificate a economiei partidul nostru a promovat o politică de ridicare treptată a zonelor în trecut defavorizate, prin măsuri complexe care să asigure avântul fiecărei regiuni în parte. Aceste orientări au fost accentuate în mod deosebit după Congresul al IX-lea, în condițiile adoptării actualei împărțiri administrativ-teritoriale a țării, ceea ce a permis eliminarea tendințelor de concentrare a unor obiective în special industriale în centrele-reședințe ale fostelor regiuni.

În concepția partidului nostru îmbunătățirea repartizării teritoriale a forțelor de producție constituie o importantă problemă **economico-socială**, întrucât pe această cale se creează condiții pentru valorificarea cât mai eficientă a resurselor naturale și a forței de muncă din fiecare localitate, pentru accentuarea rolului clasei muncitoare în toate județele, pentru crearea de noi centre orașenești și organizarea pe baze științifice a vieții comunelor și satelor patriei. În același timp, însă, amplasarea teritorială judicioasă a forțelor de producție pe teritoriu este și o problemă **politică** de importanță majoră. „**Trebuie să ne fie clar, spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, că, dacă nu am industrializa în mod armonios întreaga țară, dacă am menține vechea stare de inapoiere a unor zone, oricât am vorbi de egalitate în drepturi, de faptul că în școală se învață mai mult sau mai puțin limba maghiară, germană sau română, inegalitatea, de fapt, tot ar rămâne!**”<sup>1)</sup>

O astfel de viziune în problema îmbunătățirii repartizării teritoriale a forțelor de producție, în care se îmbină optim criteriile economice cu cele sociale și se asigură o înaltă eficiență atât la nivelul întregii economii, cât și în profilul fiecărei zone geografice, are un profund caracter umanist; ea se deosebește radical de modelele economice de tip capitalist, care privesc amplasarea forțelor de producție pe teritoriu în mod unilateral, absolutizând criteriile economice. În condițiile economiei noastre socialiste, îmbunătățirea amplasării teritoriale a forțelor de producție este chemată să exercite o contribuție activă la reali-

zarea în practică a principiilor socialiste și comuniste, la adevărata egalitate în drepturi, permițând participarea efectivă a maselor populare la întreaga viață economico-socială a țării. Subordonată deci nu intereselor înguste ale unei întreprinderi sau alteia, o asemenea politică este de natură să servească pînă la urmă omului, bunăstării sale, progresului întregului ansamblu al economiei naționale.

Deplasările profunde care au avut loc în amplasarea teritorială a forțelor de producție, în primul rînd a industriei, în anii care au urmat Eliberării patriei, și care au contribuit la accelerarea ridicării economice și sociale a județelor rămase în urmă, la înflorirea a numeroase localități, confirmă justetea politicii partidului, a orientărilor sale în acest important domeniu al construcției socialiste. Se știe că în perioada antebelică România avea trăsăturile unei țări tipic agrare, cu un nivel economic scăzut de dezvoltare și cu mari contraste în structura ramurilor industriale și în amplasarea lor pe teritoriu. Mai mult de două treimi din producția industrială se realiza în 1938 în câteva zone (București, Ploiești, Hunedoara, Cluj, Reșița), în timp ce regiuni întinse erau practic lipsite de activități industriale. Acest peisaj economic a fost radical modificat în mai puțin de trei decenii de economie planificată. În numeroase localități din fiecare județ al țării s-au implantat obiective industriale, ceea ce a dus la creșterea locului și rolului acestei ramuri atât pe plan micro-teritorial, cât și la nivelul economiei naționale. Birlad, Slatina, Slobozia, Tulcea, Tr. Măgurele, Balș, Alexandria, Vaslui, Zalău, Tg. Secuiesc, ca să nu vorbim decât de câteva din micile orașe care în trecut erau lipsite de industrie, dispun astăzi de mari platforme industriale, transformându-se în adevărate centre de polarizare economică și social-culturală.

S-a creat în acest fel o bază solidă pentru intensificarea în anii actualului cincinal a procesului de dezvoltare economico-socială echilibrată a tuturor județelor și de sistematizare a teritoriului, pentru asigurarea unor condiții mai bune de ridicare generală a nivelului de civilizație în toate zonele, de creștere a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor. Elementele cele mai însemnate ale prevederilor în acest domeniu, care marchează o etapă calitativ superioară în apropierea treptată a parametrilor de dezvoltare economico-socială a județelor, sînt:

- darea în funcțiune a 2 700 capacități de producție principale, amplasate în mod rațional pe teritoriu;
- mai mult de 700 de localități vor avea unități industriale de subordonare republicană cu o activitate permanentă și o producție de peste zece milioane lei;
- prin crearea unor noi unități ale industriei de stat și cooperatiste se va ajunge ca astfel de unități să existe în peste 2 900 de localități ale țării;
- o serie de județe mai puțin dezvoltate, ca Bistrița-Năsăud, Sălaj, Tulcea, Vaslui, Covasna, Botoșani, Vrancea, Gorj, Ialomița vor realiza ritmuri mai înalte de creștere a producției industriale, care vor depăși, în unele cazuri de câteva ori, ritmul ce se va înregistra pe ansamblul industriei;
- la nivelul anului 1980 în fiecare județ al țării se va realiza o producție industrială de cel puțin zece miliarde lei.

Prin traducerea în viață a sarcinilor prevăzute, la sfîrșitul cincinalului industria, această ramură dinamizatoare a întregii economii naționale, va deveni preponderentă în profilul fiecărui județ, producția globală industrială pe locuitor situându-se la un nivel simțitor mai ridicat decât cea agricolă.

<sup>1)</sup> Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 8, Ed. politică, 1973, p. 282.

## Deplasări în structura producției județelor

AMPLASAREA RAȚIONALĂ a forțelor de producție pe teritoriu se realizează în mod planificat, printr-o acțiune centralizată, la scară macroeconomică, în cadrul vastului program de industrializare socialistă a țării, proces care impune crearea în fiecare județ, cu atât mai mult în cele mai puțin dezvoltate în trecut, a unor variate și puternice activități industriale. Instrumentul principal îl constituie înfăptuirea unui bogat program de investiții, pe baza cărui în toate județele țării se construiesc noi obiective și se dezvoltă cele existente, asigurându-se posibilități sporite pentru extinderea și diversificarea producției, introducerea celor mai moderne cuceriri ale științei și tehnicii, îmbunătățirea calității produselor, valorificarea superioară a resurselor naturale, ridicarea bunăstării poporului. Astfel concepută și înfăptuită, politica de repartizare teritorială a forțelor de producție a determinat mutații fundamentale în structura economico-socială a județelor, în ritmul și nivelul lor de creștere. Aspectele cele mai semnificative sînt **amplificarea rolului industriei în fiecare județ, creșterea unui mare număr de noi locuri de muncă, precum și a bazei materiale necesare ridicării bunăstării populației în toate zonele țării.**

Să ne oprim mai întâi asupra ritmului și dinamicii producției globale industriale. Datele din tabelul nr. 1 arată înainte

Tabelul nr. 1

### Dinamica și ritmul mediu anual de creștere a producției industriale \*)

Județul	Dinamica producției în anul 1975 față de		Ritmul mediu anual de creștere a producției	
	1960	1970	1951—1975	1971—1975
Total	614	184	12,9	12,9
Argeș	1 200	210	16,4	16,0
Bistrița-Năsăud	396	201	8,8	15,0
Botoșani	500	137	11,4	13,3
Buzău	396	252	14,1	20,3
Covasna	462	211	10,3	16,1
Dimbovița	569	234	11,0	18,5
Gorj	666	172	14,2	11,5
Harghita	578	209	12,6	15,8
Iași	1 400	219	17,1	17,0
Olt	2 600	349	16,6	28,4
Sălaj	312	266	12,6	21,6
Teleorman	1 300	229	14,3	18,1
Tulcea	629	184	12,4	13,0
Vaslui	813	219	16,5	17,0
Vrancea	567	205	12,2	15,5

\* Anuarul statistic 1976, p. 95—96.

de toate faptul că, în perioada 1951—1975, pe fondul unui ritm înalt de creștere realizat pe ansamblul industriei, județele în trecut mai puțin dezvoltate — Iași, Olt, Vaslui, Argeș, Teleorman, Gorj, Buzău — au înregistrat ritmuri superioare. Dacă avem în vedere însă numai perioada cincinalului precedent se observă o creștere mai accelerată a producției în județe care și în prezent se mai situează la un nivel inferior de dezvoltare: Sălaj, Teleorman, Vaslui, Covasna, Bistrița-Năsăud. Față de media pe ramură în anii 1971—1975 considerată 1, indicele de devansare realizat de o serie de județe a fost: Olt — 2,2, Sălaj — 1,7, Buzău și Dimbovița — 1,4, Vaslui — 1,3, Covasna și Argeș — aproape 1,3 etc.

Procesul de ridicare treptată a nivelului de dezvoltare al zonelor mai puțin dezvoltate și de atenuare în acest fel a diferențelor dintre județe capătă noi dimensiuni în actualul cincinal. Cele mai mari creșteri se realizează în județele Bistrița-Năsăud și Botoșani, a căror producție industrială va depăși zece miliarde lei în 1980, față de aproximativ două miliarde în 1975. O creștere puțin obișnuită chiar în condițiile dezvoltării accelerate a economiei noastre: de cinci ori în numai cinci ani! Deși nu vor atinge asemenea valori, creșterile sînt deosebit de mari, între 2,2 — 2,8 ori, în județele Teleorman, Vrancea, Tulcea etc. Să reamintim, doar ca termen de comparație, că volumul producției industriale totale se va mări în 1980, potrivit prevederilor de plan, cu 62—70% față de 1975.

În perioada la care ne referim, ca urmare a ritmurilor diferențiate de creștere a producției la nivelul județelor, s-au produs o serie de **modificări importante în gradul de participare a acestora la producția globală industrială a țării.** Aspectul care se impune subliniat este creșterea ponderii celor două categorii de județe (punctele d și e din tabelul nr. 2) mai puțin dezvoltate

în trecut: de la 21% în 1960, la 23,7% în 1965 și 30,2% în 1975. În acest cadru creșteri spectaculoase de ponderi au înregistrat județe care pînă nu de mult făceau parte din categoria celor mai puțin dezvoltate: Argeș, Iași, Olt. Alte județe, care nu au depășit încă acest stadiu, au realizat la sfîrșitul lor o creștere a ponderilor (Ialomița, Teleorman, Vaslui) sau și-au menținut ponderile în volumul total al unei producții industriale considerabil sporite.

Pentru caracterizarea nivelului de dezvoltare a județelor sînt semnificative și datele care prezintă **producția globală industrială pe locuitor.** În anul 1970 un număr de 11 județe (Bistrița-Năsăud, Botoșani, Buzău, Ilfov, Olt, Sălaj, Teleorman, Tulcea, Vaslui, Vîlcea, Vrancea) aveau o producție industrială pe locuitor sub 7 000 de lei; în 1975 în această categorie de județe rămîn numai două — Bistrița-Năsăud și Botoșani. Majoritatea județelor — 22 (excluzînd municipiul București) — erau plasate în 1975 în categoria superioară, peste 20 000 lei, în timp ce în 1970 cu valoarea respectivă erau numai cinci județe. Saltul este, ni se pare, semnificativ pentru progresele realizate atît pe planul fiecărui județ în parte, cît și la scara întregii economii naționale. Deși mult atenuate, diferențele dintre extreme se mențin încă destul de mari, ca rezultat al unor grave disproporționalități teritoriale în dezvoltarea industrială și economică a țării, preluate de la vechiul regim. Interesant este însă de subliniat că numărul județelor din prima categorie s-a redus simțitor, iar al celor din categoria superioară precumpănește. Este evidentă tendința de apropiere a nivelului economic al județelor, prin deplasarea accelerată spre categoriile superioare a celor mai puțin dezvoltate, tendință care se va accentua în anii următori.

Prin implantarea noilor obiective industriale partidul a urmărit nu o simplă creștere a producției, ci conturarea unui profil modern al acesteia atît la nivelul fiecărui județ, cît și la scara întregii economii naționale. Bineînțeles, nu s-a pus problema realizării identice a modelului macroindustrial la nivelul fiecărui județ. Transpunerea în practică a politicii de îmbunătățire a repartizării industriei pe teritoriul vizează dezvoltarea puternică a fiecărui județ, creșterea potențialului economic al acestora în concordanță cu cerințele, particularitățile și condițiile obiective existente pe plan local: baza de materii prime și resursele de muncă, posibilitatea utilizării rețelei de transport — în primul rînd a celei fluviale —, a avantajelor pe care le oferă existența unor platforme industriale, precum și a potențialului științific al centrelor industriale pentru industriile cu tehnică de vîrf. **Modificările din structura pe ramuri a industriei județelor constituie tocmai efectul unor astfel de orientări.**

O caracteristică de ordin general o constituie **creșterea ponderii industriei grele, în primul rînd a construcției de mașini și chimiei,** cu subramurile lor cele mai dinamice — electronica, electrotehnica, petrochimia, ca o consecință nemijlocită a implantării în marea majoritate a județelor a acestor industrii ale tehnicii de vîrf, cu un rol deosebit de activ în mo-

Tabelul nr. 2

### Ponderea județelor în producția industrială globală

Gruparea județelor *)	Procente din producția globală industrială		
	1960	1965	1975
a) Municipiul București	17,5	17,8	17,6
b) 9 județe cu o pondere de 3,0—8,0% (Prahova, Hunedoara, Brașov, Timiș, Sibiu, Caraș-Severin, Cluj, Bacău, Mureș)	42,4	40,8	34,0
c) 8 județe cu o pondere de 2,0—2,9% (Arad, Maramureș, Neamț, Bihor, Galați, Brăila, Dimbovița, Suceava)	19,1	17,7	18,2
d) 9 județe cu o pondere de 1,0—1,9% (Argeș, Constanța, Ilfov, Dolj, Iași, Alba, Harghita, Satu-Mare, Buzău)	13,1	14,9	18,9
e) 13 județe cu o pondere de sub 1% (Gorj, Vîlcea, Mehedinți, Vrancea, Botoșani, Covasna, Vaslui, Bistrița-Năsăud, Olt, Teleorman, Tulcea, Ialomița, Sălaj)	7,9	8,8	11,3

\*) Gruparea a fost făcută după ponderea județelor în producția globală industrială în anul 1960, tocmai pentru a demonstra progresele realizate de județele în trecut mai puțin dezvoltate. Pentru anii 1960 și 1965 vezi „Revista economică” nr. 17/1975, pag. 12; pentru 1975 date D.C.C.

dernizarea producției și sporirea eficienței. La nivelul anului 1975 industria constructoare de mașini deținea între 32—53,3% din producția industrială totală a unor astfel de județe ca Olt, Teleorman, Dolj, Argeș, Dimbovița, ceea ce înseamnă ponderi de cca. cinci ori mai mari față de 1950. În proporții deosebit de mari a crescut și ponderea industriei chimice, mai ales în județele Iași, Teleorman, Bacău. Pe de altă parte, într-o serie de județe, luând în considerare criteriile de natura celor mai sus menționate, alte ramuri de bază ale industriei au cunoscut creșteri spectaculoase ale ponderilor — metalurgia feroasă în Galați (19,7% în 1950 și 59,9% în 1975), combustibilii în Gorj (0,6% respectiv 31,3%), metalurgia neferoasă în Olt (43,1% în 1975, inexistentă în 1950). În asemenea condiții și pe fondul unor sporuri absolute evidente, s-a manifestat și scăderea, practic generală, a ponderii industriei ușoare și mai ales alimentare: în județul Olt, de pildă, această din urmă ramură deținea în 1975 numai 8,9% din producția industrială, în timp ce în 1950 ponderea era de 72,7%! În schimb, județul Olt realizează astăzi întreaga producție de aluminiu și aluminiu pur a țării, de osii și roți monobloc de vagoane, de țevi de aluminiu pentru irigații etc., tot așa cum în județul Argeș se produce întreaga cantitate de autoturisme și autoturisme de teren, iar în Bacău toată producția de cauciuc sintetic. Argeș, Bacău, Iași, Dolj, Olt: de la condiția de județe cu niveluri scăzute de dezvoltare în perioada lantebelică, la puternica forță economică pe care o reprezintă astăzi — iată drumul parcurs într-o perioadă de aproximativ trei decenii, ilustrând semnificativ sensuri economico-sociale profunde ale politicii partidului nostru.

## Implicații pe plan social

ÎNTREGA POLITICĂ de dezvoltare economică a țării promovată de partid, este subordonată nobilului țel al ridicării bunăstării oamenilor. Sub acest aspect rezultatele îmbunătățirii repartizării teritoriale a forțelor de producție sînt extrem de importante și se manifestă pe multiple planuri: creșterea gradului de ocupare a populației în industrie și în alte sectoare neagricole și odată cu aceasta sporirea veniturilor sale, apariția unor noi orașe și centre muncitorești, echipele cu toate atribuțiile civilizației moderne, îmbunătățirea condițiilor de locuit, sanitare, de educație și instrucție publică etc.

Dezvoltarea industriei, a construcțiilor și transporturilor, a serviciilor și îmbunătățirea repartizării teritoriale a acestora a atras **sporirea considerabilă a numărului personalului în toate județele țării**. În 1975 numărul personalului era cu 1,2 mil. mai mare față de 1970 și cu aproape 4 milioane față de 1950 — această ultimă cifră reprezentînd aproape 40% din totalul populației ocupate. Prin dezvoltarea unor noi capacități de producție, în perioada actualului cincinal se vor crea încă 1—1,2 mil. noi locuri de muncă. Creșteri asemănătoare întîlnim și pe plan teritorial, bineînțeles diferențiat pe județe, în funcție de mărimea acestora, de resursele de materij prime și forță de muncă, de gradul de echipare tehnică etc. În timp ce numărul total al personalului s-a mărit cu cca. 46% în 1975 în comparație cu 1965 (tabelul nr. 3), în județele în trecut mai puțin dezvoltate sau care se mai află încă în această situație — Buzău, Dimbovița, Olt, Gorj, Sălaj, Vilcea, Argeș, Botoșani, Covasna, Harghita — creșterile au fost mult mai mari.

Analiza modificărilor din gradul și structura de ocupare a populației reliefează faptul că **populația ocupată în industrie și în alte activități neagricole a devenit precumpănitoare în cea mai mare parte a județelor**. La nivelul economiei naționale ponderea populației respective a crescut de la 50,9% în 1970 la 62,2% în 1975, urînd să atingă 72—73% în 1980. În rîndul județelor care au realizat pînă în prezent creșteri apropiate de aceste valori se numără acum și județe care în trecut aveau un nivel mai scăzut de dezvoltare și în care populația ocupată în agricultură era majoritară — Argeș, Bacău, Galați, Iași etc.

O caracterizare mai completă a realizărilor obținute în acest domeniu ne-o oferă analiza modificărilor intervenite în gruparea județelor după numărul total al personalului: la nivelul anului 1965 erau zece județe cu un număr al personalului mai mic de 150 la 1 000 de locuitori, pentru ca în 1975 în această categorie să rămîna unul singur; în schimb, numărul județelor din categoria superioară, cu peste 250, a crescut la 24 în 1975, față de numai 9 în 1960. **Această schimbare cantitativă reflectă de fapt profunde transformări calitative și are importante consecințe pe planul vieții oamenilor** — îmbunătățirea condițiilor de muncă, sporirea veniturilor populației prin integrarea acesteia, în cadrul procesului de industrializare, în activități care solicită un grad mai ridicat de calificare —, precum și al eficienței economice: creșterea absolută și relativă a muncii com-

plexe — cum este cea din industrie — determină accelerarea procesului de sporire a productivității muncii sociale. Iată, așadar, influența nemijlocită a îmbunătățirii repartizării teritoriale a forțelor de producție asupra folosirii mai judicioase a forței de muncă și, implicit, asupra unei mai echitabile distribuiri a veniturilor.

Una din consecințele sociale cele mai importante ale amplasării raționale a forțelor de producție pe teritoriu o constituie **creșterea gradului de urbanizare** și, odată cu aceasta, de dotare edilitar-gospodărească a localităților. La începutul acestui an 47,5% din populația țării locuia în mediul urban, față de 23,4% în 1948. În fiecare județ, în fiecare localitate au fost construite sute și mii de noi locuințe (în total 2,9 milioane în perioada 1951—1975), înzestrate cu elemente de înalt confort și utilitate, în stare să satisfacă în condiții superioare exigențele crescînde ale populației. Concomitent cu dezvoltarea în continuare a celor 236 orașe existente (152 în 1948), în acest cincinal începe, în cadrul amplului proces de sistematizare a localităților, transformarea treptată în orașele agricole sau agroindustriale a unui număr de 120 centre comunale, cite 2—4 în fiecare județ. Este vorba de centre economice cu peste 5 000 de locuitori, înzestrate cu obiective social-culturale (de învățămînt, sănătate, cultură) și cu unități comerciale și de servicii dimensionate de așa manieră încît să poată asigura deservirea pe un plan superior a patru, cinci comune apropiate. Toate aceste centre — orașele în general — vor oferi locuitorilor un cadru adecvat cerințelor vieții moderne, afirmării personalității și împlinirii aspirațiilor. Ridicarea pe o treaptă superioară a tuturor localităților cu perspective de dezvoltare reprezintă o etapă calitativ nouă de organizare a rețelei de localități, care va intensifica procesul de urbanizare, de apropiere a condițiilor de muncă și de viață din mediul rural de cele din mediul urban.

Tabelul nr. 3

### Creșterea numărului de personal la 1000 locuitori \*)

Județele	Numărul mediu al personalului (mii persoane)		Numărul personalului la 100 de locuitori			
	1965	1975	Total		Muncitori	
			1965	1975	1965	1975
Total economie	4 305,3	6 300,8	226	297	163	235
Alba	74,9	153,6	196	289	147	234
Argeș	116,1	195,3	219	322	163	263
Bihor	124,4	180,0	212	286	153	231
Covasna	32,6	53,7	184	275	135	219
Dimbovița	70,4	134,5	166	287	121	236
Dolj	120,7	182,3	175	243	122	191
Gorj	53,7	93,3	180	280	136	228
Harghita	59,7	98,2	211	312	160	255
Iași	108,3	170,7	175	232	115	174
Satu Mare	59,1	98,0	164	250	119	197
Tulcea	47,1	63,7	199	260	152	214
Vilcea	53,1	94,7	144	232	102	181

\*) Calculat pe baza Anuarului statistic 1976, p. 10—11, 71 și a altor date.

Evident, așa cum am mai subliniat, rezultatele pe plan social ale amplasării mai raționale a forțelor de producție pe teritoriu sînt mult mai numeroase, întregînd imaginea unui proces care prin amploarea și profunzimea sa contribuie, în spiritul eticii și echității socialiste, la atenuarea diferențelor dintre județe, la omogenizarea structurii sociale, la creșterea bunăstării oamenilor muncii de pe întreg cuprinsul țării.

ANGAJATĂ CU TOATE FORȚELE într-un amplu proces de modernizare a structurilor sale, economia românească a cunoscut ameliorări sensibile și pe planul îmbunătățirii amplasării teritoriale a forțelor de producție. Se înțelege că lichidarea deosebirilor create în trecut între diferitele județe ale țării și între diferitele localități din punctul de vedere al dezvoltării economice și sociale este o operă care necesită timp, o întreagă perioadă istorică. Realizările obținute pînă acum demonstrează capacitatea partidului nostru de a rezolva această problemă de deosebită importanță economico-socială și politică, dovedind întrutotul justetea politicii sale de ridicare a zonelor, a județelor, a localităților rămase în urmă din punct de vedere economic, pentru folosirea întregului potențial de resurse materiale și umane ale țării, pentru îmbunătățirea continuă a nivelului de trai al tuturor locuitorilor ei.

Stere GIOGA



## ACCELERAREA CREȘTERII PRODUCTIVITĂȚII MUNCII, CERINȚĂ A FĂURIRII SOCIETĂȚII SOCIALISTE MULTILATERAL DEZVOLTATE

**C**REȘTEREA în ritmuri înalte a productivității muncii constituie una din coordonatele fundamentale ale politicii partidului de construcție și dezvoltare a economiei socialiste. Caracterul prioritar al unei asemenea orientări în politica de creștere economică și dezvoltare socială a României rezidă, în general, în aceea că în condițiile efectelor revoluției tehnico-științifice contemporane, ca și ale evoluției structurilor social-economice, productivitatea muncii exprimă gradul de valorificare a resurselor naturale și de muncă, rodnicia cu care este cheltuit timpul de muncă al societății. „Cu cât este mai mare productivitatea muncii, cu cât bogățiile naționale sînt valorificate la un nivel mai înalt, cu atât se creează posibilități mai mari pentru îmbunătățirea condițiilor de viață ale întregii populații, concomitent cu înfăptuirea în ritm rapid a reproducției lărgite” — arăta secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Deși este o lege generală a progresului economic și social, creșterea neconținută a productivității muncii dobîndește o importanță tot mai mare în economia socialistă. „...Economia de timp, ca și repartizarea planică a timpului de muncă pe diferite ramuri de producție — arăta K. Marx — rămîne prima lege economică a producției colective“<sup>1)</sup> Pentru România — care a moștenit un nivel scăzut al forțelor de producție și, cu toate progresele realizate în domeniul economic, în promovarea cuceririlor revoluției tehnico-științifice, are încă de recuperat un important decalaj față de țările dezvoltate din punct de vedere economic — creșterea în ritmuri înalte a productivității muncii este o necesitate imperioasă.

Pornind de la teza marxistă conform căreia creșterea productivității presupune o asemenea transformare a proce-

sului muncii, datorită căreia „o cantitate înai mică de muncă dobîndește forța de a produce o cantitate mai mare de valoare de întrebuințare“<sup>2)</sup>, partidul nostru a acționat intens, și în special după Congresul al IX-lea, în direcția industrializării țării, a creării, dezvoltării și modernizării bazei tehnico-materiale a producției, a promovării progresului tehnic, a formării cadrelor calificate, a perfecționării conducerii și organizării industriei, a economiei naționale în ansamblu, pe scurt în direcția creării condițiilor materiale și umane necesare realizării unor ritmuri înalte de creștere a productivității muncii. Pe baza eforturilor întregii societăți, amplificate pe multiple planuri în ultimul deceniu, s-a realizat o creștere continuă și în ritmuri înalte a productivității muncii. În perioada 1951—1975 productivitatea muncii în industrie a crescut astfel cu un ritm mediu anual de 7,9%. Expresie a promovării susținute a progresului tehnic și a valorificării complexe la nivel superior a bazei tehnico-materiale și umane a producției, **acest ritm de creștere se numără printre cele mai înalte din lume** (tabelul nr. 1).

Pe baza ritmului înalt de creștere a productivității muncii în țara noastră a fost posibil ca în acest domeniu decalajele față de unele țări dezvoltate din punct de vedere economic să se reducă. Cu toate că comparațiile internaționale în domeniul productivității muncii — date fiind diferențele de concept, metodologie etc. — se dovedesc mai dificile decît în alte domenii — datele de care dispunem evidențiază o **tendință clară de diminuare a decalajelor față de alte țări**. O imagine sintetică din acest punct de vedere rezultă din urmărirea evoluției raportului dintre PNB/persoană ocupată în România și unele țări dezvoltate (tabelul nr.2).

Procesul de reducere a decalajelor dintre România și alte țări este mult mai pregnant în industrie, ca urmare a ritmului de creștere a productivității muncii mai rapid decît cel înregistrat pe ansamblul economiei naționale. Deși se referă la anul 1972, datele de care

Tabelul nr. 1

Ritm mediu anual de creștere a productivității muncii în industria României comparativ cu alte țări — în % —

Țara	Ritm mediu anual de creștere în 1960—1974
România	7,9**)
Japonia	10,2
Olanda	7,25
Bulgaria	6,6
Belgia	6,25*)
Italia	6,1
Franța	6,0
Polonia	5,97
R.D. Germană	5,85
U.R.S.S.	5,35
Iugoslavia	5,26
Suedia	5,25
Ungaria	5,2
Austria	5,1
Cehoslovacia	4,9
R.F. Germania	4,6
S.U.A.	3,3***)
Anglia	3,2

\*) 1972 față de 1969 ;

\*\*\*) 1950—1975 ;

\*\*\* Industria prelucrătoare.

Calculul efectuat pe baza datelor din Year book of labour statistics 1965 și 1975, I.L.O. Geneva, 1966 și 1976.

dispunem sînt semnificative pentru ilustrarea acestui fenomen (tabelul nr. 3).

**D**OUĂ CONSTATĂRI ni se par deosebit de importante în urma analizei cifrelor din tabelele nr. 2 și 3. Prima se referă la faptul că productivitatea muncii din România **tinde să se apropie de cea din țările dezvoltate din punct de vedere economic.** Viteza de apropiere și momentul egalizării sînt funcție de raportul dintre ritmurile de creștere ale productivității muncii realizate în România și în fiecare din țările dezvoltate cu care ne comparăm. A doua privește faptul că, în multe cazuri, diferențele față de țările dezvoltate sînt **încă mari**, atît în ce privește productivitatea națională, cît și cea din industrie. Ținînd seama de posibilitățile materiale și umane crescînde ale economiei noastre, aceasta este o realitate care reclamă accelerarea ritmului de sporire a productivității muncii în România. În acest cadru se poate menționa faptul că în cincinalul actual, începînd chiar cu primul an al acestuia, ca urmare a măsurilor stabilite de conducerea partidului, există o tendință marcantă de accelerare a ritmului de creștere a productivității muncii. Astfel, în 1976 productivitatea muncii în industrie a crescut cu 8,8% față de 6,4% cît s-a realizat în medie pe an în perioada 1971—1975. Ritmul înregistrat astfel în 1976 depășește pe cel realizat în întreaga perioadă de construire a socialismului în țara noastră<sup>1)</sup>. Această tendință se va accentua în anii următori.

Calculule privind ritmurile medii anuale de creștere a productivității muncii necesare pentru ca industria României să atingă în 1990 nivelul productivității muncii din țări mai dezvoltate arată că ritmurile de creștere a productivității muncii în industrie inițial prevăzute pentru cincinalul 1976—1980, de 6,7—7,2%, mai ales în condițiile creșterii productivității în alte țări, nu asigurau condițiile cele mai bune pentru reducerea decalajelor dintre România și țările dezvoltate, în decursul a 3—4 cincinale, așa cum s-a prevăzut. De aici, însemnătatea deosebită a hotărîrilor

Tabelul nr. 2

**Evoluția raportului dintre P.N.B./persoană ocupată (în dolari) în diferite țări, comparativ cu România, în anii 1965 și 1974**

Țara	P.N.B./persoană ocupată (în dolari) în anii:	
	1965	1974
România	1,00	1,00
Franța	6,00	4,9
S.U.A.	11,20	6,00

Sursa: Pentru anul 1965: Viața economică nr. 33/1967; pentru anul 1974 datele au fost calculate după: World Bank Atlas Population, per Capita Product and Growth. B.I.R.D., 1976.

Plenarei comune a C.C. al P.C.R. și a Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale din iulie 1975, precum și a măsurilor ulterioare luate de conducerea partidului cu privire la accelerarea ritmului de creștere a productivității muncii ca singura alternativă a îndeplinirii obiectivelor stabilite în Programul partidului. „Să fim conștienți — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la plenara C.C. al P.C.R. din 28—29 iunie 1977 — că, dacă vrem să lichidăm rămășițele în urmă, trebuie să facem eforturi mari. Fără acestea nu vom putea realiza cele prevăzute în Program. De aceea, problema creșterii mult mai rapide a productivității muncii, ca și reducerea cheltuielilor materiale și a consumului în producție (trebuie să stea în centrul întregii noastre activități economice. Numai pe această bază vom obține o creștere mai accelerată a venitului național“.

Potrivit calculelor, numai un ritm de cel puțin 9,1% — așa cum este prevăzut — poate asigura obiectivul stabilit de Congresul al XI-lea al P.C.R. de reducere a decalajelor. Evident, aprecierile noastre au valabilitate în alternativă că țările cu care se fac comparațiile își vor spori în viitor productivitatea în ritmurile din ultimii ani.

Un singur procent suplimentar de creștere a productivității muncii peste ritmul de 9,1% echivalează cu o reducere medie de circa 5 ani a duratei de timp necesare pentru lichidarea decalajelor. Iată de ce ritmul ridicat de creștere a productivității muncii în industrie, de 9,1% în cincinalul 1976—1980, creșterea suplimentară față de plan, sînt și trebuie să fie socotite — așa cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara din 28—29 iunie a.c. — ca o **limită minimă**, a cărei nerealizare atrage după sine încetinirea procesului de egalizare cu țările dezvoltate din punct de vedere economic.

**R**EALIZAREA unor ritmuri superioare de creștere a productivității muncii este nu numai necesară, dar și **pe deplin posibilă dacă ținem seama de rezervele însemnate materiale și umane existente în unitățile noastre economice.** Cercetarea unora dintre principalii factori tehnico-materiali, umani și organizatorici ai producției și muncii în unități economice din industrie evidențiază rezerve apreciabile în modul de folosire a capacităților, suprafețelor de producție, a mașinilor și utilajelor, a tehnologiilor moderne, a asimilării de produse noi în condiții de înaltă eficiență, a selecționării și pregătirii profesionale, a repartizării și utilizării forței de muncă etc. Dintre toți acești factori, o atenție deosebită se cere acordată celor cu **caracter neinvestițional**, care au particularitatea de

Tabelul nr. 3

**Nivelul relativ al diferențelor de productivitate a muncii pe economie și în industrie dintre România și alte țări**

Țara	P.N.B./persoană ocupată în 1972	Productivitatea muncii în industrie, în 1972
	— în dolari —	— în dolari —
România	1,00	1,00
Polonia	1,79	1,41
Ungaria	1,87	1,01
U.R.S.S.	2,02	1,65
R.D. Germană	2,98	1,82
R.S. Cehoslovacă	2,61	1,90
Italia	3,46	1,61
Japonia	2,88	1,39
Austria	4,37	1,92
Anglia	3,59	1,44
R.F. Germania	4,79	2,32
Franța	5,37	2,92
Suedia	5,60	2,54
S.U.A.	8,50	3,83

Sursa: Date calculate după „World Bank Atlas, Population, per Capita Product and Growth“, B.I.R.D., 1974

a mări în mod sensibil elasticitatea producției în raport cu cantitatea de factori tehnico-materiali și umani ai producției. Pe de altă parte, sporirea gradului de valorificare a tuturor factorilor de care depinde accelerarea ritmului de creștere a productivității muncii este în mod hotărîtor determinată de găsirea unor mijloace eficiente de includere în plan a rezervelor existente. În acest cadru apare ca importantă aplicarea cît mai riguroasă a legii retribuției, a formelor de repartitie, în primul rînd a acordului global.

Cele evidențiate demonstrează elocvent că recuperarea rămîinerii în urmă față de țările dezvoltate, asigurarea progresului general al societății noastre, ridicarea nivelului de civilizație materială și spirituală a întregului popor, sînt posibile numai prin realizarea unui ritm înalt de creștere a productivității muncii, care să valorifice din plin superioritatea orînduirii noastre, condițiile tehnico-materiale și umane create.

**Gheorghe RĂBOACĂ**  
**Steliana PERT**

*cercetători științifici principali la Institutul de economie socialistă*  
**Gheorghe BURCEA**  
*director al Direcției pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, Argeș*

<sup>1)</sup> K. Marx, Capitalul vol. I. ed. IV. Ed. politică, 1960, pag. 335.

<sup>2)</sup> Idem.

<sup>3)</sup> Ritmul mediu anual de creștere a productivității muncii în industrie a fost de: 8,7% în perioada 1951—1955; 8,2% — în 1956—1960; 7,75% în 1961—1965; 7,25% în 1966—1970 și 6,4% în 1971—1975.

# ORIENTĂRI PRIORITARE ÎN REDUCEREA COSTURILOR DE PRODUCȚIE

ÎN CONTEXTUL sarcinilor majore care revin din hotărârile Congresului al XI-lea al P.C.R. și din celelalte documente de partid pentru ridicarea continuă a eficienței activității economice, reducerea costurilor de producție, în primul rând a celor materiale, constituie o direcție în care trebuie concentrate prioritar toate eforturile. Realizarea acestei cerințe are profunde și multiple implicații în creșterea venitului național și implicit în îndeplinirea programelor elaborate de partid pentru continua ridicare a nivelului de trai al oamenilor muncii.

Colectivele oamenilor muncii din unitățile industriale, antrenate în lărga întrecere socialistă pentru realizarea — în cinstea zilei de 23 August — a sarcinilor de plan și a angajamentelor asumate, își amplifică eforturile pentru continua reducere a costurilor de producție. Mărturie elocventă a realizărilor obținute este faptul că numeroase întreprinderi din Capitală au realizat în primul semestru al acestui an un volum de economii, peste prevederile planului, care însumează 103 milioane lei. Dintre acestea menționăm: Întreprinderea de mașini-unelte și agregate, care a obținut economii suplimentare de 19 555 mii lei, Întreprinderea de piese radio și semiconductori — 9 592 mii lei, „Electroaparataj“ — 8 769 mii lei, Întreprinderea de construcții metalice și prefabricate — 25 721 mii lei, Întreprinderea de confecții și tricotate București — 17 080 mii lei etc.

Elaborând programe de măsuri care asigură fundamentarea analitică a economiilor planificate și organizând la un înalt nivel activitatea generală pentru realizarea la termenele stabilite și în cele mai bune condițiuni, cu eficiența preconizată, a măsurilor stabilite, unitățile respective au dat viață indicațiilor prețioase ale secretarului general al partidului privind valorificarea superioară a tuturor resurselor materiale și umane, prin reducerea consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie, folosirea mai eficientă a capacităților și suprafețelor de producție, creșterea productivității muncii, modernizarea produselor și tehnologiilor, perfecționarea organizării producției și a muncii, reducerea și eliminarea cheltuielilor neproductive și neeconomice etc. Este îmbucurător faptul că printre întreprinderile care au realizat economii suplimentare la finele semestrului I. a.c. figurează și unele unități care în perioadele precedente au înregistrat nerealizări.

Prezentate sintetic, rezultatele obținute prin eforturi proprii pe ansamblul unităților industriale din municipiul

București sint exprimate prin realizarea unei economii de 2,2 lei la 1 000 lei producție marfă, iar la cheltuielile materiale economiile suplimentare sint mai mari, de 4,7 lei/1 000 lei. Analiza critică a realizărilor conduce însă la concluzia că acestea nu exprimă nici pe departe potențialul unităților industriale, că nu toate întreprinderile au manifestat același interes și au contribuit la realizarea comandamentului major de reducere a costurilor de fabricație, că există încă mari și importante rezerve care așteaptă să fie puse în valoare. Iată, în continuare, câteva din problemele concrete care se ridică și câteva din orientările spre care — după opinia noastră — trebuie să se îndrepte eforturile de viitor pentru amplificarea succeselor obținute.

## Implicații ale nerespectării planului sortimental

CONSIDERĂM deosebit de importantă realizarea prevederilor de plan la toate sortimentele, restrângerea și chiar eliminarea numeroaselor modificări în structura de fabricație, care exprimă — adeseori — neajunsuri de fond în elaborarea și fundamentarea sarcinilor de plan, în asigurarea proporțiilor și echilibrului stabilit prin balanțe. Desigur că unele modificări în structura sorto-tipo-dimensională prevăzută prin plan sint inerente și decurg din necesitatea adaptării operative la influențele numeroșilor factori conjuncturali. Aceasta nu are însă nimic comun cu neajunsurile și deficiențele existente și din cauza cărora modificările nejustificate în sortimentajul planificat au căpătat extindere la unele întreprinderi, având ca efect — printre altele — și nerealizarea indicatorilor de costuri de producție.

Efectele negative asupra eficienței economice a unor asemenea practici pot fi elocvent demonstrate prin faptul că schimbarea structurii producției nu numai că a anihilat economiile din reducerea costurilor pe unitatea de produs, dar a făcut ca întreprinderile industriale din municipiul București să depășească — per sold — cu 6,1 lei nivelul planificat al costurilor la 1 000 lei producție marfă și cu 0,2 lei/1000 lei la cheltuielile materiale. Cele mai mari efecte negative ale modificărilor planului sortimental s-au reflectat în costurile de fabricație ale întreprinderii „Semănătoarea“, Întreprinderea de utilaj chimic „Grivița roșie“, Întreprinderea de mașini grele etc.

Se știe că — potrivit legii — unitățile economice au obligația să fabrice numai produse care au desfacerea asigurată prin contracte și comenzi, prevedere ce se cere respectată cu rigurozitate. Dar pentru onorarea portofoliului de comenzi și prin aceasta limitarea instabilității planului sortimental și a modificărilor nejustificate în structura acestui plan — cu numeroasele implicații negative pe care le determină — este necesar să se asigure o completă și temeinică pregătire de fabricație, începând cu asigurarea documentației tehnice, aprovizionarea tehnico-materială, pregătirea și utilizarea forței de muncă, folosirea integrală a capacităților de producție etc.

Deosebit de influențele negative ale modificărilor în structura sortimentală, la multe întreprinderi s-au înregistrat și importante depășiri ale costurilor planificate pe unitatea de produs. Fenomenul s-a localizat la 29 întreprinderi, la care cheltuielile suplimentare au însumat 429 milioane lei, iar la cheltuieli materiale la 48 întreprinderi — 376 milioane lei. Cele mai mari depășiri ale costurilor pe unitatea de produs s-au constatat la Întreprinderea de mașini grele, Întreprinderea de cabluri și materiale electroizolante, Întreprinderea de pompe, „Neferal“, „Laromet“, Întreprinderea de articole tehnice din cauciuc-Jilava, „Pionierul“, „Prefin“ etc.

## Programe de măsuri analitic fundamentate

NUMEROASELE ACȚIUNI de analiză, control și sprijin desfășurate de organele financiar-bancare au reliefat faptul că la aceste întreprinderi, ca și la toate celelalte, realizarea integrală a sarcinilor de costuri la 1 000 lei producție marfă, recuperarea unor eventuale nerealizări și obținerea de economii suplimentare, peste prevederile planului, impun concentrarea eforturilor spre următoarele direcții de acțiune:

● **Aplicarea consecventă a programelor de măsuri destinate reducerii consumurilor de materii prime, materiale, combustibil și energie.** La unele unități asemenea preocupări nu sint situate — cum ar fi firesc — pe primul plan, ca de exemplu la Întreprinderea de calculatoare, unde din sarcina pe anul 1977 de realizare de economii în semestrul I s-au realizat numai 7,4 la sută; la întreprinderea „Danubiana“ consumurile normale la rețea cord au fost depășite cu peste 15 la sută, iar procentul de deșeuri a crescut față de realizările anului precedent cu 5 la sută în loc să fie redus. Realizarea economiilor planificate și a angajamentelor asumate este condiționată de organizarea corespunzătoare a procesului aprovizionării tehnico-materiale, proiectarea și reproiectarea produselor, folosirea unor planuri complexe de croire, reducerea deșeurilor, și integrarea reintroducere a acestora în circuitul productiv, micșorarea cheltuieli-



lor de aprovizionare, transport, folosirea materialelor inlocuitoare etc.

● Un domeniu extrem de vast, care oferă posibilități practice nelimitate de reducere a costurilor de producție, îl constituie folosirea mai judicioasă a capacităților de producție, punerea mai bună în valoare a potențialului tehnic. După cum se știe, potrivit prevederilor Decretului nr. 375/1976, unitățile aveau obligația să elaboreze programe de măsuri, analitic fundamentate, a căror realizare să asigure o utilizare mai eficientă a capacităților și suprafețelor de producție. Asemenea programe există, dar neajunsul principal constă în neasigurarea realizării prevederilor acestora. De exemplu, la întreprinderea „Stela“ unele curențe pe această linie s-au reflectat negativ asupra costurilor de producție, generând cheltuieli de 13 832 mii lei. Este vorba de nerealizarea parametrilor proiectați la unele capacități de producție, de neasigurarea desfacerii produselor la nivelul capacităților de producție, aprovizionarea materiilor prime într-o structură diferită de cea optimă, executarea defectuoasă a unor instalații etc. Se înțelege că, în aceste condițiuni, amortismentele care au grevat prețul de cost nu au corespondent în produse executate, reprezentând cheltuieli neproductive și neeconomicoase. La întreprinderea de încălțăminte „Pionierul“ economiile suplimentare în sumă de 2 550 mii lei, preconizate prin programul de măsuri pe seama folosirii depline a capacităților de producție, nu au fost obținute, deoarece volumul producției marfă realizat în semestrul I/1977 este mai mic chiar față de prevederile de plan. Și la „Laromet“, prin utilizarea incompletă a mașinilor s-au efectuat cheltuieli cu amortizările în sumă de 2 344 mii lei, fără corespondent în producția fizică și valorică.

## Asigurarea portofoliului de contracte și comenzi

DEȘI UTILIZAREA intensivă și extensivă a capacităților și a suprafețelor de producție este una din problemele prioritare ale creșterii eficienței economice generale, inclusiv a reducerii costurilor de producție, analizele recent efectuate de organele financiar-bancare au mai reliefat cazuri în care în activul unor întreprinderi se găsesc și utilaje care nu sînt exploatate și nici măcar nu sînt necesare, dar care generează cheltuieli neeconomicoase cu plata dobînzilor. Așa este cazul la întreprinderea „Antrefrig“, care deține utilaje devenite disponibile (mașină de ambalat legume și fructe congelate, mașină de scos simburi, mașină de tăiat fructe etc.) pentru care se suportă anual amortismente de peste 300 mii lei. Situația aceasta s-a creat deoarece nu s-au luat măsuri energice ca odată cu transferul unor activități către unitățile Centralei de legume și fructe, să fie preluate și utilajele respective.

Cele 36 utilaje disponibile de la întreprinderea „Conect“ ocazionează cheltuieli neeconomicoase cu amortizările de peste 421 mii lei. Trebuie subliniat că — după opiniile specialiștilor — la această unitate vor deveni disponibile în perioada 1978-1979, ca urmare a unor modificări privind profilul unității, încă 91 utilaje, ceea ce face necesară încă de pe acum identificarea — cu sprijinul organelor ierarhic superioare — a unor soluții care să asigure introducerea operativă în circuitul productiv a mijloacelor fixe respective. Neajunsurile existente la această unitate, în domeniul folosirii capacităților de producție sînt reflectate sintetic în faptul că s-a realizat pe semestrul

I/1977 un indice de utilizare extensiv cu 34 la sută mai mic decît cel prevăzut prin plan, înregistrîndu-se întreruperi care însumează peste 660 mii ore/mașină.

Exemplele prezentate dau o anumită imagine asupra rezervelor importante de capacități de producție a căror valorificare poate determina creșterea mai accelerată a eficienței economice. Pentru realizarea acestei cerințe sînt necesare în continuare măsuri ferme de realizare a parametrilor proiectați la noile capacități de producție, dimensionarea cu maximă responsabilitate a numărului de utilaje în documentația noilor investiții, folosirea integrală a dotării tehnice actuale prin asigurarea portofoliului de contracte și comenzi la desfacerea produselor care să permită acoperirea capacității mașinilor și utilajelor cu indici ridicați de folosire extensivă și intensivă, executarea la timp și în cele mai bune condițiuni a lucrărilor de întreținere și reparații, exploatarea mașinilor și utilajelor cu respectarea disciplinei tehnologice, identificarea tuturor mijloacelor fixe care nu mai sînt necesare unităților și redistribuirea lor etc.

## Operativitate în prevenirea și lichidarea imobilizărilor financiare

CA ȘI ÎN PERIOADELE precedente, volumul cheltuielilor neproductive și neeconomicoase se menține la un nivel ridicat. Asemenea cheltuieli anihilează

E. CIOFLAN  
M. CALMAN

(Continuare în pag. 32)

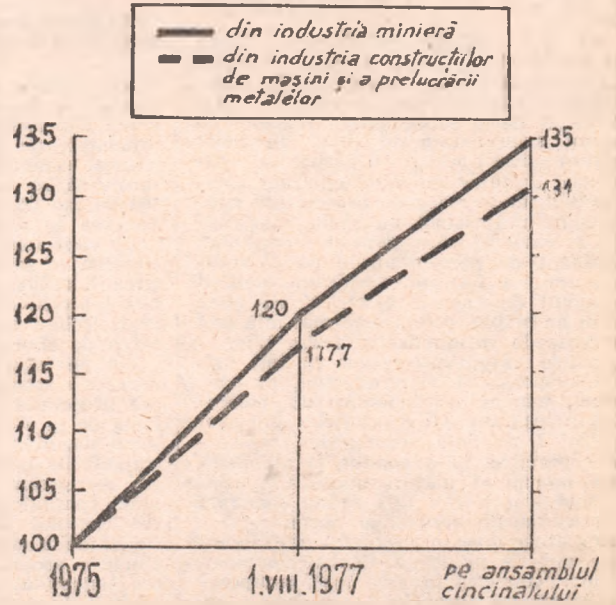
De la 1 august a.c.

## MAJORAREA RETRIBUȚIILOR OAMENILOR MUNCII DIN INDUSTRIA MINIERĂ ȘI CONSTRUCȚIILOR DE MAȘINI ȘI A PRELUCRĂRII METALELOR

POTRIVIT Decretului pentru aplicarea majorării retribuției personalului muncitor, de la 1 iulie a.c. s-a aplicat prima etapă a majorării retribuției tarifare nete într-o serie de ramuri economice importante cum sînt construcții-montaj, agricultură, industria textilă, industria confecțiilor și industria alimentară. De la 1 august s-au majorat, tot într-o primă etapă, retribuțiile lucrătorilor din industria minieră — cu 20% — cel mai mare procent de creștere a retribuțiilor pe economie, și din industria construcțiilor de mașini și a prelucrării metalelor — cu 17,7%. Pe

ansamblul cincinalului retribuțiile din aceste două ramuri ale industriei vor crește cu 35% și respectiv 31%. Pentru amplexarea preocupărilor de sporire sistematică a veniturilor oamenilor muncii este semnificativ că pînă la sfîrșitul acestui an cca. 3,5 milioane persoane vor beneficia de prima majorare a retribuțiilor, ceea ce evidențiază cu putere de neclintit a faptelor, preocuparea constantă a partidului și statului nostru pentru creșterea neîntreruptă a nivelului de trai material și spiritual al oamenilor muncii.

### CREȘTEREA PE CINCINAL A RETRIBUȚIEI TARIFARE A PERSONALULUI MUNCITOR



ANCHETĂ „R.E.”

Întreprinderea — teren de creativitate și de promovare a noului

## ECONOMISIREA ENERGIEI

APRECIIND importanța deosebită a resurselor energetice pentru progresul economic și social, partidul și statul nostru au dus și duc o politică științifică de creștere a potențialului energetic al țării, în concordanță cu nevoile dezvoltării complexe a economiei naționale și ridicării nivelului de trai al întregului popor. Concomitent, însă, se are în vedere și ridicarea gradului de gospodărire a tuturor resurselor, economisirea și raționalizarea consumurilor, astfel încât fiecăruia kilowat oră de energie electrică sau fiecăruia gram de combustibil consumat în procesele industriale să-i corespundă o eficiență cât mai ridicată, un volum tot mai mare de bunuri materiale. „Dezvoltarea în ritm înalt a economiei — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul consiliilor oamenilor muncii — cere promovarea unei politici stricte de economisire a resurselor de combustibili și energie. Așa cum am mai arătat, datorită consumurilor energetice nejustificate de mari, pentru realizarea unei unități de venit național se chel-

tuiește la noi o cantitate dublă de combustibil convențional, comparativ cu statele avansate economic. Acestei situații trebuie să i se pună capăt cât mai repede cu putință, luându-se măsuri pentru reducerea consumurilor tehnologice și a pierderilor de energie electrică în rețelele de transport și distribuție, utilizarea cât mai deplină a resurselor energetice secundare, eliminarea oricărei forme de risipă de energie”.

Între unitățile mari consumatoare de resurse energetice și, în același timp, cu însemnate posibilități de producere a energiei, sub forme diferite, se numără și **Combinatul siderurgic Galați**. Ce acțiuni se întreprind în această mare unitate economică pentru ca resursele energetice să fie utilizate rațional? Cum este atrasă în circuitul economic energia secundară? La întrebările respective au răspuns cu prilejul anchetei noastre mai mulți specialiști din combinat.

### De la prevederile bilanțurilor energetice la realizări

„COMBINATUL SIDERURGIC GALAȚI utilizează combustibilul atît pentru nevoi energetice, cît și pentru nevoi tehnologice, ca materie primă. Și într-un caz și în altul, problema utilizării raționale a acestor resurse, ale diminuării consumurilor de energie a constituit și constituie una din preocupările centrale ale specialiștilor combinatului, ale întregului colectiv.

Pentru stabilirea unui consum rațional de energie au fost întocmite bilanțuri energetice pe secții și, centralizat, pe combinat. Efectul aplicării lor s-a concretizat în semestrul I 1977 în reducerea consumurilor energetice raportate la 1 milion lei producție globală cu 7% față de perioada corespunzătoare din anul trecut. În cifre absolute, economia obținută în primele 5 luni din acest an, față de perioada corespunzătoare din 1976, este de 51,2 mil. kWh energie electrică și 30,2 mil. mc gaze naturale. Important este faptul că aceste economii s-au realizat prin reducerea consumurilor specifice de energie la principalele produse: la coș metalurgic cu 10,5%, la laminate finite cu 10,8%, la oțel cu 9%, la fontă cu 5,8%.

Deși s-au obținut realizări importante, ele nu se situează totuși la nivelul sarcinilor trasate pentru acest an. În parte, depășirea consumurilor se explică prin producția fizică suplimentară realizată în primul semestru peste plan. În mare măsură însă aceste depășiri se datorează, secțiilor de producție ale combinatului, unde măsurile preconizate pentru stăvilirea risipei nu și-au spus pe deplin cuvîntul. Am depășit consumul planificat de gaze naturale cu 58 milioane mc; a fost, de asemenea, depășit consumul de energie electrică, cu toate că, în ansamblu, acesta este mai mic față de perioada corespunzătoare din 1976.

Analiza întreprinsă recent cu toți factorii responsabili ai producției, ai conducerii tehnice și economice din combinat, în legătură cu rezultatele din semestrul I pe linia economisirii resurselor energetice, ne-a condus la stabilirea unor acțiuni și măsuri noi, astfel încît în semestrul II din 1977 să ne încadrăm în consumurile energetice normate.

Am atins doar o problemă din lanțul celor care ne preocupă. Pentru combinat, de mare importanță este însă **recuperarea resurselor energetice secundare**, care pot asigura, prin diferite transformări și utilizări, o mare parte din nevoile ener-

getice. Din inventarierea făcută la sfîrșitul anului 1976, a rezultat că avem disponibile peste 1,300 milioane tone combustibil convențional, din care gazele combustibile industriale rezultate ca deșeuri din procesele siderurgice reprezintă circa 970 000 tcc. Prin măsurile adoptate au fost recuperate și folosite 73,8%. Merită relevat că, în prezent, folosim 91% din gazele de furnal, 34% din gazele de ardere de la convertizoare, 47% din căldura produselor calde. Dacă evidențiem ponderea resurselor secundare din totalul energiei folosite la nivelul combinatului, rezultă că aceasta reprezintă 52,1%, ceea ce, după cîte cunoaștem, este o realizare ce ne situează la un nivel ridicat în lume. Cu toate acestea, rămîn încă o serie de resurse importante pe care nu le valorificăm, atragerea lor în circuitul economic necesitînd studii de specialitate pentru găsirea unor soluții de recuperare cît mai eficiente”. (Din cuvîntul tovarășului I. Velnicov, director general adjunct al centralei).

### Resursele energetice secundare — în circuitul economic

„Aș dori, să relev cîteva din realizările mai importante din ultima vreme pe linia recuperării energiei secundare. Bunăoară, prin trecerea cuptoarelor de propulsie de la laminarele de tablă pe consum de gaz natural combinat cu gaz de furnal, s-a reușit să se economisească lunar circa 100 000 mc de gaze naturale. La fel, prin punerea în funcțiune a unui boiler de mare capacitate, care folosește aburul recuperat, se asigură o economie lunară de circa 1 milion mc gaze naturale, combustibil echivalent cu necesarul pe care ar fi trebuit să-l consume pentru producerea de abur o centrală de termoficare.

Tot pe linia valorificării resurselor energetice secundare se înscrie și reducerea proporției de gaz de furnal ars la faclă de la 7% în 1976 la numai 2,8% în acest an, diferența fiind valorificată pentru diferite nevoi ale producției. În acest an, recuperăm, de asemenea, o importantă cantitate de căldură de la producerea cocsului (38,5%), prin punerea în funcțiune a unor instalații speciale de stingere uscată. În viitor, prin extinderea sistemului, vom recupera întreaga cantitate de căldură de la bateriile de cocs. Aceasta reprezintă o realizare importantă, dacă se are în vedere faptul

că, în prezent, uzina cocschimică folosește în procesele tehnologice o mare cantitate de abur care este produs prin utilizarea energiei electrice.

Studierea, în continuare, a posibilităților de recuperare a diferitelor resurse energetice secundare ce apar în procesele tehnologice constituie pentru combinatul nostru o problemă vitală pe linia ridicării gradului de gospodărire a resurselor disponibile, pentru sporirea eficienței economice. Dacă pentru valorificarea unor rezerve s-au găsit soluții eficiente de către specialiștii combinatului, o parte destul de însemnată a resurselor secundare nu poate fi recuperată datorită necunoașterii unor procedee adecvate. În această situație se află **recuperarea căldurii fizice din zgura de furnal** (care reprezintă 100 000 tcc/an), a **presiunii gazelor rezultate din procesul tehnologic de la furnale** (evaluate la 75 000 tcc/an), a **căldurii fizice a aglomeratului** (evaluată la 65 000 tcc/an), a **gazelor arse la caupere etc.** În prezent, asemenea resurse se pierd pentru că nici specialiștii combinatului, nici cei ai Institutului de cercetări metalurgice nu au găsit mijloacele de captare și transformare a căldurii în energie eficient utilizabilă. Ar trebui desigur depuse eforturi, mai ales din partea cercetării, pentru recuperarea cît mai grabnică a acestei energii”. (Din cuvîntul tovarășului Mireea Iosif, de la serviciul energetic).

„**ABURUL ȘI CĂLDURA APEI** ...” **Recuperarea și folosirea aburului rezultat din procesele tehnologice constituie, după părerea mea, o problemă importantă reprezentînd, la nivelul combinatului, o cantitate destul de însemnată de energie. Noi avem locuri de muncă unde aburul este folosit în procesul tehnologic, dar cantitățile produse sînt mult mai mari decît nevoile. Din acest motiv o cantitate apreciabilă de abur este eliminată în atmosferă. Cauza: lipsă de consumatori, mai ales vara. În timpul iernii livrăm din surplusul de abur pentru încălzitul unor cartiere gălățene și a unui complex de sere din apropierea combinatului. Vara însă, consumul scade, în timp ce aburul produs rămîne la cotele inițiale. Se are în vedere ca, începînd cu 1978, cînd vor intra în funcțiune noi capacități de producție în combinat, care vor consuma și abur, să se limiteze la minimum esaparea aburului în atmosferă și, prin această, să se obțină și o însemnată economie.**

Tot în scopul utilizării raționale a resurselor energetice primare și secundare ar fi util ca specialiștii din cercetare și proiectare să aibă în vedere, la construirea noilor combinate siderurgice înto-

grate, schimbarea procesului de obținere a metalului. Bunăoară, se poate avea în vedere construirea de agregate bloc cu aglomerare, cu furnale, cu sisteme de benzi transportoare, care să nu mai necesite răcirea aglomeratului; amplasarea oțelăriei lângă furnale ca să poată folosi toată energia termică; apoi, prin utilizarea procedeului de turnare continuă a metalului, lingourile pot fi preluate în stare incandescentă direct de la oțelărie de către laminoare. Toate acestea conduc la un consum de energie mult mai economic, reducerea fiind aproape la jumătate față de perioadele actuale. Acestea sînt însă probleme de viitor, care ar trebui să se afile în atenția cercetării și proiectării la noile obiective ce se vor construi". (Din cuvîntul tovarășului ing. **Constantin Anăstăsoaie**, șeful serviciului energetic).

## GAZELE DE COCS IN LOCUL CELOR NATURALE

sirea gazului de cocs produs la uzina cocso-chimică ca reductor direct în furnale. Este o valorificare net superioară, deoarece gazul de cocs are o concentrație de peste 52% hidrogen. Compoziția și puterea sa calorică permit înlocuirea cu succes a gazelor naturale. Încercările făcute la combinatul nostru au dat rezultate bune. Dat fiind însă faptul că Centrala electrică din Galați a fost proiectată să folosească drept combustibil gazul de cocs, ar fi total neeconomic să facem acum alte investiții pentru trecerea acestuia drept combustibil la furnale. Dar, pe măsura punerii în funcțiune a noi baterii de producere a cocsului, gazul produs va fi utilizat la furnale. Socotim însă că problema este valabilă, în special, pentru noile unități siderurgice ce se construiesc în țară. Bunăoară, pentru combinatul din Călărași, prevederea chiar din proiect a utilizării gazului de cocs drept combustibil pentru furnale va atrage după sine nu numai o valorificare superioară a acestei resurse energetice secundare, dar și mari, foarte mari, economii de gaze naturale.

Și încă o idee. Dacă specialiștii noștri din combinat au urmărit pînă acum mai mult valorificarea acelor resurse secundare energetice care nu au solicitat prea multe eforturi, se cere ca, în viitor, orientarea să fie îndreptată și spre atragerea în circuitul economic a resurselor care cer schimbări calitative în procesele de producție, perfecționarea unor mijloace de producție. Și avem în această privință destule resurse (aburul, căldura metalului produs, a semiproduselor etc.). Sînt unele începuturi ca, de pildă, extinderea turnării continue a metalului, care va permite o recuperare de la 15,2% în 1976 la circa 40% în 1980; de asemenea, captarea și folosirea căldurii cocsului prin utilizarea unor instalații care permit stingerea lui uscată și altele. Se fac studii în citeva institute de specialitate pentru găsirea unei soluții cit mai eficiente, care să ne ajute să transformăm excedentul de abur în energie electrică. Consider că ar trebui accelerată acțiunea de stabilire a unor soluții optime de recuperare și valorificare intrucit, zilnic, din lipsa acestora și a unor instalații adecvate, pierdem cantități însemnate de energie". (Din cuvîntul tovarășului **Ion Călinescu**, director la Uzina cocso-chimică).

## Probleme prioritare pe agenda specialiștilor

### PE CÎND UTILAJE RECUPERATOARE EFICIENTE ?

„Trebuie să accentuez și eu că ceea ce am recuperat pînă acum în domeniul energiei secundare se datorează în mare parte unor activități de rutină și mai puțin de con-

cepție. Puține sînt acțiunile care au adus într-adevăr noutăți în modul de valorificare a resurselor secundare. Această stare de lucruri este generată și de lipsa unor mijloace și echipamente specializate cu ajutorul cărora să se poată face diferite încercări în vederea adoptării de soluții tehnologice originale și, în același timp, eficiente. Unitățile de profil ale Ministerului Industriei Construcțiilor de Mașini întirzie asimilarea și producerea unor utilaje, cum sînt: turboagregate de puteri mari pentru recuperarea aburului, aparate de măsură și control, diferite tipuri de arzătoare etc. În vederea realizării mijloacelor necesare valorificării resurselor energetice secundare, ar trebui după părerea noastră, să se elaboreze programe complexe pe linie de investiții, proiectare, fabricație de utilaje și motoare, care să fie nominalizate distinct, chiar prin planul de stat.

Apoi, se cer revăzute de către proiectanți anumite documentații pentru noile obiective ce se construiesc și care nu cuprind și instalațiile de recuperare a energiei secundare. Consider, de asemenea, necesar ca în viitor, să se revadă de către cercetători și proiectanți mai în profunzime și problema randamentelor energetice ale unor agregate siderurgice. Bunăoară, de mulți ani s-a renunțat să se construiască la noile obiective coșuri înalte pentru vehicularea aerului și a gazelor. În prezent, această operație este făcută cu ajutorul exhaustoarelor, instalații consumatoare de multă energie electrică. Ar trebui văzut prin comparație ce este mai eficient? După analizele noastre, considerăm, ținînd seama de necesitatea economisirii energiei electrice, că sînt mai eficiente coșurile înalte în vehicularea aerului și gazelor din halele de producție. Și în combinatul nostru sînt destule cazuri unde asemenea coșuri ar da randamente bune și ar putea înlocui exhaustoarele.

De asemenea, au început să nu mai fie „la modă” nici turnurile cu răcire normală a apei. Se construiesc turnuri cu răcire forțată care sînt mari consumatoare de energie electrică. Motivul care a condus la această schimbare avea în vedere doar accelerarea procesului de răcire a apei, nicidecum consumul energetic. Considerăm că problema ar trebui revăzută în lumina noii situații de azi, cînd se cere să se utilizeze rațional și în mod eficient energia electrică". (Din cuvîntul tovarășului **D. Ștefănescu**).

### CERCETAREA ȘI CERINȚELE INTREPRINDERII

„Există, intradevăr, mari posibilități de a reduce consumul de energie și combustibil în fiecare sector de activitate al combinatului. Pentru aceasta, însă, se impune recuperarea, la maximum posibil, a tuturor resurselor energetice secundare. Dacă o parte din acestea nu sînt valorificate încă, faptul se datorează, firește, celor din combinat; dar, în bună măsură, pentru negăsirea unor soluții corespunzătoare și eficiente de recuperare vina revine și specialiștilor din institutele de cercetări metalurgice. Avem inventariate un volum de peste 560 000 tcc resurse energetice secundare pentru care nu s-au întocmit încă studii de recuperare. Se invocă motivul că problemele tehnologice de recuperare și valorificare a acestora nu au fost soluționate nici pe plan mondial. Presupunînd că lucrurile stau așa, atunci ce rol și răspundere poartă cercetarea noastră? De ce întii să soluționeze alții problemele și, apoi, să preluăm noi lucruri de-a gata făcute? Nu este oare de datorita cercetării să găscască soluții originale, eficiente, în rezolvarea diferitelor aspecte cu care sînt confruntate întreprinderile, sau însăși institutele prin programele lor tematice? Desigur, așteptăm ca aportul cercetării să se facă realmente mai mult simțit și, în cazul nostru, să conducă la amplificarea posibilităților de recuperare a unor resurse secundare energetice care, zi de zi, se

pierd". (Din cuvîntul tovarășului **R. Hanganu**, de la Uzina de distribuție a energiei electrice).

ÎN CADRUL ANCHETEI și-au mai exprimat punctele de vedere tovarășii: **M. Iorga**, inginer-șef la sectorul furnale-aglomerare, **Șt. Banu**, șeful secției furnale, **I. Stolnicanu**, secretar cu probleme economice al Comitetului de partid al combinatului, **I. Strugari**, vicepresedinte al Consiliului de control muncitoresc din Comitetul județean Galați al P.C.R., care au insistat asupra posibilităților de atragere a resurselor energetice secundare nevalorificate. În ansamblu acestea se referă la:

- programarea realizării produselor, în special a celor plate, coresponsător cerințelor din contractele încheiate cu beneficiarii, pentru a se evita crearea de stocuri cu mișcare lentă (datorită necesității unor dimensiuni, în special la tablă, rămîn anual în stoc zeci de mii de tone de produse). Pentru evitarea creării de stocuri supranormative s-a propus de asemenea, organizarea unei baze specializate care să primească astfel de produse și, în funcție de cerințele beneficiarilor, să le debiteze și să le expedieze la dimensiunile solicitate, dînd în trebură întregii suprafețe a tabelor. În acest mod, se va înălțura recircuirea unei mari cantități de produse și, ca urmare, se vor economisi însemnate cantități de energie electrică și combustibil;

- să se analizeze în profunzime în toate sectoarele producției și să se inventarizeze toate resursele energetice secundare cu posibilități de valorificare la termene rezonabile. Există încă în combinat neinventariate o serie de resurse — căldura din metalul aflat în diferitele faze tehnologice, gaze și aburi etc. De altfel, trebuie spus că în combinat mai sînt de întocmit, în diferite sectoare de activitate, 113 bilanțuri energetice, deși termenul a trecut de mult;

- perfecționarea și modernizarea tehnologiilor și utilajelor tehnologice. S-a evidențiat cu prilejul anchetei posibilitatea accelerării extinderii unor procese tehnologice de mare randament (turnarea continuă a oțelului, extinderea introducerii oxigenului și gazelor naturale la elaborarea fontei, introducerea oxigenului și a procedeului duplex la elaborarea oțelului electric etc.).

Tot în scopul economisirii unor mari cantități de energie și gaze naturale s-a propus: pentru sectorul de aglomerare a minereului — raționalizarea funcționării benzilor transportoare din depozitul de materii prime, prin mărirea debitului de transport și eliminarea funcționării lor în gol, etanșarea mașinilor de aglomerat minereu și creșterea producției specifice; la oțelărie — optimizarea consumului de combustibil la elaborarea metalului în convertizoare și cuptoarele electrice, reducerea numărului de intreruperi accidentale; în sectorul de laminoare plate — îmbunătățirea indicelui intensiv al agregatelor și eliminarea pierderilor provocate de neetanșarea cuptoarelor de propulsie etc.

Cît privește înlocuirea unor utilaje cu randamente energetice scăzute, cu altele modernizate (turbogeneratoare, cuptoare de propulsare și încălzire etc.), s-a accentuat necesitatea largirii sprijinului industriei constructoare de mașini, care să pună la dispoziție noi instalații și utilaje perfecționate, cu consumuri energetice cit mai scăzute.

Anchetă realizată de  
**V. BOESCU**

Experiențe în actualitate

## ACORDUL GLOBAL — factor de cointeresare în creșterea eficienței

**P**E FONDUL GENERAL al cointeresării materiale și morale a oamenilor care știu că lucrează pentru ei, pentru bunăstarea lor viitoare, apar necesare aplicarea adecvată a întregului sistem de stimulente materiale colective și individuale, alegerea judicioasă, după criterii complexe a formelor de retribuție, astfel încât acestea să favorizeze creșterea productivității muncii.

De această legătură strinsă, organică între munca depusă, rezultatele ei și mărirea retribuției depinde realizarea unui avânt rapid și multilateral al progresului tehnic, al organizării științifice a producției și a muncii, al ridicării calificării etc. — într-un cuvânt, mobilizarea rezervelor existente în întreprinderi pentru mărirea productivității muncii peste nivelul planificat.

Pornind de la aceste considerente, la începutul anului trecut consiliul oamenilor muncii de la întreprinderea „Netex” din orașul Bistrița, a stabilit să se introducă forma de retribuție în acord global la marea majoritate a personalului muncitoresc. Supusă dezbaterei adunării generale a oamenilor muncii, propunerea a fost aprobată în unanimitate.

Potrivit metodologiei transmise de Centrala industriei lînii, biroul de organizare a producției și a muncii a trecut la revizuirea normelor de producție pentru toate locurile de muncă ce erau cuprinse în acord direct (individual sau colectiv). Întrucât această formă se dovedise eficientă în perioadele anterioare, s-a hotărât ca ea să fie păstrată în continuare, în cadrul acordului global. Totodată, au fost analizate și locurile de muncă retribuite în regie, stabilindu-se care dintre ele să fie prinse în acordul global, astfel ca să se obțină unitatea de interese a tuturor celor care contribuie și pot aduce un aport mai mare la realizarea producției. S-a ținut seama de posibilitățile de sporire a spiritului de intrajutorare și responsabilitate colectivă, a exigenței fiecărui muncitor față de modul de lucru și rezultatele muncii fiecăruia dintre colegii săi, componenți ai formației de acord global, atât din cadrul schim-

bului său, cât și din schimbul anterior, indiferent de postul ocupat.

Alături de muncitorii de bază, în formația de acord global au fost cuprinși cei din colectivul mecano-energetic, cei de la depozite, Din cadrul personalului TESA au fost incluși șefii de atelier și maiștrii.

**Măsurile înscrise în Programul de creștere a retribuției și a altor venituri, a nivelului de trai al populației în cincinalul 1976—1980, program inițiat de tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU și aprobat de C.C. al P.C.R. în Plenara de la sfârșitul lunii iunie a.e., asigură ca oamenii muncii să obțină venituri tot mai mari pe baza rezultatelor lor în producție. Înfăptuirea acestor măsuri impune intensificarea eforturilor pentru creșterea suplimentară a productivității muncii — calea principală de sporire a avuției noastre naționale.**

**Articolul de față prezintă acțiunile întreprinse și rezultatele obținute pe această linie la o tinărită unitate a industriei ușoare, prin introducerea și generalizarea formei superioare de organizare și retribuție a muncii — acordul global.**

Componența formației de acord global fiind astfel definitivată și aprobată, după calculul tarifelor pe produse s-a făcut o comparație cu perioada de referință — ultimele 5 luni ale anului precedent, perioadă în care producția s-a realizat la nivelul capacității proiectate, cu rezultate bune la toți indicatorii de plan. S-a constatat că existau premisele pentru reducerea timpului de muncă necesar, creșterea productivității fizice și a nivelului mediu al retribuției.

Acordul global s-a aplicat de la începutul trimestrului II 1976, în condițiile acoperirii cu contracte a capacităților de producție, asigurării necesarului de materii prime și materiale și prin rezolvarea altor elemente tehnico-materiale de care depinde buna desfășurare a activității productive.

Formația de acord global s-a strădui să se organizeze și să se gospodărească judicios, să realizeze producția la nivelul și sortimentația contractată, de o calitate corespunzătoare, în condițiile obținerii unor economii la forța de muncă, materii prime și materiale, astfel că anul 1976 a fost încheiat cu rezultate bune la toți indicatorii de plan:

Indicatorul	Nivelul de realizare (%)	Creștere față de 1975 (%)
Producția globală	106,6	11,6
Producția marfă	101,5	10,7
Productivitatea muncii	106,4	12,8

Față de angajamentul pe întregul an, valoarea producției globale obținute suplimentar a fost de 3,1 ori mai mare. Eficiența aplicării acordului global s-a dovedit superioară celei preconizate:

- productivitatea fizică a crescut cu cea. 5% față de semestrul II din 1975;
- producția fizică lunară s-a mărit în medie cu 1,5%;
- retribuția medie orară a sporit cu cea. 2%.

Gradul de extindere a muncii în acord a fost de 92%.

În luna mai din acest an, cu sprijinul organelor de control din minister și centrală și ținând seama de experiența dobândită, de perfecționările la diferite locuri de muncă, au fost aduse unele îmbunătățiri. Au fost reactualizate toate normele de muncă pentru personalul indirect productiv și de deservire și s-au reexaminat principalele norme de producție.

Încă din prima lună de la introducerea acestor măsuri s-a obținut scăderea manoperei pe unitatea de produs (91,9% din cea planificată, față de peste 94% în lunile precedente); productivitatea muncii a depășit cu 8,2% nivelul din plan, indicele de îndeplinire a normei a reprezentat 106,7%, iar plusul de retribuție obținut a fost, în medie, de 2,5%.

În aceste condiții a fost posibilă realizarea în bune condiții a planului pe semestrul I:

- producția globală 102,9%
- producția marfă 102,2%
- productivitatea muncii 103,1%
- numărul mediu scriptic 98,1%

Considerăm însă că mai avem resurse pentru creșterea productivității muncii, pentru perfecționarea corelației între muncă și retribuție. În acest sens, recentul regulament de aplicare a formei de retribuție în acord global pentru întreprinderea noastră, care adaptează la condițiile unității regulament-cadru elaborat de centrala industrială pe baza noii metodologii a Ministerului Industriei Ușoare, oferă premise favorabile. Conducerea colectivă a întreprinderii își propune ca, aplicând hotărârile Congresului consiliilor oamenilor muncii, să asigure îmbunătățirea în continuare a eficienței activității întregului personal.

**Mircea BOCU**  
directorul întreprinderii  
„Netex” — Bistrița-Năsăud

Creșterea productivității  
pe șantierele de investiții necesită

## EXTINDEREA UTILIZĂRII MASELOR PLASTICE

SATISFACEREA cerințelor de confort și funcționalitate ale beneficiarilor concomitent cu realizarea unei productivități și eficiențe înalte la constructor în executarea blocurilor de locuințe a impus necesitatea adoptării unor noi soluții tehnologice, a unui larg nomenclator de materiale de construcții cu proprietăți superioare. S-a avut în vedere ca noile materiale să fie mai ieftine, ușoare și rezistente, să permită înlocuirea materialelor deficitare și a celor mari consumatoare de energie, să fie ușor prelucrabile, cu o bună comportare în timp, să contribuie la realizarea de elemente complet finisate în fabrică sau poligoane ș.a.

În realizarea tuturor acestor exigențe, căutările au fost îndreptate în special în direcția folosirii materialelor plastice, care, după părerea specialiștilor, conduc la reducerea operațiunilor mari consumatoare de manoperă (finisaje, pardoseli, izolații, pereți interiori și despărțitori, închideri etc.). Ce rezultate s-au obținut în acest domeniu în execuția noilor blocuri din municipiul București? Ce probleme apar, cum pot fi ele soluționate?

### Avantaje economice evidente...

DESIGUR, folosirea maselor plastice în construcții are multiple avantaje economice: diminuează greutatea construcțiilor, crește productivitatea muncii prin reducerea consumului de manoperă pe mp arie desfășurată, reduce cheltuielile de transport deoarece nu se mai folosesc utilaje grele de ridicat ș.a. După unele calcule, la fiecare sută de mp de construcții de locuințe se pot utiliza cca. 1 200 kg de mase plastice. O cantitate de 100 000 mp de pardoseli din covor P.V.C. înlocuiește cca. 80 000 mp de parchet, asigurând economisirea a cca. 2 500 mc de material lemnos, stejar și fag, în timp ce aproximativ 600 t de conducte de apă din P.V.C. economisesc 18 000 tone conducte metalice. Prin realizarea în industrie a covorului P.V.C. autoadeziv se elimină operația de aplicare a stratului adeziv, se asigură o importantă creștere a productivității muncii. Greutatea produselor din mase plastice este de 6—9 ori mai redusă decât a materialelor ferose, și de 6—12 ori mai scăzută decât a materialelor neferoase grele (tabelul). Din experiențele efectuate până în prezent la Grupul de șantier nr. 1 al Centralei de construcții-montaj din București rezultă că înlocuirea parapetilor de balcon din beton armat cu parapetei din P.A.S. conduce la o creștere de circa 3 ori a productivității muncii, iar greutatea se reduce de la 350 kg la 30 kg pe element.

Panourile din material plastic au un

consum de manoperă foarte redus chiar în comparație cu panourile din alte materiale ușoare. Astfel, prin folosirea materialelor plastice atât în construcția de locuințe cât și la lucrările industriale, se poate reduce greutatea construcției pe mp la elementele de acoperiș, pereți despărțitori, parapetei de scară între 36—96%, iar consumul de manoperă între 13—53%.

În utilizarea maselor plastice în construcția de locuințe din municipiul București s-au înregistrat unele rezultate bune, au fost întreprinse anumite experimente interesante ce se cer extinse și s-a acumulat pe unele șantiere o experiență valoroasă. La întreprinderea de construcții și prefabricate din beton, de exemplu, se produc în serie și se utilizează pe șantiere măști pentru acoperirea nodurilor sanitare executate din fibre de sticlă cu poliestere, cu rezultate foarte bune. Dacă pentru executarea unei măști din rabiș se consumă o manoperă de circa 46 ore/bucată, iar pentru cele din prefabricate circa 12 ore, adoptarea soluției anterior prezentate conduce la o manoperă de numai 9,65 ore/bucată. Realizări deosebite au fost obținute și la Trulstul de construcții industriale București prin placarea cu poliestere armat a unor cofraje, soluție care a condus la o economie foarte mare de placaj teșo. Spre exemplu, soluția clasică de utilizare a placajului teșo la cofraje permite ca, până la degradare să se efectueze doar 20—25 turnări, în timp ce la cofrajul cu placaj de poliestere armat s-a ajuns la peste 100 de refolosiri. Mai mult decât atât. Prin folosirea acestui procedeu se obține o calitate superioară a structurii, o reducere substanțială a costului cofrajelor.

### ...și totuși extinderea întârzie. De ce?

DEȘI UTILIZAREA materialelor plastice are, așa după cum am văzut, un domeniu de largă aplicație în construcții, cu certe avantaje economice, extinderea folosirii lor a rămas cu mult în urma cerințelor, pe de o parte datorită faptului că producția este încă necorelată cu necesitățile la unele materiale, iar pe de altă parte din cauza prețurilor unor materiale din mase plastice (timplăria de exemplu), care, chiar dacă sînt mai ușoare, au un preț mai mare ca cele realizate din metal sau lemn. Astfel, constructorii de locuințe nu au întotdeauna la îndemînă întreaga gamă de sortimente de produse din mase plastice în cantitățile necesare, deși astfel de materiale au fost introduse în proiecte (fitinguri, țevă din P.V.C. etc.); lipsa unor astfel de materiale se resimte, de pildă, la întreprinderea

de instalații-montaj și izolații. Dat fiind că o asemenea situație creează greutăți în realizarea ritmică a programului de predări a locuințelor se impune ca unitățile producătoare de produse de mase plastice pentru construcții să acorde mai multă atenție realizării ritmice a prevederilor din contractele încheiate (la fittinguri, țevă P.V.C. etc.). În paralel cu dezvoltarea producției la nomenclatorul existent, se impune, totodată, o amplificare a preocupărilor pentru înnoirea accelerată a produselor, pentru asimilarea unor noi materiale cu caracteristici tehnico-funcționale superioare.

În altă ordine de idei, apare necesară o creștere a eficienței întregii activități a unităților care fabrică produse din mase plastice, în așa fel încît, prin sporirea productivității muncii, reducerea

### Greutatea specifică a unor materiale de construcție

Denumirea	greutatea specifică (g/cm <sup>3</sup> )
Oțel inoxidabil	8,0
Oțel normal	7,85
Aluminiu	2,70
Fibră de sticlă	2,52
Policlorură de vinil rigidă	1,35—1,45
Polistiren	1,04
Polietilenă	0,91—0,95
Polipropilenă	0,90—0,91
Rășini poliesterice	1,20—1,22
Materiale plastice armate cu sticlă	1,35—2,0

cheltuielilor de producție, în general prin perfecționări tehnologice și organizatorice să se micșoreze substanțial costurile acestor materiale, iar proiectantul și constructorul să fie cointeresați în folosirea lor pe scară largă. În general se cere reținută ideea că introducerea maselor plastice nu trebuie să scumpească costul construcției.

Extinderea maselor plastice în sectorul de construcții poate și trebuie să se realizeze într-un ritm mai rapid decât pînă în prezent. Pentru reducerea consumului de manoperă se impune folosirea în proporție sporită a materialelor plastice cu prioritate în următoarele domenii: ca înlocuitor de timplărie interioară și exterioară, la noi sortimente de covor P.V.C., pardoseli și placaje înlocuitoare de faianță pentru fațade la parapetei de balcoane, la înlocuirea vopselei pe bază de ulei ș.a. O deosebită atenție se cere acordată și diversificării materialelor plastice ce urmează a se folosi în instalații (igheaburi, burlane, băi, spălătoare etc.), ca pereți despărțitori, acoperișuri, placaje pentru cofraje, podine pentru schele etc. Subliniem faptul că înlocuirea actualelor soluții la izolația conductelor de instalații prin industrializarea confecționării protecției și înlocuirea soluției clasice cu cochile din mase plastice pot conduce la o creștere a productivității muncii cu 2,13% pe m.p. la acest gen de lucrări.

Intrucît există serioase rămăneri în urmă și în realizarea unor noi pereți despărțitori la locuințe, considerăm necesar să fie amplificate eforturile pentru realizarea acestora din anumite materiale (mase plastice, ipsos) care să fie

G. GHIȚULICĂ

(Continuare în pag. 32)

# ALIMENTAȚIA PUBLICĂ ÎN SPRIJINUL CERINȚELOR POPULAȚIEI

## Dezvoltarea și diversificarea producției și desfacerii de preparate și semipreparate tip „Gospodina“

IN CONFORMITATE cu prevederile Programului privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976—1980, creșterea desfacerilor prin unitățile de alimentație publică se va realiza îndeosebi pe baza sporirii accentuate a producției de bucătărie, în cadrul căreia un loc din ce în ce mai mare trebuie să-l ocupe preparatele și semipreparatele tip „Gospodina“; volumul anual al vânzării lor urmează să atingă, în 1980, un nivel de 3.3 ori mai mare decât cel din anul 1975.

Dezvoltarea și perfecționarea producției acestora, în condițiile accesibilității prețurilor de procurare, contribuie la ridicarea rolului social-economic al alimentației publice, prin ușurarea muncii femeilor în gospodărie, care astfel sînt scutite în mare măsură de grijile menajului.

Analiza producției de preparate și semipreparate tip „Gospodina“, pe exemplul întreprinderilor de alimentație publică ce deserveșc cele 8 sectoare ale Capitalei — analiză pe care o prezentăm în continuare — a evidențiat nu numai realizările obținute, ci mai ales direcțiile de acțiune în viitor, rezervele de sporire și diversificare a acestei producții.

EXAMINAREA activității de alimentație publică scoate în evidență o serie de realizări, pe multiple planuri — mărirea volumului desfacerilor de mărfuri, creșterea ponderii producției culinare în totalul desfacerilor, dezvoltarea și diversificarea rețelei de unități, îmbunătățirea dotării cu utilaje, promovarea unor forme rapide de servire a consumatorilor, ridicarea nivelului de pregătire a lucrătorilor, valorificarea pe scară mai largă a tradiției artei culinare românești etc.

Ponderea producției proprii în totalul desfacerilor întreprinderilor de alimentație publică din București a fost, în anul 1976, de circa 42 la sută, plătindu-se peste cea realizată la nivelul M.C.I., care a fost de circa 41 la sută, dar rămînînd totuși în urma prevederilor programului privind dezvoltarea alimentației publice în perioada 1976-1980. După opinia noastră, analiza acestui indicator este concludentă, întrucît exprimă preocupările fiecărei unități pentru mai buna satisfacere a cerințelor consumatorilor, prin îmbunătățirea structurii desfacerilor.

În perioada 1975-1976, I.A.P.L.-urile din Capitală, datorită preocupării sporite pentru dinamizarea producției de preparate și semipreparate tip „Gospodina“, au înregistrat creșteri substanțiale ale desfacerii acestora, fapt ce reflectă rezervele existente în acest domeniu, receptivitatea cererii la creșterea ofertei (tabelul nr. 1).

Aceste unități au reușit astfel, de pe acum, să înlăptuiască circa 95 la sută din volumul proiectat a se realiza în anul 1980, în medie pe întreaga rețea de alimentație publică din țară — mediul urban și rural — de 3,3 ori. Tre-

buie să ținem, însă, seama că la o aglomerație urbană de talia Bucureștiului,

Tabelul nr. 1

Desfacerile de produse tip „Gospodina“ în Capitală în 1976  
(în % față de 1975 = 100)

Prin unitățile aparținînd întreprinderilor de alimentație publică	323,0
Prin unitățile aparținînd I.C.L. „Alimentara“	307,7
Creștere medie	315,4

la condițiile specifice de viață de aici, nevoile depășesc cu mult această medie.

Sporirea desfacerilor a fost facilitată de creșterea numărului unităților de profil (tabelul nr. 2); ea nu a fost însă însoțită de îmbunătățirea distribuției lor pe teritoriul orașului. Astfel, în sectoarele 3 și 7, cu mari concentrări de populație în ansambluri noi de locuințe, există cîte o singură unitate, iar în sectorul 8 — patru.

Tabelul nr. 2

Numărul unităților de producție și de desfacere a produselor tip „Gospodina“ din Capitală

	1975	1976
Centre de fabricație tip „Gospodina“	9	11
Unități de desfacere tip „Gospodina“	106	138
din care:		
— unități ale I.A.P.L.	12	20
— raioane ale I.C.L. „Alimentara“*)	94	118

\*) Prin aceste raioane, amenajate în cadrul magazinelor alimentare, se desface circa 1/2 din producția tip „Gospodina“.

O măsură — menționată și în program — de sporire și diversificare a

producției de preparate și semipreparate tip „Gospodina“ o constituie concentrarea fabricației în unități mari, dotate corespunzător (centre de fabricație, cîrmangerii, complexe de producție culinară etc.). Din acest punct de vedere, evaluările făcute arată că numărul centrelor de fabricație și cel al unităților „Gospodina“ cu activitate de producție și desfacere, subordonate I.A.P.L.-urilor, sînt cu mult sub necesar. În același timp, se impune creșterea numărului raioanelor de profil, organizate în cadrul unităților alimentare (anul trecut, ponderea acestor unități în totalul rețelei de magazine alimentare a reprezentat doar circa 7 la sută). Conform unor calcule estimate, în anul 1980 vor fi necesare circa 40 de unități „Gospodina“ subordonate I.A.P.L.-urilor și circa 200 de raioane în unitățile cu profil alimentar, pentru a se ajunge la nivelul normei stabilite de Ministerul Comerțului Interior — cel puțin o unitate sau un raion „Gospodina“ la 10 000 de locuitori în mediul urban.

## Condiții similare, realizări diferite

ÎN CEEA CE PRIVEȘTE volumul desfacerilor pe o unitate I.A.P.L., cu toată creșterea înregistrată în 1976, la produsele tip „Gospodina“ el reprezintă sub 2,1 milioane de lei pe an, apropiindu-se de cel al preparatelor din producția proprie a unui restaurant reprezentativ. Și mai semnificativ este volumul mediu al desfacerilor pe locuitor; valoarea foarte redusă a acestora — echivalînd cu cantitățile de preparate și semipreparate necesare numai pentru 2-3 mese pe an pe persoană. Un asemenea nivel extrem de scăzut al desfacerilor trebuie să atragă atenția conducătorilor I.A.P.L.-urilor cu privire la necesitatea dezvoltării producției tip „Gospodina“, într-un ritm mult mai rapid, pentru a fi în concordanță cu nevoile reale. Desigur că o analiză mai atentă a sortimentății oferite, a rețetelor de preparate utilizate, precum și a preferințelor de consum ale populației, ar evidenția și una din cauzele majore ale acestui nivel scăzut (observație valabilă pe deplin și pentru raioanele „Gospodina“ din magazinele alimentare, unde volumul mediu al desfacerilor a fost, anul trecut, de numai 342 mii de lei).

Cercetarea ponderii preparatelor și semipreparatelor destinate vânzării

pentru acasă în totalul producției culinare, a locului pe care îl ocupă fiecare I.A.P.L. în desfacerea totală de produse tip „Gospodina” a I.A.P.L.-urilor (tabelul nr. 3) oferă elemente deosebit de elocvente pentru a caracteriza orientarea diferitelor întreprinderi de alimentație publică, concepția lor privind necesitățile de consum ale populației.

Tabelul nr. 3

Situația comparativă a I.A.P.L.-urilor din Capitală în ce privește producția și desfacerea produselor tip „Gospodina”

I.A.P.L.	Ponderea produselor tip „Gospodina” în producția culinară a I.A.P.L. respectiv (%)	Ponderea întreprinderilor respective în totalul desfacerii de produse tip „Gospodina” pe ansamblul I.A.P.L.-urilor (%)
Amzei	6,06	21,70
Bistrița	4,75	7,60
Izvorul rece	3,76	8,10
Segarcea	5,94	21,50
Aluniș	6,33	13,50
Central	2,21	4,75
Cotroceni	3,18	8,75
Vulcan	7,66	14,10

Deosebirile însemnate între I.A.P.L.-uri, inclusiv între cele cu condiții aproximativ asemănătoare de activitate (de exemplu, greutatea specifică de 8,10% la I.A.P.L. „Izvorul rece” din sectorul 3, față de 21,50%, cât a realizat întreprinderea „Segarcea”, din sectorul 4) arată limpede grade diferite de preocupare, nejustificate în condițiile în care potențialul productiv de care dispun întreprinderile este destul de apropiat.

## Pornind de la cerințele unei alimentații raționale

CREȘTEREA atractivității pentru consumatori a produselor tip „Gospodina”, deci extinderea producției și desfacerii lor presupun realizarea unui sortiment diversificat, corespunzător cerințelor și preferințelor populației, în condițiile unor prețuri accesibile. Aceste obiective pot fi îndeplinite recurgându-se la un rețetar bazat în mai mare măsură pe folosirea unor materii prime cum sînt: carnea de pasăre, ouăle, orezul, pastele făinoase, legumele, carnea în amestec cu legume, peștele etc. Ele corespund prescripțiilor unei alimentații raționale, axată pe cele mai noi rezultate ale cercetării științifice în domeniul igienei și fiziologiei alimentare. De asemenea, prin folosirea unor astfel de materii prime (pește, lactate, legume și fructe, ouă etc.), lesne de procurat se asigură o hrană mai ieftină, accesibilă unei mase largi de consumatori.

Această orientare este, de altfel, subliniată în Programul privind producția și desfacerea către populație a bunurilor de consum în perioada 1976—1980, care prevede: „Pentru organizarea producției culinare și realizarea unei alimentații raționale, bazată pe elemente nutritive valoroase, se vor lua măsuri

pentru îmbunătățirea pregătirii mâncărurilor, extinderea folosirii legumelor, concomitent cu întărirea controlului de calitate a materiilor prime și a produselor finite”.

● Cunoșcîndu-se avantajele și dezavantajele diferitelor grupe de alimente se pot face combinații judicioase în alcătuirea meniului zilnic. În ce privește asocierea alimentelor, o atenție mai mare trebuie acordată legumelor și fructelor, care condiționează realizarea unei alimentații raționale. Aplicarea eficiență a rezultatelor cercetării științifice presupune o colaborare strînsă între specialiștii din alimentația publică și medicii dieteticieni, precum și folosirea celor mai potrivite mijloace de propagandă pentru educarea populației în sensul unei alimentații raționale.

● Dezvoltarea producției de preparate și semipreparate tip „Gospodina” reclamă, ca un element determinant, adîncirea diversificării sortimentale. Este drept că au fost elaborate reglementări (de exemplu, se prevede ca fiecare unitate „Gospodina” să ofere 30—50 de produse de bună calitate), iar printr-un ordin al M.C.I. emis la începutul anului 1976 s-a instituit obligativitatea unui sortiment minimal de preparate de bucătărie în unitățile de alimentație publică, inclusiv cele tip „Gospodina”; dar aceste norme nu sînt întotdeauna respectate, astfel că într-o serie de unități „Gospodina” găsim încă un sortiment restrîns, șablon. Înlăturarea acestor carențe va trebui însoțită de punerea în valoare într-o măsură mai mare a tradiției artei culinare românești, ceea ce va facilita individualizarea fiecărei unități „Gospodina”, prin „specialitățile casei”.

● Sînt necesare o mai bună folosire a capacităților, o mai judicioasă organizare a muncii lucrătorilor în centrele și complexele de fabricație. Aceasta se poate realiza prin introducerea graficului-orar, a schimburilor II și III. La stabilirea programului de lucru trebuie avut în vedere numărul mai mare sau mai mic de unități arondate, prin care se desfac preparatele și semipreparatele tip „Gospodina”. În legătură cu aceasta, notăm că în București, avîndu-se în vedere cererea mereu crescîndă, se va construi un complex de producție cu o suprafață de 7750 mp.

● O măsură de o deosebită actualitate o reprezintă amplasarea optimă a unităților de profil pe teritoriu (în prezent, majoritatea unităților „Gospodina” subordonate I.A.P.L.-urilor funcționează în zona centrală a orașului), dîndu-se o atenție specială creării de unități și secții „Gospodina” pe platformele industriale, ceea ce va aduce un aport substanțial la facilitarea aprovizionării muncitorilor, la ușurarea muncii în gospodărie a femeilor ocupate.

conf. dr. I. PĂUNESCU

Pentru a mări eficiența ciclului de articole (în care se încadrează și cel de mai sus) privind perfecționarea activității de comerț, alimentație publică, prestări de servicii, turism, redacția invită cititorii să contribuie la tratarea acestor probleme, comunicîndu-ne experiențe pozitive, semnalări critice, propuneri. Scrisorile vor fi publicate în rubricile specializate ale revistei — „Carnetul consumatorului” și „Cititorii au cuvîntul” — sau vor fi transmise spre rezolvare forurilor în drept.

## CARNETUL CONSUMATORULUI

### Acțiunea secretă „Molid”

Delicios, noul produs al Fabricii de industrie locală din Vatra Dornei — concentratul din lujeri de molid. O aromă pătrunzătoare de pădure montană și de zmeuriș; dulce tocmai cât trebuie; cu sifon, apă minerală sau simplă, dă o excelentă, băutură răcoritoare, reconfortantă.

Dar n-am vrea să facem noi ceea ce n-a făcut fabrica — lansarea produsului. Căci concentratul a apărut în magazine anonim, în banale sticle de bere purtînd etichete destinate unor butelii cu capacitate dublă (și avînd aplicată, peste prețul tipărit, o indescifrabilă ștampilă de corectură). Etichetă anodină, prea asemănătoare cu a apelor minerale, fără nici o mențiune asupra destinației concentratului, asupra proprietăților medicinale (lujerii de molid fac parte din farmacopeca tradițională), asupra preparării.

O informație la televizor și alta într-un ziar, probabil doar de puțini sesizate, n-au putut suplini publicitatea necesară. La „Alimentara” nici o minimă inscripție explicativă nu atrage atenția cumpărătorului. Pasămite, nu-i treaba nici a comerțului să lanseze produsele noi. El trebuie doar... să le vîndă.

### Între „tehnică” și „artă”

Aveți de înrămat un tablou? Unitățile cooperativei „Tehnică sticlei” — singura specializată din Capitală — oferă o selecție de 8—10 profile de rame. Toate în maro și bronz, toate cu mulate în relief, toate de cel mai autentic prost gust.

O pictură modernă astfel „subliniată” arată ca... nuca în perete.

Ramele simple — baghete, șipci în culoare natur — nu sînt agreate la „Tehnică sticlei”. De altfel nici n-ar cădra cu stridentele peisaje sub clar de lună, țigăncile cu gurașe și alte mostre de „artă” etalate spre vînzare în vitrinele unora din unitățile sale.

### Fermoare

Despre necesitatea unui fermoar la o rochie sau la un buzunar nu credem că este cazul să mai amintim. Cine nu știe, de pildă, cit este de necesar acest mic articol de mercerie atelierelor de croitorie sau gospodinelor? Din păcate industria ușoară n-a rezolvat pe deplin problema fermoarelor rîci din punctul de vedere al calității și nici din cel al sortimentalității. Trebuie să colinzi uneori prin multe magazine ca să găsești (dacă...) lungimea și culoarea dorită. Ca să nu mai vorbim de fermoarele cu dinți din plastic, mai discrete și care se pot adapta nuanței respectivei piese de îmbrăcăminte. Deși nu vedem ce dificultăți ar prezenta producția lor în țară, ele încă se procură din import.

### Lampa invizibilă

În magazinele și raioanele de produse electrotehnice, lampa de televizor PCF 801 a devenit o raritate. Lucrătorii comerțului din diferite orașe — Constanța, București, Craiova, Brașov, Bacău și altele — spun că ei întotdeauna comenzile de rigoare, dar că industria nu le onorează.

Să însemne oare PCF „produsul căutat — fantomă”?

## Experimentare prelungită

Citeva întreprinderi din orașul nostru au fost alese, încă în urmă cu trei ani, să experimenteze un nou sistem de decontare. Este vorba de plata produselor, a serviciilor etc. de către beneficiar din proprie inițiativă. Se presupunea că în acest fel decontarea financiară între unități va fi mai operativă, se vor evita timpii morți în încasarea facturilor de către furnizori etc.

Din păcate, din toate avantajele presupuse ale noului sistem de decontare, nu s-a realizat nici unul, deși a trecut destul timp de la începerea experimentării. Numărul facturilor neincasate a crescut simțitor, concomitent cu cheltuielile pentru corespondență și telefoane. În același timp, contul de decontare din bancă este cu mult mai mic decât ar trebui să fie. Să nu mai vorbim de discuțiile interminabile, de timpul consumat cu corespondența expediată, cu telefoanele.

Considerăm că aceste neajunsuri ar putea fi evitate în condițiile în care furnizorul și-ar solicita drepturile bănești prin dispoziție de încasare.

**Gabriel ACATRINEI**  
Bacău

## Păduri periurbane

Dezvoltarea economico-socială a țării, adâncirea procesului de urbanizare și caracterul structural al centrelor urbane, impun amenajarea unor spații verzi periurbane cu caracter recreativ.

Pentru marea masă a orașenilor, pădurile periurbane reprezintă mediul cel mai indicat și totodată cel mai accesibil pentru recreerea de sîrșit de săptămînă. După părerea mea, ca specialist în aceste probleme, socot că pentru a face față unei solicitări în masă, aceste păduri trebuie amenajate și structurate corespunzător; ele pot avea luminișuri, poteci, chioșcuri, bănci etc.

Recreerea de sîrșit de săptămînă în natură are un efect direct asupra productivității muncii; calculele dovedesc că efectul economic este de 10-20 de ori mai mare decât investițiile necesare. Dacă la aceasta se adaugă efectul favorabil direct asupra sănătății oamenilor, rezultă importanța economico-socială apreciabilă a acestei probleme.

Avînd în vedere aceste aspecte, propun ca administrațiile orașelor să prevadă în buget cheltuieli pentru amenajarea de păduri periurbane, păduri care să fie date în sarcina sectorului silvic și care poate

specializa, la rîndul său, cadre pentru crearea și întreținerea acestor obiective.

**ing. Zeno OARCEA**  
Stațiunea I.C.A.S. - Pădurea Verde  
Timișoara

## Calificare

Compartimentul de specialitate dintr-o întreprindere (serviciul sau biroul personal-invătămint) căruia îi revine sarcina pregătirii, selecționării și angajării personalului, are datoria să ia toate măsurile de testare a muncitorilor, în așa fel încît, dacă condițiile permit, angajările să se facă cel puțin la categoria medie de calificare existentă.

Un instrument prețios în această privință îl poate constitui indicatorul nivelului mediu de calificare; utilizarea acestui indicator permite cunoașterea evoluției calificării în diferite perioade și la orice structură de personal și verigă organizatorică. În acest fel vom avea o imagine a efortului depus de întreprindere și de angajați în vederea creșterii posibilităților de cunoaștere în profesia respectivă.

Indicatorul nivelului mediu de calificare pe structura muncitori și pe structura personal TESA și direct productiv, cu subgrupele cu studii medii și superioare, poate să fie raportat prin sistemul dărilor de seamă statistice, lunar, trimestrial și anual, pe două elemente: a) calificarea medie la o anumită categorie și b) numărul de angajați corespunzător categoriilor de calificare rezultate.

**prof. G. IMBREA**  
Focșani

## Economii potențiale

Am așteptat cu mult interes răspunsul Ministerului Economiei Forestiere și Materialelor de Construcții în legătură cu problema ridicată în nr. 24 al revistei, în care susțineam necesitatea revenirii la ambalajele de tip III B. În numărul 30 am citit răspunsul. Cu o satisfacție insuficientă, însă, dat fiind faptul că nu se rezolvă pe deplin problema.

Sintem de acord că măsurile luate la întreprinderi vor avea darul să ridice calitatea cartonului și respectiv a ambalajelor furnizate, dar nu înțelegem de ce nu se revine la confecționarea ambalajelor Tip III B, care au în componența lor mai puțină materie lemnoasă. Oare micșorarea consumului de material lemnos nu prezintă interes?

**Aurelian NEACȘU**  
contabil șef la „Dero” - Ploiești

## ECOURI

### Surse

Pompele recuperatoare de căldură, transportînd căldură dintr-un mediu exterior (aer, apa mării, riurilor, ape termale, reziduale, căldură industrială etc.), într-un mediu interior (sere, locuințe, spații industriale etc.) pot aduce o contribuție de seamă la realizarea programului de economisire a combustibililor clasici. Articolul pe această temă, publicat în „R. E.” nr. 2/1977 aduce citeva informații prețioase asupra unor probleme de actualitate economică în acest domeniu.

Institutul nostru a întocmit un studiu tehnico-economic pentru introducerea în fabricația de serie a unui condiționator de aer funcționînd ca pompă de căldură. Destinația principală este încălzirea în anotimpurile reci. Acest aparat, care a făcut obiectul unui S.T.E., trebuie să satisfacă nevoile de încălzire-răcire pentru un spațiu de maximum 60 mc, el fiind destinat pentru locuințe, hoteluri, frizerii, birouri, laboratoare, magazine, săli de operații și tratamente, săli de așteptare, ateliere pentru servirea populației etc. Studiul a avut ca bază un proiect de execuție și trei modele experimentale elaborate de către Institutul de cercetare și proiectare aparataj pentru instalații și utilaje pentru construcții. Aceste lucrări s-au făcut în baza unei comenzi emise de ICENERG București.

În prezent se continuă încercările modelelor experimentale. Urmează elaborarea proiectului de execuție, realizarea, încercarea și omologarea prototipului.

**dr. ing. Florin-Teodor TĂNĂSESCU**

director al Institutului de cercetări pentru  
industria electrotehnică

## Valorificare eficientă

Referindu-ne la nota cu acest titlu, apărută în numărul 49/1976 al revistei, precizăm că unitatea noastră, respectiv întreprinderea pentru valorificarea ambalajelor, este obligată să valorifice materialele provenite din ambalajele mărfurilor importate. Valorificarea ambalajelor - în afara celor metalice - poate fi făcută și de unitățile beneficiare ale importului, pentru nevoile proprii, dar numai cu acordul nostru.

În ceea ce privește propunerea din nota apărută, menționăm că am fost de acord cu valorificarea de către întreprinderea „Electroceramica” din Turda, pe plan local, a butoaielor din material plastic provenite din import, dar cu plata regiei și beneficiului planificat al I.C.V.A.

Dat fiind că normele în vigoare interzic punerea în aplicare a propunerii din nota publicată în „R. E.”, socotim că ar trebui revizuite unele instrucțiuni referitoare la valorificarea ambalajelor primite din import.

**Nicolae BÎRSAN**  
șef birou comercial la Unitatea I.C.V.A. -  
Cluj-Napoca



Prind viață hotărârile Congresului consiliilor oamenilor muncii

## AMPLIFICAREA ROLULUI ORGANISMELOR OBȘTEȘTI ÎN SISTEMUL CONDUCERII COLECTIVE

**A** MPLUL PROGRAM de acțiune care rezultă din indicațiile și sarcinile date de secretarul general al partidului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, la primul Congres al consiliilor oamenilor muncii din industrie, construcții și transporturi obligă organele de conducere colectivă atât la lărgirea ariei de preocupări cit, mai cu seamă, la ridicarea

nivelului calitativ al rezolvării tuturor problemelor activității economice și de producție din unitățile respective. Relevând importanța extinderii cadrului de participare a maselor de oameni ai muncii la conducerea vieții economico-sociale, a dezvoltării și perfecționării autoconducerii muncitorești, documentele congresului au constituit o vibrantă che-

mare adresată muncitorilor, inginerilor, tehnicienilor, altor specialiști, de a munci cu pasiune și dăruire, într-un spirit de înaltă responsabilitate, pentru a contribui la creșterea mai accentuată a tuturor ramurilor economiei în actualul cincinal; de a sprijini activ consiliile oamenilor muncii în îndeplinirea sarcinilor ce le revin.

simple informări verbale ale unor cadre cu răspundere tocmai în problema supusă dezbaterii — și care, deci, fie că nu pot, fie că nu vor să vadă deficiențele și căile de înlăturare — consiliul oamenilor muncii de la Întreprinderea electrocentrale Deva își limitează cu bunăștiință calitatea hotărârilor. Observație valabilă și pentru întreprinderea de mase plastice și încălțăminte „Victoria” Timișoara, Întreprinderea de transporturi auto Brașov, întreprinderea „Policolor” București ș.a., unde consiliile de control muncitoresc și comisiile pe domenii nu sînt antrenate în suficientă măsură la fundamentarea deciziilor și la controlul îndeplinirii măsurilor C.O.M.

**I** N ACEST CONTEXT se impune o creștere accentuată a rolului organismelor obștești de lucru în sprijinul conducerilor colective — consiliile de control muncitoresc al activității economice și sociale din întreprinderi și comisiile pe domenii. Întrunind în rîndurile lor muncitorii fruntași, conducători direcți ai proceselor de producție, cadre tehnice și economice — dintre oamenii cei mai atașați intereselor colectivului, buni cunoscători ai problemelor din domeniul lor de activitate, înzestrați cu capacitate de analiză critică și cu spirit de inițiativă, apreciați și stimați de tovarășii de muncă — ele multiplică și extind ca rază de acțiune capacitatea consiliilor oamenilor muncii de a sesiza rezervele, de a evalua posibilitățile, de a selecționa căile și a stabili măsurile pentru perfecționarea mersului producției, de a urmări modul cum sînt îndeplinite acestea.

Consiliul de control muncitoresc și comisiile pe domenii au fost antrenate, la Întreprinderea textilă Arad, în controale și studii vizînd valorificarea deșeurilor, îmbunătățirea unor tehnologii, utilizarea rațională a forței de muncă, mărirea indicilor de folosire a utilajelor. La Întreprinderea de utilaj petrolier din Tîrgoviște ele au analizat și au prezentat soluții în probleme similare — folosirea eficientă a potențialului uman și a capacității mașinilor. Comisia de organizare de la întreprinderea de încălțăminte „Ardeleana” din Alba Iulia a colaborat cu compartimentul de resort la elaborarea unui studiu asupra încărcării suprafețelor de producție la secția de croit și atelierul de ștanțe, rezultînd un disponibil de 200 mp care

au putut căpăta o destinație utilă. Printre contribuțiile eficace ale comisiei cu același profil de la „Steaua electrică” din Fieni se numără organizarea în flux a instalațiilor de acoperiri galvanice și de decapare a soclurilor. Consiliul de control muncitoresc de la Combinatul de prelucrare a lemnului din Sighețul Marmației a analizat căile de ritmicizare a realizării planului la fabrica de mobilă Vișeu de Sus, iar cel de la Întreprinderea mecanică de mașini și utilaj minier Baia Mare — acoperirea cu contracte a planului de producție și stadiul onorării lor, îmbunătățirea calității proceselor de lucru la turnătorie etc.

**P** RACTIC, nu există domeniu al activității economice și sociale din întreprinderi care să nu cadă sub incidența preocupărilor consiliilor de control muncitoresc și ale comisiilor pe domenii. În ce măsură asemenea preocupări sînt efective și utile, în ce măsură se reușește fructificarea lor prin acțiuni care să aducă o schimbare în bine — aceasta depinde cu precădere de atitudinea consiliilor oamenilor muncii, de înțelegerea justă a sprijinului pe care-l pot primi, de dorința de a-l folosi.

Principiul conducerii colective implică rezolvarea în comun nu numai a actului de decizie, ci și a momentului care îl precede — investigarea situației existente într-un domeniu sau altul și relevarea posibilităților de a o îmbunătăți în lumina obiectivelor stabilite de forurile superioare sau de către însuși C.O.M. Recurgînd uneori, în locul unor analize aprofundate efectuate în prealabil de comisiile pe domenii, la

**A** TÎT PRACTICA pozitivă, cit și carențele identificate în diferite unități din industrie, construcții și transporturi sugerează unele modalități cu valabilitate generală pentru perfecționarea în continuare a activității acestor organisme.

**1** Fără a le afecta caracterul de continuitate al muncii, **structura și componența lor trebuie adaptate în funcție de rezultatele obținute și de obiectivele pe care le au de îndeplinit.** Programul de acțiune pe care-l constituie, pentru consiliile oamenilor muncii, hotărârile recentului congres pot determina necesitatea de a întări unele comisii, de a crea altele, corespunzătoare unor sfere de probleme care capătă înțietate. De asemenea, nimic nu obligă la menținerea acelor membri care se dovedesc inactivi, care se complac în imobilismul unor stări de lucruri vădit perfectibile.

**2** **Popularizarea largă, în cadrul întreprinderilor, a activității consiliilor și comisiilor, a planurilor lor de muncă va contribui la creșterea participării maselor în rezolvarea problemelor respective.**

**3** Pentru efectuarea unor studii mai ample, cu un grad mai mare de specializare, este bine să se lărgească potențialul comisiilor prin **crearea unor colective ad-hoc.**

**4** Consiliile de control muncitoresc, comisiile pe domenii, colectivele menționate mai sus oferă cîmp de afirmare lucrătorilor din re-

zerva de cadre, punându-i totodată în contact cu problematica organizării și conducerii.

**5** Repartizarea unor membri ai consiliului oamenilor muncii în cadrul comisiilor pe domenii asigură (așa cum o demonstrează exemplul Întreprinderii miniere Moldova Nouă) mai buna îndrumare a acestora, transmiterea operativă a problemelor debătute și rezolvate de C.O.M., corelarea planurilor de activitate.

**6** Aceste planuri, atât pentru comisii cât și pentru consiliile de control muncitoresc, trebuie puternic ancorate în actualitate, în realitățile întreprinderii, ceea ce se poate obține prin reflectarea problematicii dezbătute în adunările generale ale oamenilor muncii, a celei cuprinse în programele C.O.M. Procedându-se astfel, la Întreprinderea de produse refractare Alba Iulia au putut fi abordate și rezolvate în bune condiții o serie de sarcini prioritare. Pentru evitarea paralelismelor și formalismului, aceste planuri de muncă trebuie corelate cu cele ale comisiilor organizate pe linie sindicală. Aprobarea planurilor de muncă și controlul îndeplinirii lor (pe baza prezentării periodice a unor dări de seamă) sint de competența consiliului oamenilor muncii, și nu a directorului, cum greșit s-a procedat la Întreprinderea de mașini-unelte Bacău.

**7** Instruirea repetată a consiliilor și comisiilor este obiectiv necesară pentru a le concentra atenția asupra chestiunilor majore, în care pot interveni cu efecte maxime. S-a dovedit extrem de utilă inițiativa unor comitete județene de partid și consilii județene de control muncitoresc (Buzău, Neamț, Gorj ș.a.) de a organiza în acest sens consfătuiri și schimburi de experiență, care contribuie la generalizarea celor mai adecvate metode de muncă.

**8** Chiar dacă activează pe bază obișnuită, aceste organisme își cer un statut reglementat printr-un act normativ. Referirile din diferite documente nu pot satisface acoperitor această necesitate: soluția cea mai bună ar fi, probabil, ca la o eventuală îmbunătățire a textului Legii nr. 11/1971 cu privire la organizarea și conducerea unităților socialiste de stat, alături de completări sau precizări inspirate din documentele Congresului consiliilor oamenilor muncii, să se introducă și prevederi referitoare la modul de constituire, organizare și funcționare, atribuțiile și răspunderile consiliilor de control muncitoresc și ale comisiilor pe domenii din întreprinderi.

Măsurile stabilite de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. în ședința din 8 august a.c., privind crearea cadrului juridic necesar și îmbunătățirea conlucrării dintre consiliile de control muncitoresc și unitățile de control al oamenilor muncii, vor avea desigur efecte pozitive în activitatea acestor forme instituționalizate ale democrației noastre socialiste, care asigură participarea activă și nemijlocită a oamenilor muncii la rezolvarea problemelor social-economice.

Adrian RUSU

## 111 ANTENE SENSIBILE

**PRESTIGIUL** pe care și l-a câștigat în țară și peste hotare întreprinderea de utilaj petrolier „1 Mai” din Ploiești se bazează, în opinia beneficiarilor, pe calitatea superioară a concepției și execuției produselor, care au devenit reprezentative pentru nivelul tehnic al industriei românești. Privind dinăuntru, dincolo de gradul de dotare a producției, de modernizarea continuă a tehnologiilor, nivelul calitativ — însoțit și de o cotă înaltă a eficienței economice — se explică prin sentimentul activ de mândrie al întregului colectiv pentru marca fabricii. Caracterul de masă al inițiativei, al întraajutorării, al responsabilității derivă dintr-o puternică motivație — satisfacția participării la rezolvarea tuturor problemelor, atât de diverse și complexe, ale activității întreprinderii.

Unul din principalele canale de legătură în dublu sens între colectivul de muncă și organul de decizie — consiliul oamenilor muncii — îl constituie consiliul de control muncitoresc și comisiile pe domenii. Componenta lor este reprezentativă, reunind cadre de toate categoriile din secțiile de producție, din compartimentele de concepție și funcționale :

	Consiliul Consiliile de control pe muncitoresc domenii	
Muncitori și maștri	9	21
Tehnicienii	5	10
Ingineri	4	41
Economiști	1	10
Alte categorii de personal	—	10
Total :	19	92

Considerând că fiecare din cei 111 membri ai acestor organisme vine în contact — în relațiile de muncă, în adunările lunare ale grupelor sindicale — cu zeci de oameni din întreprindere, cu chestiunile care-i frământă, cu opinia lor, ne dăm ușor seama ce neprețuit sprijin primește (fiindcă știe să-l ceară și să-l folosească) conducerea colectivă, în analiza fenomenelor, în clarificarea soluțiilor, în adoptarea deciziilor.

La „1 Mai”-Ploiești, cele 6 comisii pe domenii au fost constituite corespunzător principalelor linii strategice pe care le urmărește consiliul oamenilor muncii : organizare, economii și gospodărire, calitate, export-import, energie și combustibil, investiții-dezvoltare. Atribuțiile lor au fost înscrise în prima parte a regulamentului de organizare și funcționare, ceea ce înseamnă investiția comisiilor nu numai cu responsabilități bine determinate, ci și cu autoritate în exercitarea lor.

Fiecare comisie are ca responsabil un

membru al C.O.M., fiecare membru al C.O.M. face parte dintr-o comisie ; o astfel de integrare a funcției cu instrumentul său de lucru conferă activității necesarul de orientare, organizare, permanență, finalitate. Semestrial, secretarul comitetului de partid și președintele consiliului oamenilor muncii instruiesc consiliile de control muncitoresc și comisiile pe domenii ; planurile lor de muncă sînt aprobate de către C.O.M. (în ultima ședință din fiecare trimestru), care analizează cel puțin o dată pe an modul în care ele își îndeplinesc sarcinile. În afara analizelor pe care le efectuează din însărcinarea organului de conducere colectivă în legătură cu unele teme din programul acestuia, comisiile pe domenii au — în domeniul lor specific — un prim drept de viză consultativă asupra materialelor ce urmează a fi prezentate în ședințele C.O.M.

Exemplificativ, cităm câteva din problemele abordate de aceste organisme, la un nivel de profunzime și detaliere, de fundamentare a soluțiilor propuse, care au permis conducerii colective să ia hotărâri cu eficiență deosebită :

### ● consiliul de control muncitoresc :

— îmbunătățirea indicilor de utilizare a mașinilor (s-a constituit un colectiv care urmărește situația permanent și concret, pe secții și locuri de muncă, prezentînd lunar informări) ;

— întărirea disciplinei (pe baza concluziilor prezentate, biroul comitetului de partid și biroul C.O.M. au adoptat o hotărâre comună, cu măsuri privind extinderea sistemului de servire a mesei în apropierea locului de muncă prin microantine, obligativitatea purtării de ecusoane distinctive pentru identificarea lucrătorilor la intrarea în întreprindere și la deplasările în interiorul acesteia în timpul serviciului etc.) ;

— controlul îndeplinirii hotărârilor de partid și de stat, al hotărârilor consiliului oamenilor muncii ;

### ● comisiile pe domenii :

— analiza modului cum se aplică măsurile stabilite de C.O.M. în legătură cu îmbunătățirea transportului intern ;

— posibilități de extindere a controlului nedistructiv (cu raze X, gamma, pulberi magnetice, soluții penetrante) ;

— analiza modului cum se realizează producția pentru export, sub aspectul calității, eficienței, al creșterii volumului acesteia ;

— studiu asupra îmbunătățirii rezultatelor financiar-contabile prin eliminarea stocurilor de materii prime și materiale supranormative sau cu mișcare lentă și a celor semifabricate cu ciclu depășit.

## CONSIDERAȚII REFERITOARE LA UNELE CATEGORII SPECIFICE ECONOMIEI SOCIALISTE

FIIND DETERMINATE în toate orînduirile sociale de natura economico-socială a producției și în special de formele de proprietate asupra mijloacelor de producție și asupra produsului obținut, formele de repartitie a produselor prezintă trăsături specifice și deosebiri esențiale de la o orînduire economică la alta, ele nefiind altceva, așa cum arăta Marx, „...decît expresia relațiilor de producție istoricește determinate... fiecare formă de repartitie dispăre odată cu forma determinată a producției care i-a dat naștere și căreia îi corespunde“.<sup>1)</sup>

### I. Capitalul variabil, valoarea forței de muncă și salariul, categorii economice specifice capitalismului

ÎN CORELAȚIE DIRECTĂ cu natura producției capitaliste și pe temelia proprietății privat-capitaliste, caracterizată prin a) stăpînirea capitalistă a mijloacelor de producție sub forma monopolizării acestora de către burghezie, ceea ce determină separarea și lipsirea producătorilor nemijlociți de mijloacele de producție și de consum, prin b) folosirea mijloacelor de producție în scopul obținerii plusvalorii pe baza unirii lor indirecte cu forța de muncă a lucrătorilor salariați, sub forma vânzării-cumpărării acesteia ca marfă, și prin c) însușirea privat-capitalistă de către burghezie a produsului obținut, repartitia capitalistă a produselor îmbracă forme care reflectă trăsăturile specifice esențiale ale acestei orînduiri. Atît categoriile de bază cit și cele de suprafață ale repartitiei capitaliste reflectă legătura indisolubilă și determinarea esenței relațiilor capitaliste de repartitie de către natura economico-socială a producției și a proprietății capitaliste. Caracterizînd în esență și în specificitatea lor relațiile economice capitaliste, Marx arăta „Procesul care creează raportul de capital nu poate deci să fie nimic altceva decît procesul de separațiune a muncitorului de proprietatea asupra condițiilor muncii sale, un proces care trans formă, pe de o parte, mijloacele sociale de subzistență și de producție în capital și, pe de altă parte pe producătorii nemijlociți în muncitori salariați“.<sup>2)</sup>

Trăsăturile specifice ale producției și ale proprietății privat-capitaliste determină conținutul, esența și specificitatea categoriilor de bază ale producției și repartitiei capitaliste, care sînt plusvaloarea ca formă specific capitalistă a categoriei economice generale a plusprodusului, și capitalul variabil și valoarea forței de muncă, ca forme specifice capitaliste, și respectiv a produsului necesar care este o categorie comună orînduirilor bazate pe exploatare. În cadrul mecanismului economiei capitaliste categoriile de bază ale producției și repartitiei capitaliste, de capital variabil, valoare a forței de muncă și plusvaloare care exprimă laturi fundamentale, de esență profundă ale economiei capitaliste, se reflectă în activitatea practică a societății capitaliste într-o formă transformată în categoriile de suprafață ale repartitiei capitaliste, specifice acestei orînduiri. Acestea sînt categoriile de profit, dobîndă și rentă funciară capitalistă, ca forme ale plusvalorii însușită sub forma veniturilor fără muncă de către diferitele categorii de exploatare capitaliste, și categorii salariului care este în esență sa „...forma transformată a valorii respectiv a prețului forței de muncă“<sup>3)</sup>, ca parte a valorii produsului obținut pe care o primesc în procesul repartitiei muncitorii salariați.

Cu toate că precizările făcute de Marx privind caracterizarea „forței de muncă ca marfă“, a „salariului“, a „muncii salariate“ și a „lucrătorilor salariați“, ca procese, categorii economice și noțiuni specifice economiei capitaliste, sînt clare și au un caracter consecvent, în teoria și practica economică a țărilor socialiste

s-au menținut mult timp noțiunile de „salariu“ „salariați“, „salarizare“, „fond de salarii“ etc. Folosirea în practica economiei socialiste și în terminologia științei economice a unor asemenea noțiuni și categorii economice, care sînt specifice economiei capitaliste, se explică prin analiza categoriilor repartitiei socialiste în mod rupt de relațiile sferei de producție și de relațiile economice ale proprietății socialiste, pe baza cărora pot fi înțelese în mod aprofundat atît înlăturarea definitivă în socialism a condițiilor obiective ale existenței forței de muncă ca marfă, a valorii acesteia și a salariului ca preț al forței de muncă, cit și baza obiectivă a dublei calități de producători și coproprietari pe care o au în socialism oamenii muncii.

Faptul că noțiunile de „salariu“, „salariați“, „salarizare“ și „fond de salarii“ au fost și mai sînt folosite în teoria și practica economică în unele țări socialiste, deși nu schimbă cu nimic condițiile obiective, legile și categoriile obiective ale relațiilor economice socialiste ca realitate economică obiectivă, reflectarea inexactă a realității economice prin aceste categorii și noțiuni, care nu oglindesc în mod real esența și specificitatea economiei socialiste au unele influențe negative atît asupra teoriei cit și asupra practicii economice: se limitează posibilitatea argumentării teoretice și a realizării depline în practică a unor trăsături importante ale superiorității socialismului, se favorizează folosirea și menținerea în activitatea de organizare și retribuire a muncii și în activitatea de conducere a unor metode, atitudini și mentalități învechite. Tocmai de aceea partidul nostru, personal tovarășul Nicolae Ceaușescu au manifestat un interes deosebit pentru precizarea și fundamentarea sistemului categorial specific al repartitiei socialiste. În această privință, precizînd esența și specificitatea capitalistă a categoriei de salariu și a celorlalte categorii și noțiuni marfaro-capitaliste ale repartitiei burgheze și necesitatea fundamentării pe bazele noi ale economiei socialiste a categoriilor repartitiei socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că trebuie „... să renunțăm la noțiunea de salarizare și să introducem o noțiune nouă, care să oglindească noile relații de producție... ținînd seama că noțiunea de salarizare oglindește de fapt vechile relații de producție, bazate pe exploatare, pe existența proprietății private asupra mijloacelor de producție“.<sup>4)</sup>

### II. Produsul pentru muncă — o categorie de bază, specifică producției și repartitiei socialiste

LICHIDAREA proprietății privat-capitaliste și instaurarea proprietății socialiste, caracterizată prin a) stăpînirea socială a mijloacelor de producție de către membrii societății socialiste care sînt în același timp coproprietari și producători socialiști uniți, prin b) folosirea mijloacelor de producție în scopul asigurării bunăstării tuturor membrilor societății pe baza unirii directe, nemijlocite a mijloacelor de producție cu forța de muncă a coproprietarilor acestora și prin c) însușirea socială de către membrii societății a produsului obținut au dus la lichidarea condițiilor obiective și a trăsăturilor esențiale și specific capitaliste ale economiei, pe baza cărora existau și acționau legile și categoriile economice capitaliste, implicînd cele ale

<sup>1)</sup> K. Marx, Capitalul, vol. III, Partea II-a, ESPLP, 1955, p. 827—828.

<sup>2)</sup> K. Marx, Capitalul, vol. I, Ediția a II-a, Ed. P.M.R., 1948, p. 635.

<sup>3)</sup> K. Marx, Op. cit. p. 526.

<sup>4)</sup> Nicolae Ceaușescu, România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate, vol. 9, Ed. politică, 1974, p. 1128.

repartiției capitaliste. În cadrul acestui proces complex de transformări structurale fundamentale economico-sociale, în conformitate cu natura și esența sa, proprietatea socialistă a determinat un sistem nou de categorii economice din care fac parte și categoriile repartiției specifice socialismului. Precizând orientarea politico-metodologică pentru fundamentarea științifică a categoriilor repartiției socialiste, pe baza noilor condiții și trăsături ale economiei socialiste determinate de proprietatea socialistă, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că sistemul de categorii și noțiuni ale repartiției socialiste „...trebuie să oglindească schimbările revoluționare petrecute în țara noastră, să reflecte calitatea nouă a oamenilor muncii, aceea de proprietari și, în același timp, de producători ai tuturor bunurilor materiale... Este necesar să ținem seama de aceasta și să adoptăm noțiuni noi, care, în măsura posibilului, să oglindească schimbările produse.”<sup>5)</sup>

Pornind de la aceste precizări teoretice deosebit de prețioase, în țara noastră a fost fundamentată categoria de „retribuție pentru muncă” ca o categorie a relațiilor de repartiție specifice socialismului, renunțându-se la categoriile și noțiunile de „salariu”, „salariați”, „salarizare” etc. Este o acțiune care „are o mare importanță principială și practică”<sup>6)</sup>, și care a contribuit la dezvoltarea creatoare a teoriei economice marxist-leniniste și la perfecționarea activității economico-sociale.<sup>7)</sup> În lucrările de specialitate din țara noastră, categoria de retribuție pentru muncă este prezentată concomitent ca o categorie de bază a repartiției și ca o categorie de suprafață care reflectă activitatea practică în sfera retribuției muncii, ea fiind corelată cu categoria economică a „produsului pentru sine” care este aproape unanim acceptată ca o categorie de bază specifică a economiei socialiste.<sup>8)</sup>

Considerând retribuția pentru muncă o categorie specifică a repartiției socialiste cu caracter de suprafață și încercând să precizăm categoria de bază care reflectă în mod profund și complet esența și specificitatea la nivelul trăsăturilor fundamentale ale relațiilor socialiste de repartiție, se constată că „produsul pentru sine” nu reflectă corespunzător acest conținut care credem că este reflectat și conturat într-un mod mult mai complet și veridic de categoria „produsul pentru muncă”. Ne bazăm în această apreciere pe următoarele argumente :

a) categoria „produsul pentru sine” nu reflectă modalitatea și criteriul specific socialist al repartiției fondului de consum individual după cantitatea, calitatea, importanța și rezultatul muncii lucrătorilor, așa cum acestea sînt oglinzite de categoria „produsul pentru muncă” prin care se exprimă relația dintre munca depusă și partea produsului primită de lucrători, care constituie relația esențială de bază și specifică în retribuirea socialistă a muncii ; produsul pentru muncă exprimă deci esențialitatea specifică a retribuirii socialiste a muncii ;

b) categoria de „produsul pentru muncă” reflectă cu exactitate mărimea produsului repartizat în mod direct lucrătorilor pentru munca depusă, spre deosebire de „produsul pentru sine” care include în sfera sa și partea din fondurile sociale de consum, care se obțin în afara veniturilor directe primite pentru muncă ;

c) „produsul pentru sine” exprimă, potrivit sferei și destinației sale, mai mult un criteriu al mărimii consumului total al lucrătorilor și stabilește o anumită relație indirectă între producție și produsul integral primit de lucrători, prin intermediul consumului total al acestora, în timp ce categoria „produsul pentru muncă” reflectă în mod direct legătura dintre producție și repartiție în dependența lor strînsă ;

d) categoria „produsul pentru muncă” înțeală în accepțiunea ei mai îngustă ca produs pentru munca lucrătorilor din sfera productivă, împreună cu produsul pentru societate repartizat lucrătorilor neproductivi pentru munca depusă de ei (care devine de asemenea în sfera redistribuirii produs pentru muncă) prezintă un caracter unitar și general pentru sfera productivă și cea neproductivă pe ansamblul economiei naționale. Prin aceasta, produsul pentru muncă se corelează și imprimă un caracter unitar și general, pe ansamblul economiei naționale, și categoriilor de retribuție pentru muncă și celei de fond de consum individual, într-o măsură mai mare decît produsul pentru sine, a cărui sferă se limitează la activitatea productivă ;

e) prin trăsăturile menționate, la care mai putem adăuga trăsătura specifică și anume că „produsul pentru muncă” nu există determinat ca valoare-marfă în sfera circulației marfare înaintea creării sale în sfera producției, categoria „produsul pentru muncă” reflectă mult mai complet și mai veridic decît „produsul pentru sine”, trăsăturile esențiale specifice economiei

socialiste, ale producției și repartiției socialiste. Prin însăși formularea ei insuficient de precisă, categoria de „produs pentru sine” pare să aibă o valabilitate generală, lipsindu-i elementele de esențialitate specifică pentru reflectarea laturilor caracteristice ale economiei socialiste. Pe baza celor menționate, încercăm să definim **produsul pentru muncă** drept fiind o categorie economică specifică socialismului, care reflectă laturile esențiale și specifice ale relațiilor economice dintre membrii societății socialiste privind producția și repartiția acelei părți din produsul net al societății socialiste în care se materializează munca pentru lucrător care, repartizată sub forma retribuției pentru muncă, este folosită de către aceștia pentru satisfacerea nevoilor de consum individual.

### III. Retribuția pentru muncă, o categorie generală a retribuirii socialiste a muncii

**PRODUSUL PENTRU MUNCĂ** se reflectă în procesul repartiției fondului de consum individual, prin categoria **retribuției pentru muncă**. Aceasta este o categorie specifică a repartiției socialiste prin care se exprimă la suprafața societății socialiste, în practica retribuirii muncii, trăsăturile esențiale și acțiunea legii repartiției după muncă. Categoria de retribuție pentru muncă exprimă în mod sintetic, unitar, **trăsăturile esențiale specifice socialiste și generale ale retribuției socialiste a muncii** în întreaga activitate economico-socială productivă și neproductivă, atît în sectorul de stat cît și în cel cooperatist. Asemenea trăsături sînt : a) participarea numai pe baza muncii depuse a membrilor societății la procesul repartiției fondului de consum individual, b) egalitatea retribuțiilor pentru muncă la rezultate în muncă egale, c) diferențierea retribuțiilor și determinarea mărimii lor, după cantitatea, calitatea, importanța și rezultatul efectiv al muncii lucrătorilor, d) îmbinarea diferențierii mărimii retribuțiilor lucrătorilor cu apropierea nivelului acestora pe baza procesului de atenuare treptată a deosebirilor dintre nivelul de pregătire a lucrătorilor, a deosebirilor dintre gradul de complexitate și productivitate ale muncii, dintre nevoile lor și dintre aportul lor la dezvoltarea și progresul societății și realizarea principiului echității socialiste în retribuirea muncii. e) îmbinarea recompensării materiale și morale pentru muncă și rezultatele pozitive obținute în muncă de către lucrători, cu răspunderea materială și morală a lor pentru nerealizarea sarcinilor ce le revin și pentru pagubele aduse din vina lor economiei naționale și f) garantarea retribuției pentru muncă cu obligația îndeplinirii integrale de către lucrător a sarcinilor stabilite.

Avînd o bază obiectivă economico-socială fundamental deosebită de cea din capitalism și caracterizîndu-se prin trăsăturile esențiale și specifice ale retribuției socialiste a muncii menționate mai sus, categoria economică a retribuției pentru muncă se deosebește fundamental de categoria specific capitalistă a salariului, prin următoarele trăsături :

1) dacă salariul este expresia bănească a valorii mărfii forței de muncă și se manifestă în forma fetișizantă, transformată, a valorii, respectiv a prețului forței de muncă, retribuția pentru muncă este expresia produsului pentru muncă, nu are un conținut marfar și nu se manifestă în forme fetișizante ;

2) dacă mărimea și limitele salariului se stabilesc pe baza valorii forței de muncă, în corelație directă cu condițiile economice, sociale și politice existente în societatea capitalistă, limitele mărimii retribuției pentru muncă sînt lărgite — așa cum arată Marx — „...pînă la acel volum al consumației pe care, pe de o parte îl îngăduie forța productivă existentă a societății (cu alte cuvinte, forța productivă socială a propriei lui munci, considerată ca o muncă realmente socială), iar pe de altă parte îl cere deplină dezvoltare a individualității”<sup>9)</sup> ;

3) dacă salariul este forma aproape exclusivă a veniturilor lucrătorilor salariați — și există ca formă de repartiție alături de profit, rentă și dobîndă în cadrul unui sistem de forme exploatare, neunitare, fundamental deosebite și antagoniste ale repartiției capitaliste — retribuția pentru muncă este completată cu veniturile din fondurile sociale de consum și formează împreună cu acestea un sistem unitar și armonios al for-

<sup>5)</sup> Nicolae Ceaușescu, Op. cit. p. 1129.

<sup>6)</sup> Idem.

<sup>7)</sup> Vezi Legea 57/1974 și Legea 27/1976.

<sup>8)</sup> Dicționar de economie politică, Ed. politică, 1974, p. 609 și 667.

<sup>9)</sup> K. Marx, Capitalul, vol. III, Partea a II-a, ESPLP, 1955, p. 822.

## CENTENARUL INDEPENDENȚEI

## Dezvoltarea industrială ca bază a independenței naționale în concepția socialiștilor români



A DOUA JUMĂTATE a sec. al XIX-lea s-a caracterizat în țara noastră prin accentuarea dezvoltării forțelor de producție, a industriei, a relațiilor de producție capitaliste și afirmarea mai puternică a proletariatului. S-au creat asociații, cercuri muncitorești, care au pregătit înființarea, în 1893, a Partidului Social Democrat al Muncitorilor din România. Acest eveniment „a ridicat pe o treaptă superioară lupta clasei muncitoare, a sporit rolul ei în întreaga dezvoltare social-economică a țării”<sup>1)</sup>.

Constituirea primelor organizații și cercuri muncitorești este însoțită de apariția publicațiilor proprii care, în general, au urmat evoluția mișcării muncitorești și socialiste, reflectând multiplele probleme economice și sociale ale țării noastre. În editorialul numărului inaugural al ziarului „Socialistul” din 27 mai 1877 se sublinia că o presă atașată de popor trebuie să se ocupe de dezvoltarea industriei, agriculturii, științei, care să folosească maselor populare.

### „În interesul întregii societăți, pentru înăvuierea țării”

PRESA MUNCITOREASCĂ ȘI SOCIALISTĂ din România a exprimat ideea că progresul economic și social al țării este legat de dezvoltarea industriei. Reliefind acest lucru secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, sublinia: „De la primele sale începuturi mișcarea muncitorească și socialistă din România, reprezentanții ei de seamă au văzut în industrie condiția vitală a dezvoltării țării noastre”<sup>2)</sup>.

În statutul Asociației Generale a Lucrătorilor din România<sup>3)</sup>, creată în 1872, un loc important ocupă problema dezvoltării industriei naționale, stimularea și protejarea noilor întreprinderi. Asemenea idei sînt prezentate și în ziarele Lucrătorul Român, Uvrișorul, Telegraful, România Muncitoare, Muncitorul Român, Votul Poporului și a.

Semnificativ este faptul că încă de la începutul manifestării sale ca o forță socială organizată, clasa muncitoare a stabilit o relație de cauzalitate directă între ideea industrializării și asigurarea independenței economice a țării. Obiectivul lucrătorilor, redat în articolul „Progresul lucrătorilor români” era de a se constitui „în societăți industriale cu scopul de a ridica industria la noi în țară la un grad așa precum este în alte state... românii să înființeze stabilimente fără a mai fi nevoie de concursul străinilor care au copleșit țara întreagă”<sup>4)</sup>.

În studiul „Ce vor socialiștii români?” C. Dobrogeanu-Gherea remarcă situația grea a economiei românești, dependența economică față de puterile capitaliste dezvoltate, faptul că era simplu de spus pentru mărfurile Argliei, Franței, Germaniei și Austriei și considera drept cale principală pentru înlăturarea unei atare situații dezvoltarea industriei<sup>5)</sup>. Socialiștii vedeau progresul industriei pe baza înlocuirii proprietății privat capitaliste cu proprietatea socialistă, înfăptuirea repartiției în interesul întregii societăți pentru înăvuierea țării.

Legătura industrializare-independență este privită și sub aspectul diminuării dependenței față de străinătate, prin producerea în țară a celor necesare consumului intern. „A păstra caracterul preponderent agrar al țării — se scria în articolul „Agricultura și industria” — înseamnă a restrînge sfera activității productive a populației și a vărsa venituri importante pentru achi-

ziționarea de peste graniță a unor produse industriale care puteau fi fabricate și în România”<sup>6)</sup>. Același articol acuza guvernul vremii că „au înțeles prea puțin importanța ce industria are într-un stat”<sup>7)</sup>.

**Independența economică** a României impunea acordarea unui sprijin permanent din partea statului, sub multiple forme, în vederea dezvoltării industriale. În general corelația dintre economic și politic, în gândirea socialiștilor, era înțeleasă de pe poziții marxiste. Din propunerile cu privire la programul partidului socialist român, publicate în studiul „Ce vor socialiștii români?”, rezultă că o soluție pentru dezvoltarea forțelor de producție ale țării era acordarea de credite de către statul burghez pentru construirea de fabrici care să fie conduse de către asociații de muncitori. Astfel, punctul șase din partea economică a proiectului de program prevedea „deschidere de credit tuturor societăților de lucrători care s-ar forma pentru întreprinderi industriale”<sup>8)</sup>. De asemenea, se cerea statului să renunțe la lansarea unor comenzi de material rulant în străinătate și să acorde comenzile respective industriei autohtone pentru a da de lucru muncitorilor și a economisi resursele financiare ale țării<sup>9)</sup>.

### Industria, „temelia viitorului”

DAR SPRIJINUL pe care statul trebuia să-l acorde dezvoltării industriei era privit în special prin prisma necesității promovării unei politici protecționiste. Secretarul general al partidului nostru remarca faptul că de la bun început „mișcarea muncitorească s-a pronunțat pentru dezvoltarea industriei, cerind promovarea unei politici vamale protecționiste și asigurarea calificării forței de muncă”. Astfel, programul primului partid socialist sublinia imperativul revizuirii taxelor vamale de import în sensul mării lor „ca astfel să se încurajeze industria română, care factor principal al țării este” și care reprezintă „temelia viitorului”.

Sfîrșitul secolului al XIX-lea și, în special, începutul secolului al XX-lea au fost marcate, sub influența cerințelor obiective ale dezvoltării forțelor de producție, de o accentuare a evoluției industriale a României. Răspunzînd imperativului vremii și pornind de la propriile interese, burghezia a acționat în direcția dezvoltării industriei, prin promovarea unor măsuri de încurajare a acesteia. Astfel, în 1887 și 1912 se promulgă cele două

<sup>1)</sup> Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Ed. politică, București, 1975, p. 35.

<sup>2)</sup> Nicolae Ceaușescu — România pe drumul desăvîrșirii construcției socialiste, vol. I, Ed. politică, București, 1968, p. 22.

<sup>3)</sup> „Lucrătorul român” din 5 noiembrie 1872.

<sup>4)</sup> „Telegraful”, din 13 iulie 1872.

<sup>5)</sup> „Drepturile omului” din 9 iunie 1885.

<sup>6)</sup> „Meseriașul Brăilei” din 19 martie 1906.

<sup>7)</sup> Ibidem.

<sup>8)</sup> „Revista Socială” 8 și 9 din septembrie 1885.

<sup>9)</sup> „Meseriașul Brăilei” din 9 aprilie 1906.

legi de încurajare a industriei naționale, sfera lor extinzându-se asupra tuturor ramurilor industriale. Alături de politica protecției vamale, legile menționate au contribuit la accentuarea ritmului de creștere a producției.

Ținând seama de situația concretă, socialiștii români pledau pentru promovarea progresului tehnic, accelerarea dezvoltării economice, industrializarea țării pe baza mijloacelor de muncă avansate. Industrializarea pe baza tehnicii noi era privită ca factor principal în creșterea gradului de subordonare a naturii de către om, a progresului societății.

Socialiștii din țara noastră de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea înțelegeau că introducerea tehnicii noi determină ieftinirea mărfurilor și îmbunătățirea calității lor. Acesta reprezenta unul din motivele pentru care ei susțineau dezvoltarea industriei pe baza progresului tehnic. „Productele străine — scria articolul „Ce vor socialiștii români?“ — fiind lucrate în Europa cu mașini nouă... sînt mai ieftine și mai bune decît cele din țară; de aceea produsele europene nimicesc producțiunile de acelaș fel de aice“.

Pornind de la realitățile românești, ideea progresului tehnic era susținută de către socialiști nu numai pentru industrie, ci și pentru celelalte ramuri ale producției materiale — ținînd seama de caracterul preponderent agrar al economiei, în special pentru agricultură. Se poate desprinde din presa muncitorească și socialistă a vremii ideea că necesitatea înzestrării tehnice a agriculturii, a mecanizării și chimizării ei, constituia un argument de bază al dezvoltării industriale. Studiul „Ce vor socialiștii români?“ sublinia „...trebuința introducerii îmbunătățirilor, celor mai mari mașini cu abur, irigațiuni și canale, sămănturi mari, cultură rațională...“.

Concomitent, socialiștii scoteau în relief consecințele favorabile asupra dezvoltării societății ale folosirii mașinilor în condițiile socializării proprietății. În mod just ei considerau drept condiție esențială a realizării acestor obiective, naționalizarea principalelor mijloace de producție. „Cînd mașinile vor fi trecute în stăpînirea societății — sublinia gazeta „Sfatul muncii“ — ele vor înceta să înlesnească viața numai a cîtorva. Atunci din unealtă asupra noastră, mașina va fi factorul cel mai puternic de dezrobire a tuturor oamenilor întrucît greul muncii va trece asupra ei, dînd puțință lucrătorilor să trăiască omeneste“<sup>10</sup>.

Totodată, socialiștii au reliefat faptul că folosirea mașinilor în capitalism este însoțită de creșterea gradului de concentrare a capitalului și a forței de muncă, a proletariatului — care reprezenta pentru România „cheagul ei ca și viitorul ei“<sup>11</sup> — de organizare și creștere a conștiinței sale de clasă, creînd condițiile favorabile trecerii la socialism.<sup>12</sup> Articolul „Spre socialism“ arăta că muncitorimea industrială este cel mai însemnat și decisiv factor de prefacere a societății moderne și că marea producție dă posibilitatea muncitorilor „...de recunoaște avantajele unirei întru apărarea intereselor lor economice și sociale iar cu timpul trebuie să le ajungă la cunoștință că aceste interese ale lor nu și le pot apăra în mod complet decît căutînd să cucerească și puterea politică“.

Pe măsura înaintării României pe calea capitalismului, a accentuării contradicțiilor sale interne, se constată și o maturizare în modul de punere a problemelor evoluției economice de pe poziții marxiste. Ideea dezvoltării economice independente prin industrializare era corelată cu necesitatea înlăturării proprietății privat-capitaliste asupra mijloacelor de producție, a trecerii la socialism. „Cînd muncitorii cer socializarea, atunci fără îndoială că ei se gîndesc la socialism, la societatea socialistă, la desființarea exploatării capitaliste.“<sup>13</sup> Conținutul socializării era explicat corect, prin preluarea de către societate a mijloacelor de producție și organizarea producției în interesul întregii societăți.<sup>14</sup> Socialiștii români vedeau necesitatea trecerii la noua orînduire nu numai pentru rezolvarea contradicției dintre muncă și capital ci a tuturor contradicțiilor capitalismului care „...nu se vor putea dezlega decît prin orînduirea socialistă a producerii“.

Situîndu-se pe pozițiile înaintate ale marxismului, socialiștii considerau drept unică forță politică capabilă să înlăturească trecerea la noua orînduire socială, alianța muncitorească — țărănească. Pe această linie ei menționau că folosirea progresului tehnic în agricultura capitalistă creează pentru țărănimea muncitoare o situație asemănătoare cu cea a proletariatului industrial. „Atunci țărănimea va deveni mai ușor accesibilă ideilor socialiste“<sup>15</sup> și apare posibilitatea alianței lor de clasă.

Necesitatea industrializării țării era argumentată de presa muncitorească și socialistă din România de la sfârșitul secolului XIX și începutul secolului XX, și sub o multitudine de alte

aspecte care converg, în ultimă instanță, tot spre evoluția independentă: necesitatea dotării agriculturii cu mijloace tehnice, ocuparea forței de muncă, creșterea productivității muncii în toate ramurile, reducerea cheltuielilor de producție, ridicarea nivelului de trai al masei muncitoare. „Voim a lucra pentru înaintarea repede pe calea economică, comercială și industrială, căci astăzi numai de la acestea vedem ajunsă fericirea și bunăstarea poporului nostru“, scria ziarul Muncitorul Român.<sup>16</sup>

Un loc aparte în argumentarea necesității industrializării ocupa industria ca bază a creării condițiilor trecerii la socialism. În acest sens, încă din 1894 C. Dobrogeanu-Gherea reda însemnătatea industriei sub un dublu aspect: pe de o parte industria determina dezvoltarea producției necesare noii societăți, iar pe de altă parte crea proletariatul industrial căruia îi revenea misiunea istorică de a înlocui capitalismul cu socialismul.<sup>17</sup>

Șaisprezece ani mai tîrziu, el dezvoltă ideile anterioare, în lucrarea „Neoiobăgia“: „acolo unde strigătul strident al sirenei cheamă mulțimea muncitoare la muncă, acolo unde masele muncitoare în mine răscolesc măruntălele pămîntului, unde ciocane uriașe spulberă blocuri de oțel, unde pădurea de coșuri înălțată spre cer anunță izbînda și victoria muncii omeneste asupra naturii... acolo unde fierbe și spumează lupta uriașă dintre muncă și capital, din care trebuie să se nască o lume nouă... acolo naște viitorul.“<sup>18</sup>

Susținînd industrializarea, presa socialistă și muncitorească din România pleda implicit și pentru dezvoltarea economică independentă a țării.

★

Odată cu crearea Partidului Comunist Român problema industrializării ca factor primordial al dezvoltării forțelor de producție, al progresului economic și social, al independenței economice a României a fost ridicată pe un plan superior. În ilegalitate fiind, în 1925, Partidul Comunist Român a stabilit printre condițiile fundamentale ale întăririi partidului și a rolului său conducător în cadrul forțelor democratice, necesitatea studierii pe baze marxist-leniniste a dezvoltării industriei României.

După 23 August 1944, definind poziția Partidului Comunist Român față de industrializarea țării, raportul C.C. al P.C.R. la Conferința Națională din octombrie 1945 a arătat că partidul nostru a susținut din totdeauna teza conform căreia „progresul țării noastre este în directă și nemijlocită legătură cu progresul industrializării țării și că de tăria industrială a țării depinde în mare măsură însăși independența statului nostru.“

După cucerirea puterii politice de către clasa muncitoare în alianță cu țărănimea muncitoare, sub conducerea Partidului Comunist Român, industrializarea țării a devenit preocupare centrală a politicii partidului nostru. După cum sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu la Congresul consiliilor oamenilor muncii. „întotdeauna partidul a pus în centrul politicii generale de edificare a societății socialiste în România industrializarea, ca singura cale de lichidare a inapoierii economice, de valorificare superioară a bogățiilor naturale, sporire rapidă a avuției naționale și ridicare a standardului de viață al maselor, de întărire a independenței naționale“. Programul de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism, adoptat de Congresul al XI-lea al P.C.R., situează la loc de frunte, printre direcțiile în care acționează partidul, dezvoltarea în continuare cu prioritate a industriei socialiste ca factor al făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate, al asigurării independenței și suveranității țării.

Astfel, ideile înaintate ale socialiștilor români cu privire la dezvoltarea industriei în interesul întregii societăți au devenit o realitate în procesul construirii socialismului în țara noastră.

**Georgeta MACARIE**  
**Maria PONTA**  
Iași

<sup>10</sup> „Sfatul muncii“ din 3 februarie 1919.

<sup>11</sup> „Socialismul“ din 20 octombrie 1919.

<sup>12</sup> „Munca“ din 14 iulie 1891; „România muncitoare“ din 18-25 februarie 1907.

<sup>13</sup> „Lupta de clasă“ din 2 oct. 1920. p. 249.

<sup>14</sup> „Minerul“ din 1 mai 1921.

<sup>15</sup> „Socialismul“ din 16 iunie 1919.

<sup>16</sup> „Muncitorul Român“ din 1 aprilie 1907.

<sup>17</sup> „Lumea nouă“ din 17 dec. 1894.

<sup>18</sup> „Neoiobăgia“ București, 1910, p. 494.

## Studiu sistemic asupra economiei irigațiilor

ÎN CADRUL planului de intensificare a agriculturii românești, preconizat de conducerea superioară de partid și de stat, irigațiile vor ocupa în continuare un loc important, deoarece ele contribuie în mod direct la creșterea randamentelor pe terenurile cultivate. De aceea, irigațiilor le-au fost alocate importante fonduri, investițiile centralizate, numai în cincinalul trecut însumând circa 30 mld. lei. Irigațiile atrag după sine o serie de alte investiții, fapt care nu a fost reflectat întotdeauna în documentația tehnică-economică a marilor proiecte ce s-au realizat în acest domeniu. Consider că reliefaarea acestui aspect este concluzia principală a lucrării lui Vasile Baghinschi, a cărei fundamentare are un caracter sistemic (analiza macroeconomică → economia teritoriului irigat → unitate de producție; irigații → mijloace mecanice → îngrășăminte; agricultura irigată → industrie alimentară și ușoară → servicii). Pe aceste fundamente și corelații nemijlocite autorul propune ca perimetrul și economia unei cooperative agricole de producție sau I.A.S. să se regăsească în proiectul întregului sistem. De aceea, indicatorii de cuantificare a eficienței sînt construiți în funcție de interesele tuturor participanților la realizarea și exploatarea sistemului de irigații. Merită semnalat pe această linie caracterul profund științific al unor indicatori deveniți clasici în analiza eficienței investițiilor. Este vorba de termenul de recuperare, propus a se cal-

cula după o nouă metodologie, care ține seama de atingerea parametrilor proiectați ai sistemului de irigații. La indicatorii clasici, autorul adaugă și pe cei legați de cuantificarea influenței factorului timp, și în legătură cu care se fac o serie de precizări privind oportunitatea aplicării lor dar și limitele lor de cuprindere. Ceea ce, de asemenea, trebuie relevat în mod cu totul deosebit în lucrarea lui V. Baghinschi este faptul că determinarea indicatorilor de eficiență se poate realiza numai în urma stabilirii coordonatelor de referință, adică a bazei de comparație (mărimea teritoriului amenajat, structura categoriilor de folosință, structura culturilor, nivelul producțiilor la ha, nivelul cheltuielilor de producție și al prețurilor etc.).

Caracterul sistemic al lucrării este evidențiat și de următoarele probleme abordate de autor: urmărirea indicatorilor stabiliți de proiectant în faza de exploatare; analiza planară a factorilor ce contribuie la realizarea unei eficiențe înalte a irigațiilor (organizarea producției pe terenurile irigate, organizarea muncii în lucrările de irigare și udare). Se remarcă în această tratare modelul de optimizare cu mai multe funcții-obiectiv și cu restricții atît pentru unitatea agricolă cît și pentru sistemul de irigații, model ce ar putea sta la baza conducerii activității zilnice într-un perimetru amenajat, dacă aceasta ar dispune de un calculator ce ar prelucra datele furnizate de benefi-

ciari la fiecare 24 ore, în funcție de datele meteorologilor, în strînsă corelație cu necesitățile culturilor. O asemenea conducere operativă și științifică ar evita intrarea culturilor în „stressul fiziologic” și s-ar obține o eficiență ridicată. O concluzie ce se degajă din studierea sa este demnă de luat în considerație de practicieni: toți factorii de producție trebuie gestionați zilnic, iar deciziile să fie unice pentru tot sistemul, fără să afecteze nici o unitate agricolă aflată în perimetrul amenajat. Conducerea procesului de irigații are o însemnătate primordială pentru obținerea unei eficiențe înalte, iar aceasta trebuie să se bazeze pe o analiză profundă, mai ales după intrarea în funcțiune a sistemului. De aceea, autorul dedică acestei analize un capitol separat, care cuprinde circa 40% din volumul lucrării. În analiză sînt cuprinși toți factorii de producție, care dobîndesc o valență în plus prin propunerea autorului de a fi determinați atît în spațiu cît și în timp. În cadrul analizei, o problemă mai rar întîlnită în literatura economică agrară o reprezintă tratarea funcțiilor de producție pe terenurile irigate. Autorul caută să le adapteze specificului irigațiilor.

Considerăm că această problemă ar putea constitui în viitor tema unei lucrări de sine stătătoare, mai ales că irigațiile în curs și în perspectivă capătă o extindere tot mai mare.

Lucrarea este originală, cu tentă practică, și poate fi utilă unui public larg de specialiști (economisti, ingineri, tehnicieni) care lucrează în domeniul agriculturii.

I. CĂMĂȘOIU

\*) V. Baghinschi, Economia irigațiilor, Editura Ceres.

## CATEGORII SPECIFICE ECONOMIEI SOCIALISTE

(Urmare din pag. 18)

melor socialiste de repartitie, cu caracter general pentru toți membrii societății socialiste, prin care se reflectă structura socială unitară și general lucrătoare a societății socialiste;

4) dacă salariul cuprinde doar o parte a fondului de consum din societatea capitalistă, cealaltă parte fiind obținută de către diferitele categorii de exploatare ca venituri fără muncă rezultate din exploatarea lucrătorilor salariați, retribuția pentru muncă cuprinde întregul fond de consum individual care este repartizat integral în socialism oamenilor muncii;

5) retribuția pentru muncă se deosebește fundamental de salariu și prin funcțiile pe care ea le are în mecanismul economiei socialiste privind ridicarea nivelului de trai material și spiritual al tuturor membrilor societății socialiste și dezvoltarea multilaterală a personalității umane, reproducția pe baze noi, socialiste, a forței de muncă.

Fiind caracterizată prin trăsături și îndeplinind funcții complexe prin care sînt exprimate esențialitatea și specificitatea repartției socialiste, retribuția pentru muncă corespunde legii repartției după muncă, prin principiul general al repartției după muncă a fondului de consum individual, care este un principiu important al politicii economice a partidului și statului socialist. Precizările de mai sus ne conduc la înțelegerea în mod complex și complet a retribuției pentru muncă nu numai ca o sursă generală a veniturilor oamenilor muncii în socialism, ci și ca o categorie economică obiectivă specifică economiei socialiste, pe care o putem defini în felul următor:

**Retribuția pentru muncă este o categorie specifică a economiei socialiste care reflectă esența relațiilor socialiste de repartție și exprimă criteriul de obținere, forma și mărimea acelei părți din venitul național, pe care membrii societății o primesc în mod planificat, în expresie bănească și în natură, după can-**

**titatea, calitatea, importanța și rezultatul efectiv al muncii lor, parte ce reprezintă produsul pentru munca productivă și cea neproductivă și care este repartizată integral oamenilor muncii ca fond de consum individual.**

Precizarea conținutului categoriilor repartției specifice economiei socialiste reprezintă o importantă contribuție teoretică și practică a partidului nostru și a secretarului său general, care a îndrumat pas cu pas, în toate fazele, fundamentarea teoretică și așezarea pe baze stimulative și echitabile a întregului sistem de retribuție a muncii, experimentat, perfecționat și definitivat în țara noastră în deceniul 1967-1977. În cadrul acestei complexe activități, pornind de la tezele fundamentale ale teoriei economice marxist-leniniste, generalizînd experiența internă în construcția socialistă și sintetizînd practica dezvoltării economice internaționale, partidul nostru a adus o contribuție importantă la fundamentarea sistemului categorial al repartției socialiste, la dezvoltarea prin aceasta în mod creator a economiei politice științifice și la perfecționarea practicii construcției socialiste și comuniste. Subliniind această idee, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că „Introducerea noțiunii de retribuție a muncii are o mare importanță principală și practică. Ea va trebui să ajute la eliminarea unor mentalități învechite privind poziția față de proprietatea obștească, față de mijloacele de producție derivate din vechile relații de producție, din vechiul sistem de relații dintre patroni și oamenii muncii, dintre capitaliști și muncitori... să contribuie la dezvoltarea atitudinii noi față de proprietatea obștească, față de muncă... Ținînd seama de spiritul și orientarea proiectului de lege, putem spune, fără nici o exagerare, că el reprezintă și pe plan internațional o afirmare puternică a principiilor eticii și echității socialiste.”<sup>40)</sup>

Accentuarea funcțiilor stimulative și echitabile ale noului sistem de retribuție a muncii introdus în țara noastră, alături de fermitatea marxist-leninistă a fundamentării sale teoretice, arată caracterul partinic, importanța deosebită principală și practică a așezării pe baze realiste, profund științifice, de către partid a sistemului categorial specific al repartției socialiste.

<sup>40)</sup> Nicolae Ceaușescu, Op. cit., p. 1124.

INFLAȚIA CONTEMPORANĂ polarizează atenția economiștilor pentru că, dintr-un fenomen mai mult sau mai puțin accidental, conjunctural, a devenit un fenomen de structură. Se afirmă adesea că el este rezultatul politicii keynesiene aplicate cu zel în țările capitaliste dezvoltate în perioada postbelică și totodată martorul cel mai elocvent, mai convingător, al falimentului acestei politici. Este evident însă că mecanismul procesului inflaționist s-a modificat radical, de unde interesul pentru analiza noțiunii de inflație, care reflectă importante transformări economico-sociale din lumea capitalistă contemporană, noi forme ale contradicțiilor sale.

Se pare că noțiunea de inflație a fost folosită pentru prima oară în perioada războiului de secesiune pentru a marca apariția excesivă de semne monetare, determinată de nevoile finanțării războiului. Prin sporirea emisiunilor bănești, fiecare unitate bănească exprimă o valoare mai mică și în consecință prețurile se exprimă printr-un număr mai mare de unități bănești, deci cresc. Cu această semnificație, cuvântul este folosit și în continuare, când, în general, fenomenul inflaționist i se acordă destul de mică importanță, el fiind amintit doar ca o stare „patologică” deci excepțională, a circulației bănești. Dezvăluind geneza și, implicit, natura banilor, K. Marx a arătat că procesul inflaționist se produce atunci când cantitatea de bani de hirtie depășește nevoile circulației mărfurilor.

În anii celui dintâi război mondial și în primii ani de pace de după război lumea capitalistă a cunoscut din plin fenomenul inflaționist sub această formă, iar cel de-al doilea război mondial l-a reînviat.

## Caracterul structural al inflației actuale reflectat în gândirea economică

Motivul inflației nu diferea de cel din timpul războiului de secesiune. În anii ce au urmat celui de-al II-lea război mondial inflația a intrat, prin instrumentarul intervenției monopolist statale, în procesul economic, devenind un însoțitor sau poate chiar o caracteristică a actualului mecanism economic din țările capitaliste dezvoltate.

Dacă încă în 1952 se scria despre sfârșitul inflației,<sup>1)</sup> în 1962 i se consacră analize amănunțite, urmărindu-se clarificarea conținutului acestui proces, iar în 1972 începe să se facă distincția dintre o inflație „veche”, cu un anumit conținut, și o inflație „nouă”, cu un alt conținut<sup>2)</sup>.

Fenomenul devine atât de puternic, de evident și de omniprezent, încât Pierre Biacab vorbește despre o „inflație a termenului de inflație”. Într-adevăr, în literatura burgheză putem citi că inflația este latentă, deschisă, continuă, refulantă, galopantă, ciclică, reversibilă, ireversibilă, seculară, activă, creatoare, productivă, pură etc.; iar pentru a caracteriza originea, surselor și formelor ei, abundă calificativele de monetară, bugetară, determinată de cerere, de creșterea

salarilor, de sindicate, de costuri, de mișcarea prețurilor ș.a.

Considerind toate acestea ca fiind insuficiente, Gini Corrado creează termeni noi: **ultraînflație** (când fenomenul devine periculos), **arhiînflație** (când rata inflației crește excesiv de rapid) sau **supraînflație**, care înglobează pe primele două<sup>3)</sup>. La un moment dat se propusese chiar renunțarea la termenul de inflație, propunere venită din partea economistului austriac Ludwig von Mises, care capătă aprobarea unor economiști actuali, cum este Fr. Perroux, care susținea la un congres al economiștilor de limbă franceză că: „juriști ca L. von Mises se pot înșela, invocând motivele lor prin care cer abandonarea termenului de inflație, dar ei nu se înșeală atunci când denunță incertitudinile foarte grave ale acestei expresii” (citât după Pierre Biacab, nota 2). Cu toate acestea, termenul a rezistat, iar în ultimii ani este asociat crizei economice și șomajului, luând însă un conținut diferit de cel pe care l-a avut în perioadele anterioare. De asemenea, intrigă faptul că fenomenul inflaționist este prezent aproape în toată perioada capitalistă postbelică și că, după toate probabilitățile, va fi un însoțitor îndelungat al acestui sistem economic.

Considerentele pentru o astfel de apreciere sînt multiple. Ele țin de analiza cauzelor care stau la temelia actualului fenomen inflaționist, cum și de încercările din țările capitaliste occidentale de a găsi noi modele de creștere economică. Fiind însă grefate tot pe structura unei economii de piață, acestea nu pot avea efectul miraculos de a asigura stabilitatea. Este motivul pentru care renunțarea la inflație se face cu foarte multe rezerve.

## FIȘE

INSTITUTUL DE STUDII ISTORICE ȘI SOCIAL-POLITICE DE PE LINGĂ C.C. AL P.C.R.

CONSTANTIN BOTORAN, GHEORGHE UNC

TRADIȚII DE SOLIDARITATE ALE MIȘCĂRII MUNCITOREȘTI ȘI DEMOCRATICE DIN ROMÂNIA CU LUPTA DE EMANCIPARE NAȚIONALĂ ȘI SOCIALĂ A POPOARELOR DIN ASIA, AFRICA ȘI AMERICA LATINĂ

EDITURA POLITICĂ, BUCUREȘTI—1977

● Recent, sub egida Institutului de studii istorice și social-politice de pe lingă C.C. al P.C.R., a apărut în Editura Politică, volumul „Tradiții de solidaritate ale mișcării muncitorești și democratice din România cu lupta de emancipare națională și socială a popoarelor din Asia, Africa și America Latină”, de Constantin Botoran și Gheorghe Unc.

Pornind de la faptul că nu-

meroase comunități umane din Asia, Africa și America Latină nu au constituit nicidecum „tări necunoscute” pentru locuitorii meleagurilor noastre, din lucrare se relevă ca un fir roșu că vicisitudinile istorice și depărtarea geografică dintre poporul român și popoarele din Asia, Africa și America Latină nu au putut constitui o stavilă în fața unor confluente de gândire și acțiuni, în spiritul unor nobile aspirații ale omului: independență națională și dreptate socială, confluente care s-au perfectat și amplificat în timp. În acest cadru, în volum sînt prezentate pe larg mărturi și documente ilustrînd modul cum de-a lungul timpului mișcarea revoluționară și democratică din România a condamnat cu ferocitate colonialismul, manifestîndu-și solidaritatea cu lupta popoarelor din Asia și dorința de apărare a cauzei popoarelor dependente și coloniale din Africa. Un întreg capitol al lucrării este consacrat poziției României socialiste de prieten consecvent al popoarelor care luptă pentru deplină libertate, suveranitate națională și progres social.

## „Planificarea calității”

● Astăzi — scrie Wiktor Zujewicz în revista poloneză PERSPECTIVES POLONAISES nr. 3/1977 — este principial posibil să se planifice calitatea în același mod în care se efectuează planificarea cantității produselor. Problema se pune în termeni de raționalizare a producției și de optimizare a consumului în interesul general. Rebuturile nu depășesc, după autor, normele mondiale ale producției de masă și reprezintă o cotă destul de redusă în prețul de cost. Totuși Oficiul central de statistică din R.P.P. înregistra în anul 1975 pierderi de 37 de miliarde zloți — valoarea nu a rebuturilor, dar a diferitelor elemente care se înlătură în prelucrare și nu se regăsesc în produsul final. Mai sînt și mărfuri de calitate slabă și cu defecte ascunse. Calitatea produsului este concepută ca o rezultantă finală a operațiunilor executate în toate fazele procesului de producție, sau, după cum apare în literatură, în ca-

drul unei scheme cu cinci M: man — machine — material — management — money (om — mașină — materiale — conducere — bani). În prezent asigurarea calității este urmărită pe două căi. Una este cea a măsurilor economice și financiare destinate să facă nerentabil pentru întreprindere orice produs imperfect, chiar dacă aceasta se străduiește să substituie calității cantitatea. A doua modalitate se referă la controlul disciplinei tehnologice — prin creșterea numărului de puncte de control cu instalații speciale, intensificarea cercetărilor în materie de calitate ș.a. Apare însă cu insistență — spune autorul — o orientare deosebită, încă necomplet pusă la punct, aceea a introducerii unui sistem instituțional de ghidare a calității sub forma planificării calității.

## Oskar Morgenstern

● Oskar Morgenstern (1902 — 25 VII 1977), unul din corifeii științei economice americane, este cunoscut îndeosebi pentru activitatea sa de pionierat în



Păreră că inflația este și în prezent un proces al devalorizării banilor o putem întâlni în diferite scrieri și ea nu este găsită, pentru că inflația rămâne în esență un raport între bani și prețuri. Actualmente, însă, acest raport nu își are de obicei originea în emisiile suplimentare de bani, ci în primul rând în creșterea prețurilor. În această situație, care este rolul, sau semnificația emisiunilor bănești sau, în general, a sistemului monetar în actuala inflație? În cadrul discuției în jurul problemei inflației, organizată de revista MEMO<sup>1)</sup> economistul V. Usoskin considera că emisia bănească este o condiție necesară și obligatorie a actualei inflații, deoarece fără o alimentare permanentă a circulației bănești cu mijloace de plată suplimentare inflația nu s-ar fi putut desfășura ca un proces cumulativ. Este un punct de vedere logic, deoarece o creștere a prețurilor impune mijloace de plată suplimentare, necesare desfășurării procesului de circulație a mărfurilor. Pe baza acestui considerent, se poate afirma că **emisiunea bănească susține creșterea prețurilor**, care are loc însă independent de procesele ce se desfășoară în sfera circulației bănești. Se impune astfel precizarea că, și în cadrul fenomenului inflaționist actual, emisiunile suplimentare au un rol important, dar nu ar fi corect ca ele să fie considerate ca element declanșator al procesului, deoarece, de regulă, creșterea prețurilor are loc înainte ca rețeaua circulației bănești să fie supraîncărcată cu bani de hirtie.

Unul din argumentele celor care susțin că nu emisiunile bănești reprezintă elementul esențial al actualei inflații

este ineficiența politicii monetariste în relansarea economică și combaterea inflației, deoarece, așa cum, pe bună dreptate remarcă J.K. Galbraith, „activitatea economică creează moneda și nu invers”<sup>2)</sup>. Cunoscutul economist american consideră că întotdeauna politica monetaristă a fost un instrument nesigur și secundar în dirijarea activității economice și insistă asupra necesității instaurării unui strict control al statului asupra prețurilor, asemănător celui din timpul anilor de război. Această poziție a lui Galbraith se sprijină pe faptul că marea majoritate a prețurilor în S.U.A. este monopolizată și se găsește sub controlul unui grup de mari capitaliști. Pe baza acestui considerent el apreciază că, pentru a stăvilii creșterea prețurilor, este necesară limitarea libertății monopolurilor în fixarea prețurilor, iar acest lucru îl poate face numai statul. Referindu-se la inflația de după 1965, Galbraith precizează că ea a fost declanșată nu de „finanțarea deficitară” cum susțin monetariștii, ci de comborțarea marilor corporații și a sindicatelor influente. În maniera proprie economiștilor burghezi, Galbraith pune un semn de egalitate între monopoluri și sindicate și acestor două „forțe” le opune o a treia forță, care este statul burghez. Că forța statului este opusă acțiunilor clasei muncitoare organizate în sindicate este de la sine înțeles. Pare illogică contrapunerea forței statului, forței monopolurilor. Este însă vorba numai de o contradicție aparentă. Galbraith cere o intervenție mai hotărâtă a statului pentru a întări și „adapta” sistemul capitalist contemporan noilor contradicții pe care le generează. În acest sens el susține controlul direct asupra

pieței, introducerea în S.U.A. a planificării naționale a producției principalelor mărfuri, o distribuie „rațională” a veniturilor prin intermediul bugetului. Pentru J. K. Galbraith gindirea economică (burgheză) nu a fost niciodată atît de politică cum este astăzi. Este semnalul de alarmă prin care el avertizează pericolul pe care îl reprezintă inflația contemporană pentru sistemul capitalist, inflația fiind o formă de manifestare a dezechilibrului economic. J.K.G. recomandă în consecință o intervenție mai autoritară a statului în direcția controlării prețurilor, aceasta fiind considerată esențială pentru asigurarea echilibrului economic.

În fapt, însă, asocierea inflației cu problemele echilibrului economic scoate în evidență legătura ei intimă cu procesul reproducției capitalului social, cu criza economică și șomajul. Acesta este și motivul pentru care se poate aprecia că actuala inflație nu mai este un fenomen de conjunctură, ci unul de structură, prin care se evidențiază într-o formă nouă contradicțiile sistemului capitalist în condițiile contemporane.

prof. dr. Eugen PRAHOVEANU

<sup>1)</sup> Jean Gabillard : La fin de l'inflation, Paris, 1952.

<sup>2)</sup> Pierre Biacab : Analyses contemporaines de l'inflation. Ed. Sirey. Paris. 1962;

<sup>3)</sup> Gini Corrado : Pathologie économique, Ed. Payot. Paris 1959.

<sup>4)</sup> Mirovaia Ekonomika i Mejdunarodnie Otnoșeniia, nr. 11/1976 p. 75.

<sup>5)</sup> J.K. Galbraith : Money, Whence it Came, Where it Went, Houghton Mifflin Company, Boston, 1975.

dezvoltarea matematicii economice și a teoriei jocurilor.

Născut în Germania, și-a luat în 1925 doctoratul în științe politice la Universitatea din Viena. A fost directorul Institutului austriac pentru cercetări asupra ciclului economic. Ca urmare a „Anschluss”-ului, părăsește Austria în 1938 și pleacă în S.U.A., unde devine profesor de științe economice la Princeton University. Publică în 1928 – an în care John von Neumann a scos cartea „Toward a Theory of Games” (Spre o teorie a jocurilor) – o lucrare referitoare la prognoza economică, în care se apropie de conceptele teoriei jocurilor. În 1944 publică, împreună cu Neumann, renumita „Theory of Games and Economic Behavior” (Teoria jocurilor și comportamentul economic), în care se pun bazele unei teorii cu largă aplicare în numeroase domenii. Sînt cunoscute eforturile lui O. Morgenstern pentru a introduce în științele economice precizia și rigoarea de tip matematic.

### Protecția invențiilor

● Dr. Yolanda Eminescu, de la Universitate din București,

profesor la C.E.P.I. din Strasbourg, membru asociat al Academiei internaționale de drept comparat de la Haga, publică în Editura Academiei R.S.R. și Librairie Générale de Droit et de Jurisprudence lucrarea La protection des inventions dans les pays socialistes européens (Protecția invențiilor în țările socialiste europene), 1977, 284 p. Prefațorii cărții – Martine Hiance și Yves Plasserand – omagiază personalitatea autoarei și apreciază lucrarea scrisă în limba franceză ca deosebit de valoroasă, ca o carte de referință pe linia relațiilor Est-Vest. Printre altele, autoarea face o grupare comparativă a legislațiilor din țările socialiste europene. În carte se acordă o importanță deosebită rolului transferurilor tehnologice către țările în curs de dezvoltare, în instaurarea unei noi ordini economice internaționale, legislația țărilor socialiste în materie reprezentînd un punct de plecare fecund în angajarea constructivă a dialogului specialiștilor însărcinați să reglementeze criteriile juste și rezonabile pentru încheierea con-

tractelor de licență, stimularea activităților inventive naționale, și formarea cadrelor competente, prevenirea unor practici abuzive în aplicarea reglementărilor de c. inevitabilă complexitate.

### Standardizare, simplificare, echilibrare

● Vincent G. Reuter, de la Arizona State University, atrage atenția în articolul A Trio of Management Tools. Increases Productivity and Reduces Costs. (Un trio de mijloace manageriale. Sporește productivitatea și reduce costurile), apărut în revista ARIZONA BUSINESS nr. 2/1977, asupra faptului că mijloacele principale pe care le au întreprinderile pentru a-și reduce costurile și a-și spori productivitatea – standardizarea, simplificarea și diversificarea – nu dau rezultatele derivate dacă în aplicarea lor se neglijează dependența de o multitudine de factori, de relațiile dintre firme și de interconexiunea lor. Standardizarea își propune să obțină uniformizarea caracteristicilor unui produs, ea face posibilă producția de masă. Econo-

## FIȘE

miile obținute din standardizare sînt deosebit de apreciable, dar standardizarea poate avea și efecte negative: limitarea serioasă a creativității colectivului de cercetare și dezvoltare. Simplificarea presupune reducerea diversității reperelor standardizate. Factorii care limitează extinderea acestei orientări sînt: cerințele consumatorilor, intensitatea concurenței, gradul de standardizare a producției la care se referă simplificarea ș.a. Diversificarea își propune utilizarea excesului de capacități, satisfacerea cererii sezoniere, contracararea scăderilor în cererea unui produs, favorizarea pătrunderii pe piețe noi ș.a. Dezavantaje potențiale: supradimensionarea, dificultatea conducerii activităților diversificate. Echilibrarea acestor mijloace care uneori se contrapun, constituie, spune V.G.R., obiectivul unei strategii pertinente a managementului.

# ZILELE ECONOMIEI ȘI TEHNICII CEHOSLOVACE

PALATUL SPORTURILOR ȘI CULTURII BUCUREȘTI  
5.-9.09.1977

Zilele economiei și tehnicii  
cehoslovace sint patronate  
de către :

CAMERA DE COMERȚ  
CEHOSLOVACĂ  
și  
CAMERA DE COMERȚ ȘI  
INDUSTRIE A REPUBLICII  
SOCIALISTE ROMÂNIA

## ORGANIZATORI :

● Camera de Comerț Cehoslovacă ; 170-05 Praga 7, str. Argentinska nr. 38

● Reprezentanta comercială de pe lângă ambasada Republicii Socialiste Cehoslovace ; București, str. Oțetari nr. 3

● Agenția cehoslovacă de publicitate „RAPID” ; 112-79 Praga 1, str. Rijna nr. 12

în colaborare cu agenția de publicitate pentru comerț exterior „PUBLICOM” ; București, bd. N. Bălcescu nr. 22.

## PROGRAMUL CONFERINȚELOR

### SALA A, marți 6 septembrie

ora 9,00 : „Semiautomate de strunjit, cu comandă numerică”, furnizate de Kovosvit Sezimovo Usti.

ora 11,00 : „Mașini de frezat N. C., și centre de prelucrare FD - FC + MC”, produse de întreprinderea TOS Kurim.

ora 14,00 : „Mașini-unelte N.C.”, produse de Uzinele constructoare de mașini de precizie „Gottwaldov”.

### SALA B, marți 6 septembrie

ora 9,00 : „Producția instalațiilor de preparare” la Uzinele metalurgice și constructoare de mașini Dubnica nad Vahom.

ora 11,00 : „Perfecționarea cajelor de laminare fără cadru, cu aplicare la seria laminoarelor orizontale, combinate și universale”.

ora 14,00 : „Concepția laminoarelor de profile mijlocii”.

### SALA A, miercuri 7 septembrie

ora 9,00 : „Utilizarea poliesterilor armați cu fibre de sticlă”.

ora 11,00 : „Posibilitățile aplicării sortimentului de mașini de ambalat în industria alimentară, inclusiv posibilitățile lor în perspectiva soluționării complexe a mașinilor de ambalat”.

ora 14,00 : „Dezvoltarea filării. Mașini de filat fire fine FD 200”.

### SALA B, miercuri 7 septembrie

ora 9,00 : „Turbine de condensare cu aburi Skoda, de putere 500 MW și turbine cu aburi

pentru termocentrale cu o putere de 200 MW”.

ora 14,00 : „Crematorii de reziduuri”.

### SALA A, joi 8 septembrie

ora 9,00 : „Perspectivele dezvoltării pieselor semiconductoare de putere”, CKD Praga.

ora 11,30 : „Aplicațiile industriale ale semiconductoarelor fabricate de CKD Praga, uzina „Electrotehnica”.

ora 14,00 : „Turbocompresoare pentru industria chimică și transportul gazelor”.

### SALA B, joi 8 septembrie

ora 9,00 : „Dezvoltarea preselor de vulcanizare” la Grupul industrial Skoda.

ora 11,00 : „Prese de vulcanizare pentru anvelope”.

ora 14,00 : „Pregătirea amestecurilor în industria cauciucului”.

### SALA A, vineri 9 septembrie

ora 9,00 : „Piese semiconductoare și circuite integrate Tesla”.

ora 11,30 : „Tehnica de calcul analogică și hibridă A A T”.

### SALA B, vineri 9 septembrie

ora 9,00 : „Utilaje pentru confecționarea anvelopelor radiale destinate autoturismelor și autocamioanelor fabricate în R.S.C.”.

ora 11,00 : „Instalații pentru cauciucarea materialelor textile”.

Informații suplimentare și invitații (unitățile solicitatoare vor indica tema conferinței și numărul necesar de invitații) la PUBLICOM, bd. N. Bălcescu nr. 22, București 70.122 ; telefon 14 75 35 sau 15 47 07/93 ; telex. 11-374.

## Noi impulsuri pentru procesul de edificare a securității și cooperării în Europa

ÎNCHEIEREA, la 5 august, a întâlnirii pregătitoare din capitala R. S. F. Iugoslavia, însărcinată să organizeze reuniunea de la Belgrad din 1977 a reprezentanților statelor participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa, și adoptarea hotărârilor privind ordinea de zi, modul de desfășurare, procedura și alte aspecte organizatorice, inaugurează, practic, o nouă etapă în procesul complex de edificare a securității și de dezvoltare largă a cooperării pe continentul european.

Spiritul constructiv, de conlucrare, care s-a manifestat la întâlnirea pregătitoare a demonstrat, încă o dată, că dezbaterile și negocierile desfășurate pe baza respectului mutual și a deplinei egalități în drepturi a tuturor participanților, a înțelegerii și receptivității față de punctele de vedere și pozițiile exprimate, într-o atmosferă de lucru și pe baza unor norme și proceduri democratice, reușesc să conducă la obținerea unor acorduri general acceptabile, la rezultate în consonanță cu interesele destinderii, cooperării și securității în Europa și în întreaga lume.

### Statornicirea conceptului de „securitate prin cooperare“

DOVEDIND DIN NOU atașamentul ei ferm și nedeștat față de cauza edificării unei Europe a colaborării rodnice și a securității autentice, România și-a adus și la întâlnirea pregătitoare de la Belgrad — ca și în toate etapele anterioare ale Conferinței general-europene — o contribuție activă și apreciată la desfășurarea constructivă și încheierea cu succes a lucrărilor. În baza mandatului încredințat, delegația română a acționat consecvent pentru ca întâlnirea pregătitoare să definească și să aprobe un cadru optim de desfășurare pentru reuniunea din toamnă, în așa fel încât aceasta să marcheze cu adevărat o nouă treaptă în procesul făuririi unui continent al colaborării și securității, prin adoptarea de măsuri care să marcheze progrese substanțiale în transpunerea efectivă în viață a tuturor prevederilor Actului final — în domeniile politic, economic, tehnico-științific, cultural, umanitar, al dezangajării militare și dezarmării — care constituie un tot unitar și fără a căror materializare nu poate fi vorba de instaurarea pe continent a unei cooperări și securități veritabile.

După cum au declarat în repetate rânduri partidul și statul nostru, cum a subliniat nu o dată reprezentantul cel mai autorizat al țării noastre, tovarășul Nicolae Ceaușescu, România consideră că, alături de dimensiunile politică, militară și de altă natură ale procesului prin care Europa trebuie să devină un

continent al păcii, securității și colaborării, un rol de maximă însemnătate îl are cooperarea economică, tehnico-științifică și în alte domenii între țările participante. „**Noi considerăm** — spunea, în acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu — **că pe primul plan trebuie pusă dezvoltarea largă și neîngrădită a colaborării în toate domeniile, între toate statele continentului, în condiții de deplină egalitate și avantaj reciproc**“.

Într-adevăr, în conformitate cu spiritul și litera Actului final, cu experiența relațiilor intraeuropene din epoca postbelică, cu aprecierile majorității covârșitoare a statelor participante la Conferința general-europeană, în acest tot unitar, inseparabil, pe care îl constituie documentul semnat la Helsinki la 1 august 1975, cooperarea economică apare ca o componentă esențială a păcii și securității. Astăzi, conceptul „securitate prin cooperare“ este definitiv acreditat în viața politică europeană și internațională, în general cele două elemente ale sale condiționându-se reciproc: dezvoltarea colaborării economice este de natură să contribuie masiv la sporirea încrederii între state și la consolidarea cursului destinderii, la întărirea coeficientului de securitate; în același timp, consolidarea climatului de destindere și progresele pe calea întăririi securității, inclusiv pe calea unor măsuri de dezangajare militară și dezarmare, de reducere a cheltuielilor militare și a cursei înarmărilor, creează condiții favorabile pentru dezvoltarea relațiilor de colaborare economică, tehnico-științifică și în alte domenii, în avantajul tuturor statelor.

În această ordine de idei, se cuvine menționat faptul că Actul final de la Helsinki preconizează intensificarea schimburilor reciproce de mărfuri și servicii, pe o bază cât mai largă, statuind necesitatea înlăturării oricăror obstacole și îngrădiri, precum și cerința ca în relațiile economice să fie practicat de către toate statele și față de toate, tratamentul națiunii celei mai favorizate. Același document încorporează un amplu program de măsuri privind dezvoltarea unor forme moderne, superioare, de cooperare între cele 35 de state participante, de natură să contribuie efectiv la creșterea economică și la progresul accelerat al națiunilor respective și, în primul rând, al țărilor mai puțin dezvoltate din Europa.

### Materializări

ESTE INDISCUTABIL că în cei doi ani care s-au împlinit la 1 august 1977 de la semnarea Actului final de la Helsinki au fost obținute o serie de rezultate pozitive pe calea înlăturării înțe-

legerilor convenite. Se poate spune că, mai mult decât în alte domenii — cum ar fi, de exemplu, acela al dezangajării militare și dezarmării în Europa, unde rezultatele întârzie să apară — în sfera colaborării economice s-au înregistrat o serie de progrese palpabile: volumul schimburilor de mărfuri a sporit, s-au dezvoltat colaborarea economică și tehnico-științifică, cooperarea în producție a primit noi impulsuri. La această evoluție pozitivă, România și-a adus o contribuție consecventă și dinamică. Relațiile economice ale României cu celelalte state participante la Conferință au cunoscut un curs mereu ascendent; au fost încheiate un mare număr de acorduri, convenții și protocoale în domeniul colaborării economice și tehnico-științifice, iar altele mai vechi au fost reînnoite și extinse. Astfel, schimburile comerciale ale României cu țările participante la Conferință au fost, în 1976, cu 11% mai mari decât în 1975; numai în ultimul an și jumătate, România a încheiat 27 de noi acorduri de colaborare economică cu un număr de 12 state reprezentate la Conferința general-europeană. În ansamblu, în perioada de după Conferință, țara noastră a încheiat circa 160 de documente bilaterale de colaborare, declarații și comunicate comune, acorduri, protocoale și alte înțelegeri cu un număr de 25 de state participante la Conferința pentru securitate și cooperare în Europa.

Acordând importanță materializării pe plan regional și subregional a prevederilor Actului final, în concordanță cu inițiativa sa cunoscută privind transformarea Balcanilor într-o zonă a păcii și colaborării, liberă de arme nucleare, România a acționat, în această perioadă, pentru convocarea și desfășurarea cu succes a reuniunii de la Atena a țărilor balcanice, care a relievat dorința comună a acestor state de a diversifica și extinde cooperarea dintre ele pe multiple planuri, ținând seama atât de avantajele pe care le oferă proximitatea geografică, cât și de existența unor preocupări similare pe planul dezvoltării economice. Țara noastră a prezentat la această reuniune o serie de inițiative și propuneri concrete pe linia preocupărilor sale tradiționale de largire a colaborării, de dezvoltare a relațiilor de bună vecinătate, de întărire a păcii în regiune, între care pot fi amintite: cooperarea economică și tehnico-științifică în prospectarea și punerea în valoare a unor zăcăminte din țările balcanice, construirea în comun a unor obiective economice, crearea de societăți mixte de producție și comercializare, cooperarea în domeniul transporturilor feroviare, rutiere și maritime, conlucrarea în alte domenii economice și tehnico-științifice de interes comun.

## Se cer eforturi concertate continue

DÎND O APRECIERE POZITIVĂ realizărilor obținute în sfera colaborării economice în perioada care a trecut de la adoptarea Actului final, țara noastră consideră, totodată, că s-a făcut prea puțin față de prevederile ample din acest document. Atît comerțul cît și cooperarea dintre cele 35 de state participante, cărora le revin 60% din comerțul mondial și 90% din capacitatea de cercetare științifică a întregii lumi, sînt departe de a se situa la nivelul posibilităților, al nevoilor de progres și prosperitate ale popoarelor respective.

Astfel, comerțul intraeuropean este încă perturbat de o serie întreagă de restricții, bariere artificiale, măsuri discriminatorii sau protecționiste; clauza națiunii celei mai favorizate nu este încă general și necondiționat aplicată; cooperarea în producție, în cercetarea științifică și tehnică este limitată atît ca domenii, cît și ca forme utilizate; persistă o serie de dificultăți și limite în calea accesului tuturor statelor la cuceririle cele mai noi ale științei și tehnologiei moderne și se manifestă tendința de a ridica noi obstacole — în dezacord cu tratatele existente și normele dreptului internațional — în calea transferului de tehnologie nucleară și materiale fisionabile în scopuri pașnice; înțirzie încă adoptarea unor măsuri în favoarea țărilor în curs de dezvoltare din Europa; colaborarea pentru protecția mediului înconjurător nu s-a materializat, deocamdată, în programe de interes general. Realitățile europene, nevoile obiective ale cooperării arată, de asemenea, că guvernele statelor participante la Conferință pot și trebuie să facă mai mult în asemenea domenii cum sînt echilibrarea schimburilor economice, eliminarea deficitelor comerciale — măsuri care ar contribui la intensificarea și diversificarea în continuare a colaborării intraeuropene —, soluționarea perturbațiilor și deficiențelor serioase existente în relațiile financiar-valutare.

Sînt, toate acestea, rațiuni temeinice, convingătoare, pentru care România consideră, în perspectiva reuniunii care va începe la Belgrad la 4 octombrie a.c., că în domeniile menționate și în alte sectoare de interes general-european se cer întreprinse, cu energie sporită, eforturi concertate ale tuturor statelor pentru concretizarea obiectivelor economice și tehnico-științifice ale Conferinței general-europene, așa cum sînt ele expuse în Actul final, pentru a se asigura dezvoltarea relațiilor intraeuropene pe multiple planuri, pentru eliminarea barierelor și restricțiilor de cruce fel din calea unei largi cooperări între state pe plan economic și tehnico-științific, într-un cuvînt, pentru a se garanta continuitatea și cursul ascendent al procesului de edificare a securității și cooperării europene.

## Un cadru prielnic pentru dezbateri de fond constructive

TREBUIE SPUS că înțîlnirea de la Belgrad, prin hotărîrile de

ordin organizatoric adoptate, a pregătît un teren prielnic pentru dezbaterile de fond, la reuniunea din toamnă, a tuturor componentelor acestui proces, inclusiv a celei economice. Astfel, ansamblul problematicei referitoare la cooperarea economică, tehnico-științifică și în domeniul mediului înconjurător constituie unul din punctele de bază de pe ordinea de zi. Apare important faptul că unul din organele de lucru subsidiare se va ocupa exclusiv de „cooperarea în domeniile economice, științei și tehnicii și mediului înconjurător”. Țara noastră consideră că ar fi necesară, așa cum arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu, organizarea unor consfătuiri, cu participarea tuturor statelor europene, consacrate problemelor cooperării economice, schimbului de tehnologie, informării reciproce asupra rezultatelor cercetării științifice și tehnice, precum și altor probleme de interes general.

Consacrînd din nou rolul însemnat ce revine organelor și organismelor din sistemul O.N.U. în promovarea cooperării și securității în Europa, documentul adoptat la înțîlnirea pregătitoare de la Belgrad conține o prevedere expresă privind importanța activității depuse de Comisia Economică a O.N.U. pentru Europa vizînd extinderea și diversificarea colaborării economice, tehnico-științifice și în alte domenii dintre statele participante.

După cum se știe, paralel cu acțiunile vizînd dezvoltarea relațiilor sale bilaterale, România acționează consecvent pentru extinderea cooperării multilaterale și înfăptuirea unor proiecte economice de interes general-european, inclusiv prin intermediul C.E.E./O.N.U., la a cărei activitate țara noastră și-a adus de-a lungul anilor o valoroasă contribuție și căreia Actul final îi conferă un rol de seamă în materializarea obiectivelor cu caracter economic ale procesului de construire a securității și cooperării europene. De altfel, la inițiativa țării noastre, C.E.E./O.N.U. a adoptat la sesiunea din acest an, un număr de rezoluții și idei referitoare la impulsivitatea cooperării industriale, tehnico-științifice și în alte domenii, atît între statele membre ale Comisiei, cît și între acestea și țări situate în alte regiuni ale lumii. Aceste inițiative, care au fost însoțite de C.E.E./O.N.U., devenind obiective ale activității sale, vor trebui, date fiind însemnătatea și actualitatea lor, să fie aduse, alături de propunerile și ideile altor țări, în dezbaterile reuniunii de la Belgrad în cadrul contribuțiilor C.E.E./O.N.U. și să fie promovate prin hotărîrile reuniunii, pentru ca și pe această cale să se acționeze în direcția transpunerii în viață a componentelor economice ale Actului final.

Totodată, în concepția României, în fața reuniunii de la Belgrad se află și sarcina — stabilită prin Actul final — de a contribui la soluționarea problemei subdezvoltării, a decalajelor care există între statele industrializate și țările în curs de dezvoltare. Așa cum a subliniat în mod consecvent țara noastră, se impune adoptarea și transpunerea în viață a unor programe speciale pentru țările rămase în urmă, pentru sprijinirea eforturilor proprii ale acestor state, programe care să încorporeze și măsuri cum sînt accesul larg, nestingherit, la cuceririle științei și tehnologiei moderne, facilitarea transferului de tehnologie modernă, favorizarea desfacerii produselor țărilor în curs de dezvoltare pe piețele statelor industrializate și altele. Cu a-

ceeși finalitate, România a sugerat ca statele europene să ajungă la un acord privind adoptarea unei poziții comune în vederea creșterii contribuției lor la lichidarea subdezvoltării în lume, la instaurarea unei noi ordini economice mondiale — cerință imperioasă a epocii contemporane. În opinia țării noastre, ar fi potrivit ca această problemă să fie dezbătută la reuniunea din toamnă de la Belgrad, într-o viziune concretă, de lucru, care să permită identificarea și convenirea unor soluții pozitive, încheierea unui program de acțiune al țărilor europene într-o problemă care este importantă nu numai pentru țările în curs de dezvoltare, ci pentru toate statele, pentru ansamblul relațiilor de cooperare internațională și, așa cum este azi larg admis, pentru însăși cauza păcii și securității mondiale.

## Între rezultate și posibilități — un decalaj încă prea mare

REUNIUNEA DIN TOAMNĂ de la Belgrad va trebui să examineze în spirit constructiv și să identifice soluții într-o sferă largă de probleme aflate pe agenda acestui for general-european, pentru a da un nou impuls eforturilor pentru edificarea securității și cooperării în Europa. Spre a-și îndeplini acest mandat de răspundere, reuniunea de la Belgrad va trebui să se desfășoare pe tot parcursul ei într-o atmosferă de lucru și de conlucrare, sub semnul voinței politice a statelor ca această reuniune să marcheze o nouă etapă, calitativ superioară, în materializarea principiilor și obiectivelor cuprinse în Actul final. Referindu-se la acest aspect, la rezultatele modeste care au fost obținute într-un răstimp de doi ani pe linia aplicării prevederilor Actului final, secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, arăta recent că la Belgrad în toamnă „nu poate fi vorba de o reuniune cu caracter festiv — pentru că nu sînt realizări care să determine un asemenea caracter — ci de o reuniune de lucru, pentru a găsi soluții concrete în vederea rezolvării problemelor”.

Abordînd în mod constructiv, într-o viziune proprie, pătrunsă de atașamentul la cauza păcii, securității și cooperării în Europa, problematica înscrisă pe agendă, țara noastră, în consonanță deplină cu eforturile perseverente depuse și pînă acum, va acționa cu aceeași consecvență, într-un spirit de largă conlucrare și înțelegere, pentru succesul viitoare reuniuni de la Belgrad, pentru ca ea să contribuie efectiv la realizarea unor progrese reale în direcția îndeplinirii obiectivelor din Actul final, să dea un impuls nou și viguros procesului de făurire a unui continent al păcii, cooperării și securității, în care fiecare popor să-și poată consacra liber, fără nici un amestec din afară, eforturile și resursele sale pentru ridicarea nivelului de viață și de civilizație.

Nicolae CHILIE

## TENDINȚE - CONJUNCTURI

### F.M.I. despre intensificarea măsurilor protecționiste

DEȘI COMERȚUL MONDIAL a sporit anul trecut în termeni reali cu 11%, după scăderea de 4,5% din 1975, sub efectul recesiunii un număr mai mare de țări membre ale F.M.I. și o proporție mai mare a comerțului mondial au devenit obiectul unor politici restrictive, în special bariere netarifare la import, care au fost realizate într-o proporție crescândă sub forma negocierii unor „acorduri pentru reducerea exporturilor”. Alte instrumente de acest gen citate într-un recent raport al F.M.I., sint suprataxele și depunerea de avansuri în contul importurilor, contingentarea, ca și barierele tarifare. Aceste instrumente ale protecționismului, declară raportul sint perceptibile mai răspândite acum decât înainte de recesiunea care a început în 1974. În sensul reinviiorării protecționismului s-ar putea să acționeze și recențele oscilații ale principalelor valute occidentale, deoarece afectează exporturile țărilor ale căror monede se apreciază.

Printre exemplele recente de măsuri protec-

oniste citate se numără cele luate de Franța, R.F.G. și Anglia pentru reducerea importurilor de textile și confecții din țările în curs de dezvoltare, cotele instituite de S.U.A. la majoritatea tipurilor de oțeluri speciale, la carne de vacă, vișel și oaie, ca și restringerea programelor de liberalizare a importurilor adoptate în 1974—1975 de unele țări petroliere.

### Balanța cauciucului

DUPĂ CUM S-A A-PRECIAT la recenta sesiune de la Londra a Grupului internațional de cercetări pentru cauciuc, cu participarea reprezentanților a 27 de țări producătoare și consumatoare, producția mondială de cauciuc a lumii nesociale din acest an se va echilibra, pe ansamblu, cu consumul. Se evaluează, totuși, că în timp ce consumul de cauciuc natural (3 825 mii tone) va depăși intrucitva nivelul producției sale (3 700 mii tone), la cauciucul sintetic se manifestă o tendință inversă (8 525 mii tone consum, față de 8 675 mii tone producție). Apreciind progresul realizat în stabilizarea prețurilor la cauciuc, participanții la sesiune au examinat căile de extindere a utilizării cauciucului în diferite domenii și au revizuit tot-

odată prognoza cererii și ofertei de cauciuc pe piața mondială până în 1990.

### Franța: reducerea consumului de petrol

ÎN CIUDA TIMPULUI ANORMAL de rece de la începutul acestei veri, consumul de produse petroliere a scăzut în Franța cu 2,9% în semestrul I a.c. în raport cu perioada corespunzătoare a anului trecut. Dacă se compară rezultatele din semestrul I a.c. cu cele din primul semestru al anului 1973, adică dinaintea declanșării „crizei energetice”, se constată o reducere a consumului total de produse petroliere cu 10,9%, diferențiată pe categorii de produse (cu 20,2% la păcura utilizată pentru încălzitul imobilelor, cu 23,6% la cea utilizată în industrie și cu 15,7% la cea utilizată în termocentrale). Aceste reduceri sint explicate nu numai prin încetinirea ritmului activității economice din ultimii ani, ci și prin măsurile de economisire, a căror influență asupra consumului „nu a fost neglijabilă”, scrie „Le Monde”. În schimb, în intervalul de patru ani amintit, consumul de benzină a crescut în Franța cu 8,7%, iar cel de motorină cu 24,6%, dată fiind progresia mai rapidă a motoarelor Diesel în această perioadă.

## Orientări în dezvoltarea economică

### Sudan: obiective pentru anii

1977/78 — 1982/83

CU UN IMENS potențial agricol și hidroenergetic, cu o suprafață efectivă a fondului forestier de circa 30 milioane ha, cu resurse minerale de o mare varietate, Sudanul este considerat ca una din țările cu largi perspective de dezvoltare economică printre statele continentului african.

Politica economică guvernamentală este orientată spre punerea în valoare a potențialului existent. Concomitent cu diversificarea culturilor agricole se acordă prioritate industriilor prelucrătoare de materii prime agricole (zahăr, fibre textile). Se pune un accent deosebit pe dezvoltarea transportului rutier și fluvial. Se află în curs de realizare o autostradă (Khartum-Port Sudan), mai multe șosele, căi ferate etc. Se acordă o atenție susținută telecomunicațiilor.

Planul de dezvoltare economică pentru perioada 1977/78—1982/83 prevede că se va urmări creșterea venitului național pe locuitor, dezvoltarea echilibrată a tuturor regiunilor țării, utilizarea maximă a capacităților de producție existente pentru ca ulterior să se treacă la realizarea de noi obiective în diferite sectoare. De asemenea, se va urmări ridicarea gradului de pregătire profesională a forței de muncă, crearea de noi locuri de muncă.

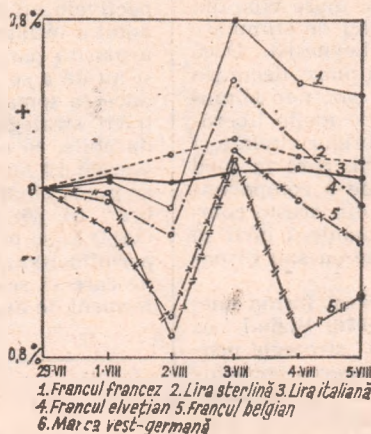
În agricultură — principalul sector al economiei naționale — urmează să fie intensificată și diversificată producția vegetală. Concomitent cu atenția acordată dezvoltării agriculturii tradiționale, se vor introduce pe scară tot mai largă tehnicile agricole moderne. În același timp va fi dezvoltată, în continuare, industria prelucrătoare de materii prime agricole.

Planul de dezvoltare economică prevede o tot mai accentuată preocupare pentru creșterea producției proprii de utilaje și unelte agricole de bază. Vor fi intensificate explorările și prospecțiunile miniere. Se preconizează dezvoltarea tuturor genurilor de transport, pentru asigurarea și amplificarea legăturilor între regiunile țării.

În cadrul dezvoltării social-economice a Sudanului, forurile de decizie prevăd ca în anii următori să se acorde o atenție sporită educației tehnico-aplicative și pregătirii profesionale a forței de muncă, iar pe plan sanitar medicinei preventive.

## EVOLUȚII MONETARE

ÎN SĂPTĂMINA 1—5 august 1977 evoluția pieței valutare a continuat să fie caracterizată de mișcări de amplitudine destul de mare determinate în principal de reacțiile față de diversele măsuri luate în vederea stabilizării cursului dolarului S.U.A. De remarcat, în acest context, că în intervalul amintit tendința de creștere a dobânzilor interne în S.U.A. a fost oglindită și în decizia marilor bănci, de a majora, cu începere din 1 august 1977, dobînda preferențială („prime rate”) la 6 3/4%. Francul elvețian a înregistrat un recul față de dolar, atingînd un nivel minim de circa 2.4100 franci și terminînd intervalul la circa 2.4070 franci pentru un dolar. Marca vest-germană a cunoscut o evoluție mai agitată, cedînd de asemenea teren în fața dolarului. După ce a atins un nivel minim de 2.300 mărci pentru un dolar, reprezentînd o depreciere de circa 0,7% față de închiderea precedentă, moneda vest-germană a revenit ușor, coînd la închidere circa 2.2965 mărci pentru un dolar. Lira sterlină a continuat să manifeste o tendință fermă, realizînd o apreciere maximă de circa 0,2% față de intervalul anterior, corespunzătoare cursului de 1.7410 dolari pentru o liră, după care a cotelat la închidere circa 1.7392



Evoluția cursurilor principalelor valute occidentale față de dolarul S.U.A. în perioada 1—5 VIII 1977, luîndu-se ca bază cursurile din ziua de 29 VII 1977

dolari. În acest context, de relativă continuitate a fermității devizei britanice, se remarcă o tendință de reducere a dobânzilor pe piața eurodepozitelor în lire sterline. Francul francez a evoluat pe o curbă constant ascendentă realizînd un maxim de circa 4.8390 franci pentru un dolar (reprecieri de circa 1% în raport cu închiderea precedentă), după care a terminat la circa 4.8570 franci. Presiunile la care este supus francul francez s-au reflectat și pe piața eurodepozitelor, unde dobînzile la depozitele în eurofranci de la o zi la alta au crescut la circa 25%, în timp ce dobînzile pentru perioade de o lună se situează acum la circa 15%.

Dobînzile la eurodepozitele pe 6 luni s-au situat la circa 6,375% pentru eurodolari, 3,25% pentru eurofranci elvețieni și 3,875% pentru eurofranci vest-germani.

La ultima licitație organizată de F.M.I., aurul a fost adjudecat la un preț de 146.26 dolari/uncia. În intervalul 1—5 august a.c. prețul aurului la Londra a oscilat în jur de 146 dolari/uncia.

Paul DUMITRAȘCU  
Gheorghe MUNTEAN

### NEÎMPLINIRILE UNEI STRATEGII

LA DOI ANI de la reluarea creșterii economice după recesiunea din 1974—1975, țările industriale capitaliste continuă să se afle sub imperiul unor ritmuri lente de dezvoltare. Pe de o parte, aceste ritmuri se dovedesc incapabile să rezolve problema șomajului persistent, în timp ce, pe de altă parte, primejdiile inflației sînt departe de a fi fost înlăturate sau măcar trainic zăgăzuite. Faptul este cunoscut, îl confirmă toate evaluările recente asupra stării economiei țărilor occidentale. Combinația de fenomene negative care îndreptățește caracterizarea conjuncturii actuale drept „șomflație“ riscă în plus să rămînă trăsătura ei dominantă și în viitorul imediat. Concluzia aceasta se desprinde din ultimul studiu al Organizației pentru cooperare și dezvoltare economică (iulie 1977) consacrat perspectivelor economice ale țărilor membre. Este pusă astfel în cauză strategia pe termen mediu preconizată de O.C.D.E. pentru statele capitaliste avansate din punct de vedere industrial, a căror cvasitotalitate o reunește.

#### Direcțiile pericolului principal

EXPERIENȚA RECESIUNII recente și a sechelelor sale prelungite a fost de natură să risipească iluziile care mai puteau dăinui în Occident cu privire la posibilitatea de a se continua în mod neschimbat creșterea economică postbelică. În speță, politica economică ce fusese pusă în slujba creșterii a trebuit să fie supusă unei „revizuirii sfîșietoare“, dat fiind că mediul în care ea acționa suferise o modificare plină de tîlc: alternanța inflației (supraîncălzirea conjuncturii) și a șomajului (răcirea ei) făcea loc cuplării celor două fenomene care necesită terapii diferite sau chiar opuse.

În momentul ieșirii din recesiunea anilor 1974—1975, responsabilității politicii economice din țările capitaliste dezvoltate aveau nevoie să cunoască un răspuns cît mai întemeiat la întrebarea, care din elementele componente ale cuplului inflație-șomaj reprezenta pericolul principal pentru stabilitatea economică a țărilor respective. Dacă se aprecia că pericolul mai mare vine din direcția șomajului, se opta implicit pentru politici de stimulare a conjuncturii, pe liniile intervenționismului keynesist. Dacă răspunsul desemna inflația ca fiind pericolul mai mare, decurgea implicit o opțiune pentru frînarea sau, în orice caz, non-stimularea conjuncturii, într-un spirit mai apropiat de ideile liberalismului contemporan. De fapt, în fața dezechilibrelor cuplate și pe fondul caracterului fragil al reluării creșterii, care în mod vizibil nu permitea speranța eliminării simultane a componentelor cuplului, întrebarea se punea astfel: care din aceste componente ar putea fi contracarată de asemenea manieră încît să se nască șanse rezonabile de a antrena restrîngerea sau dispariția celeilalte?

Răspunsul O.C.D.E. la aceste probleme a îmbrăcat forma unei strategii pe termen mediu, adoptată în iunie 1976. Vîzînd ca profil temporal anul 1980, ea se autodefinește ca „strategie pentru o creștere neinflaționistă“. Deci încă de la alegerea termenilor caracterizării de bază reiese o prioritate acordată contracarării inflației. Cea mai recentă formulare a strategiei, pe care o găsim în studiul amintit, este mai complexă dar confirmă preferința. „Această strategie — se poate citi acolo — cere după recesiune o redresare suficient de rapidă pentru a determina o sporire a investițiilor productive, dar destul de moderată pentru a evita noi presiuni inflaționiste și a permite țărilor care sînt expuse unor restricții externe să se angajeze pe calea unei creșteri antrenate de export“ (Perspectives économiques de

l'O.C.D.E., 21, Juillet 1977, p. 12). Propunîndu-și ca obiectiv reducerea progresivă a inflației și a șomajului, „ea recunoaște că realizarea unei creșteri durabile și a unui nivel mai ridicat de folosire a mîinii de lucru depinde de o mai mare stabilitate a prețurilor și, în general, de un transfer de resurse spre investițiile productive și spre exportul net“ (p. 5).

Semnificația reală a diferitelor definiții ale strategiei pe termen mediu se poate desprinde desigur cel mai bine din evoluția de fapt a economiei, în condițiile aplicării măsurilor corespunzătoare — sau ale absenței de asemenea măsuri, cum vom vedea. Experții O.C.D.E. consideră că un ritm de creștere a produsului național brut de 5% anual pe ansamblul zonei ar fi conform cu țelurile stabilite. Or, dacă în primul an de după recesiune — 1976 — sporul P.N.B. a fost de 5,2%, anul acesta el se va situa după previziunile publicate numai la circa 4%. Pe semestre, evoluția este deosebit de concludentă: +6,3% în prima jumătate a anului trecut, apoi 3,3% („pauză“ conjuncturală) în a doua jumătate, 4,25% în sem. I al anului în curs, urmînd să se înregistreze 4,5% și respectiv 4% în următoarele două semestre (II/1977 și I/1978). În momentul întocmirii studiului, ritmul ultimei perioade complete de 12 luni se situa sub 4%, deci era sensibil inferior celui preconizat de strategie. Nu este de mirare că autorii vorbesc de „rezultate decepționante“, de o redresare „ezitantă și imprevizibilă“.

Pornind de la aprecierea că inflația constituie amenințarea principală la adresa stabilității economice a țărilor O.C.D.E., strategia aleasă pe termen mediu a însemnat un teren relativ larg lăsat „forțelor pieței“, adică un grad sporit de abținere de la măsuri de intervenție în economie, în spiritul liberalismului care refuză amestecul statului. În studiul recent publicat se pot desluși acum indicii destul de limpede de impacientare față de puținătatea rezultatelor obținute pe această cale, indicii la care vom reveni. Înainte de aceasta trebuie însă spus că cifrele referitoare la evoluția P.N.B. sînt numai unul din aspectele care provoacă dezamăgirea analiștilor occidentali. Altele sînt chiar cele două dezechilibre majore din conjunctura economică occidentală actuală, de la evaluarea cărora a pornit elaborarea strategiei.

Mai întîi inflația, a cărei combatere este considerată prioritatea numărul unu: „În ansamblu, se constată în studiu, perspectivele nu sînt deosebit de favorabile unei reduceri demne de notat a inflației în cursul anului viitor“. Creșterea neinflaționistă urmărită pare deci să aibă tendința de a se îndepărta în timp și nu de a se apropia, sub efectul strategiei alese. Cît despre reducerea șomajului, obiectiv „derivat“ ce ar urma să fie atins potrivit strategiei prin intermediul unei creșteri neinflaționiste durabile, ea se îndepărtează și mai mult, de vreme ce în următoarele 12 luni „situația pe piața muncii nu se va îmbunătăți și ar putea chiar să se degradeze în continuare în cîteva țări membre“ (p. 36). Dacă prin strategia pe termen mediu a țărilor O.C.D.E. se urmărește o creștere neinflaționistă durabilă care să permită reducerea șomajului, trebuie spus deci că neîmplinirile pe care le scot acum la iveală analizele se referă la toți acești termeni de bază ai problemei.

#### „Triunghiul de fier“

SUSTINĂTORII STRATEGIEI pe termen mediu a țărilor O.C.D.E. întîmpină cele mai mari greutăți în justificarea ei a tunci cînd se trece la analiza activității de investiții, domenii caracterizate printr-o atonie pronunțată. Luînd cuvîntul de curînd

la sesiunea E.C.O.S.O.C., Secretarul executiv al Comisiei Economice a O.N.U. pentru Europa a putut să declare că țările occidentale industrializate sînt prinse în prezent într-un „triunghi de fier“, format din investiții apatice, șomaj ridicat și presiuni inflaționiste persistente.

După cum s-a putut vedea mai înainte din una dintre definițiile date obiectivelor strategiei, necesitatea sporirii investițiilor productive în țările O.C.D.E., a unui „transfer de resurse“ spre această utilizare, deci a mării părții lor din P.N.B., nu scapă atenției experților. Orientarea astfel preconizată este de altfel scadentă demult. Evoluția ciclică a investițiilor productive private de-a lungul a peste două decenii în șase din principalele țări capitaliste dezvoltate (vezi graficul) arată că restrîngerea activității din acest domeniu în cadrul recentei recesiuni a fost dintre cele mai grave sau cea mai gravă, în comparație cu recesiunile precedente. Și nu cel mai puțin preocupant dintre aspectele asupra cărora insistă analiștii este prelungirea stării de „langoare“ a investițiilor în perioada la care se referă previziunile din ultimul studiu O.C.D.E., adică cel puțin pînă la mijlocul anului 1978 : „Se pare că în majoritatea țărilor investițiile productive private nu vor fi la sfîrșitul perioadei decît cu puțin mai ridicate, în cazul cel mai bun, decît nivelul maxim atins în 1973“ (p. 25).

Una din cauzele acestei perspective rezidă în existența unor ample capacități de producție nefolosite chiar și după ieșirea din recesiune și reluarea creșterii : la sfîrșitul anului 1976 gradul de utilizare a capacităților din principalele țări membre ale O.C.D.E. nu revenise la valorile medii înregistrate într-o perioadă de 10 ani încheiată în 1973. O altă cauză menționată în studiu constă în aceea că „întreprinderile au mult mai puțină încredere în caracterul durabil al creșterii, în comparație cu perioada dinaintea de recesiune“ (p. 24). Se citează, de exemplu, rezultatele unei anchete întreprinse în R.F.G. de institutul Ifo, din care rezultă că șefii de întreprinderi se așteaptă ca ritmul de creștere al producției să fie aproximativ cu o treime mai scăzut față de media perioadei 1961—1970. Inflația anilor recentă, conchid autorii, este probabil una din cauzele principale ale slăbirii încrederii.

Recomandarea la care duce analiza este formulată fără ambiguități : „Dacă vrem să mergem pe calea unei creșteri durabile care să atragă după sine sporirea folosirii mîinii de lucru pe termen mediu, o redemarare rapidă a investițiilor productive pare absolut indispensabilă“ (p. 13). Rămîne numai problema, cît de aptă este strategia actuală pe termen mediu să asigure realizarea acestei cerințe absolute.

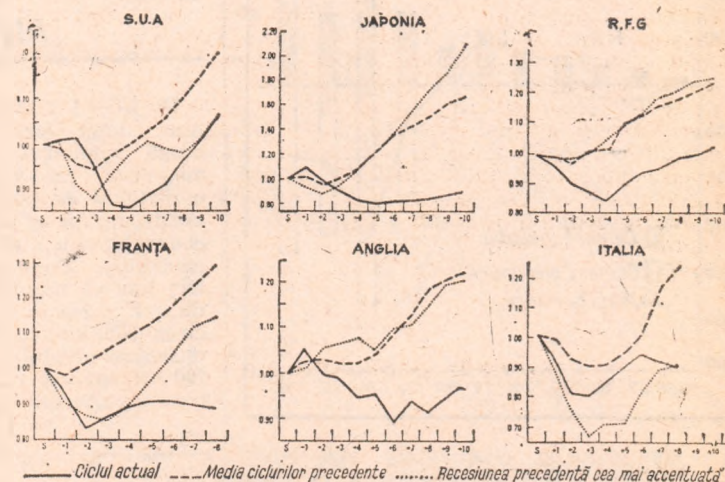
## Spectrul stagnării

PUȚINE DINTRE RECOMANDĂRILE de politică economică din studiile succesive ale O.C.D.E., în speță din ultimul, au tonul categoric al celei de mai sus referitoare la investiții. Ca regulă generală, previziunile pe următoarele 12 luni, care sînt una din menirile principale ale acestor studii semianuale, au la bază clauza : „în condițiile aplicării neschimbate a politicii economice“ din perioada de elaborare a previziunilor. Regula este respectată formal și în ediția cea mai recentă. Își fac loc însă, o seamă de constatări cu substrat critic tocmai la adresa politicilor aplicate în prezent, îndeobște în sensul apelului la acțiune, la abandonarea expectativei. Biziurea pe „forțele pieței“, așteptarea resorbirii șomajului și a reducerii ratei inflației ca efect al lor apar ca atitudini cărora li se atribuie chiar răspunderea propriu-zisă pentru „șomflația“ actuală, pentru acest marasm conjunctural de un fel aparte. Dacă o asemenea tratare a cauzalităților trebuie considerată destul de superficială, nevoia de schimbare pe care o reflectă notațiile critice are totuși rezonanța autenticului.

Formularea strategiei pe termen mediu a țărilor O.C.D.E. după recesiunea din 1974—1975 a avut loc sub impresia nemijlocită a crizei, a caracterului ei deosebit de cuprinzător și prelungit, a treptei noi pe care ea a reprezentat-o în suita de recesiuni din perioada de după al doilea război mondial. Strategia a fost elaborată, fără îndoială, și sub impresia dificultăților întîmpinate în diferite momente de numeroase țări capitaliste dezvoltate care s-au văzut nevoite să recurgă, în politica lor de întreprindere a unei conjuncturi înalte, la doze tot mai puternice de

stimulente, pentru obținerea acelorași rezultate în termeni de ritm al creșterii sau de ocupare a mîinii de lucru. A contat probabil, în speță, experiența politicilor de „stop and go“, adică de alternare a măsurilor de stimulare cu cele de frînare a conjuncturii, în urmărirea unui echilibru în cele din urmă iluzoriu, căci rezultatul principal s-a dovedit a fi în atîtea cazuri un ritm lent de dezvoltare, fără a mai vorbi de febrilitatea cauzată de frecvența modificărilor de curs. Toate acestea și-a propus să le evite noua strategie pe termen mediu. „În esență, declara în primăvara acestui an secretarul general al O.C.D.E., strategia constă în îmbinarea hotărîrii cu prudența, renunțîndu-se în interesul continuității la reluările foarte rapide ale creșterii care au caracterizat fazele de redresare anterioare și le-au făcut să degenereze“.

Dar contrarul unei succesiuni de „reluări foarte rapide“ este oare o „continuitate“ a încetinelii care sporește șomajul în loc să-l reducă ? Acesta este genul de întrebări pe care le pun experții O.C.D.E. după doi ani de aplicare a strategiei. „Unul din elementele esențiale ale strategiei, scriu ei în ultimul studiu semianual, constă în aceea ca guvernele să nu se lase influențate



**Evoluția ciclică a investițiilor productive private în unele țări capitaliste dezvoltate, 1955—1977 (semestre, indici ai volumului fizic, 1,00 = nivelul maxim al ciclului).**

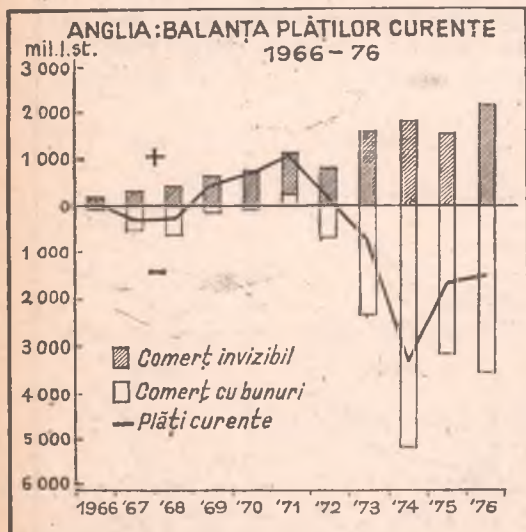
excesiv de considerațiuni legate de evoluția pe termen scurt. Există însă un punct dincolo de care fluctuațiile de o parte și de alta a liniei de creștere dorite devin abateri de o asemenea amplitudine încît nu mai este posibil să nu se țină seama de ele, și atunci cînd a fost atins acest punct devine necesar să se modifice unul sau mai multe dintre dispozitivele de acțiune adoptate“ (p. 12). Inflația și șomajul care dăinuie după doi ani și mai bine de aplicare a strategiei fac parte evident dintre „abaterele“ vizate de autori, care cheamă la măsuri de stimulare a cererii, și anume cît mai grabnice. Riscul de reacclerare a inflației, argumentează ei, va fi mai mare și reacclerarea va fi mai puternică dacă trecerea la măsuri de stimulare va mai întîrzia.

Asemenea atitudini, chiar ocolit exprimate, permit să se măsoare răspîndirea și intensitatea temerilor de stagnare care își fac loc în țările occidentale la umbra actualelor politici economice guvernamentale. Aceste temeri nu sînt împărțite de toți specialiștii sau responsabilii. Nu mai departe decît la 28 iulie a.c., directorul executiv al Fondului Monetar Internațional a declarat că „ar fi probabil contrar scopului urmărit să se țin-tească în țările industriale, în următoarele 12 luni, la ritmuri de creștere mult superioare celor care sînt prevăzute în prezent“. Dar existența unei probleme preocupante este vădită, și nimic nu garantează că dezbaterile ei va rămîne limitată mereu la sfera experților.

I. PĂDUREANU

## Aportul „invizibilelor“

PARTICIPAREA diferitelor țări din lume la așa-numitul comerț invizibil este probabil mai inegală decât aceea la exportul și importul de bunuri, dată fiind natura prestațiilor care fac obiectul lui (serviciile de tot felul, transferurile bănești, veniturile de pe urma investițiilor externe etc.). Chiar și printre țările capitaliste dezvoltate, unele sînt mult mai specializate în asemenea prestații sau dispun de condiții deosebit de avantajoase în acest domeniu. O dovadă sînt diferențele foarte mari dintre ele în ceea ce privește balanța „invizibilelor“, adică a



veniturilor și cheltuielilor respective. În 1976, S.U.A. au înregistrat la acest capitol un excedent de 8,6 miliarde dolari, Anglia — de 3,8 miliarde, Olanda — de 1,3 miliarde, Italia — de 1,2 miliarde, în timp ce deficite mari cunoșteau R.F.G. — 13,4 miliarde dolari, Canada 5,6 miliarde, Japonia — 6,2 miliarde. Rolul însemnat pe care îl poate avea un sold pozitiv al balanței „invizibilelor“ reiese din cazul Angliei, țară cu o balanță comercială „vizibilă“ cronic pasivă. Obținînd circa 9 la sută din veniturile invizibile ale lumii nesocialiste și avînd excedente substanțiale la acest capitol, Anglia a reușit astfel — cum se poate vedea din grafic — să-și reducă simțitor în ultimii ani deficitele din balanța de plăți datorate „vizibilelor“ și chiar să transforme în unele perioade un deficit la „vizibil“ într-un excedent pe ansamblul balanței plăților curente.

## Polonia: în atenție carbochimia

VIZÎND optimizarea structurii combustibililor și a altor purtători de energie în Polonia, cercetătorii din această țară prevăd ca pînă în 1990 partea cărbunelui și a gazelor să treacă de la 16,4% în 1970 la 37%. Totuși, pentru a se acoperi cele 322 milioane tone de combustibil convențional la cît este evaluat necesarul pentru 1990, față de

118 milioane t.c.c. în 1970, se prevede că va trebui să se importe în 1980 circa 25 milioane tone de petrol iar în 1990 de două ori mai mult. Aceasta, într-o perioadă în care se vorbește de „cîntecul de lebădă“ al petrolului pe plan mondial, cînd se apreciază rezervele de petrol și gaze ca fiind epuizabile în 30—50 de ani, în timp ce rezervele de cărbune vor ajunge încă timp de sute de ani.

O problemă la ordinea zilei și în Polonia este în aceste condiții obținerea de carburanți sintetici din cărbuni, mai ales din huii, în general dezvoltarea carbochimiei. Se apreciază ca utilă și posibilă construirea în următorii ani a două uzine de gaze cu o valoare calorică mijlocie, care să transforme în fiecare an 2—2,5 milioane tone de cărbune și să alimenteze rețeaua existentă de conducte de gaze din Polonia.

## Petrolul traversează Alaska

ÎN LUNA IUNIE a intrat în funcțiune, după cum se știe, cea mai lungă conductă petrolieră din lume, cea care străbate Alaska pe o distanță de 1300 km, de la litoralul nordic pînă la portul Valdez de pe coasta Pacificului, aproape de granița canadiană. Conducta, care traversează trei lanțuri muntoase și 800 de cursuri de apă, a costat 7,7 miliarde dolari. Pe circa 680 km conducta este construită deasupra nivelului solului, sprijinită pe 780 000 suporturi verticale. Graficul ilustrează raportul dintre porțiunile sus-

pendate și cele îngropate ale conductei și marchează locul recentului accident la una din stațiile de pompare, care a întrerupt timp de cîteva zile trecerea țiteiului. Cantitatea de pe-



trol transportată prin conductă va putea ajunge la 1,6 milioane barili pe zi în 1979 și va determina ritmul extracției, programat în funcție de cerințe cu ajutorul unui calculator electronic. Perspectivele utilizării conductei la capacitatea ei sînt evaluate optimiste dată fiind descoperirea în Alaska a unor noi zăcăminte de petrol estimate la circa 2 miliarde barili.

## Pasageri și containere

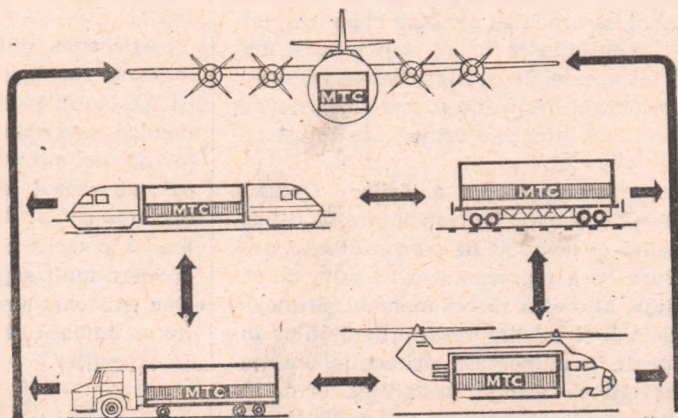
SE ȘTIE mai de mult că în transporturile moderne rapiditatea deplasării pe rutele propriu-zise este în parte anulată de pierderile de timp datorate unor deplasări aferente.

Specialiștii au calculat bunăoară că un pasager care călătorește cu avionul pe o distanță de 400—800 km pierde pentru diverse operațiuni și deplasări pe sol 40—50 la sută din timpul total afectat călătoriei. În cazul folosirii succesive a mai multor genuri de transport timpul pierdut cu ocazia fie-

cărei transbordări este de asemenea apreciabil.

Problema găsirii unui mijloc de a limita aceste pierderi de timp, care manifestă o tendință de creștere pe măsura sporirii traficului, preocupă pe specialiști din variate domenii. Astfel, de pildă, colaboratorii Institutului de arhitectură din Moscova au elaborat un sistem de transport bazat pe mijloace de transport convertibile (M.T.C.) sistem similar cu transportul containerizat al mărfurilor, containerul fiind aici un salon confortabil pentru pasageri. Pornind de la transportul aerian M.T.C. permit corelarea eficientă a acestuia cu cel rutier, feroviar, naval etc. (vezi graficul).

Printre avantajele scontate ale noului sistem se numără: efectuarea călătoriei în condiții mai bune și în timp mai scurt, ridicarea gradului de utilizare a diferitelor mijloace de transport, reducerea unei părți din instalațiile aferente aeroporturilor, inclusiv micșorarea personalului de deservire ș.a.





GLOSAR

Piață valutară (III)

CELE ARĂTATE în numărul din săptămîna trecută al revistei duc la concluzia că mecanismul formării cursurilor valutare tinde să uniformizeze cursurile în trei etape:

— prima etapă uniformizează cursurile în cadrul unei bănci, prin compensarea ordinelor de cumpărare și vânzare a diferitelor valute permise de această bancă;

— a doua etapă uniformizează cursurile în cadrul unei piețe, ca urmare a compensării interbancare;

— a treia etapă uniformizează cursurile în cadrul economiei mondiale, ca urmare a compensării între piețe.

Mijloacele moderne de telecomunicație apropie atât de mult aceste etape, încît cursurile respective ajung aproape instantaneu să se suprapună în cea mai mare parte.

Pe piețele valutare se efectuează operații atât la vedere, cit și la termen. Acestea din urmă se efectuează pe baza angajamentelor de cumpărare sau vânzare de valute, livrarea valutei urmînd să se efectueze la termen, adică la o dată ulterioară care este stabilită prin contract. Cumpărătorul la termen al unei valute presupune că această valută va crește în valoare pînă la expirarea termenului, astfel încît la termen el va obține valuta la cursul convenit, mai mic decît cel real, diferența constituind cîștigul său. Invers, vânzătorul la termen al valutei presupune că aceasta va pierde din valoare în intervalul de timp stabilit, astfel încît cîștigul va fi de partea lui.

Pe piața valutară, principalele valute cotează atât la vedere, cit și la termen. Există două posibilități:

— cursul valutei străine exprimat în monedă națională să fie mai ridicat la termen decît la vedere. În acest caz, cursul la termen „face primă”. Această primă se numește **report**;

— cursul valutei străine exprimat în monedă națională să fie mai scăzut la termen decît la vedere: diferența în minus se numește **deport**.

În mod normal, cursul la termen ar trebui să fie mai ridicat, deoarece la cursul la vedere trebuie să se adauge dobinda capitalului investit în valuta respectivă pe intervalul de timp convenit. Există însă cazuri în care cursul la termen este superior celui la vedere plus dobinda și anume atunci cînd previziunile referitoare la valuta în cauză sînt optimiste (perspective de revalorizare, apreciere), după cum el poate fi inferior celui la vedere plus dobinda, atunci cînd previziunile sînt pesimiste (perspective de devalorizare, depreciere).

Atunci cînd cursul la termen este superior celui la vedere plus dobinda, diferența în plus reprezintă un **agio valutar**; în cazul invers, diferența reprezintă un **disagio valutar**. Termenul generic folosit pentru un asemenea agio sau disagio este acela de **diferențial valutar**.

Mecanismul formării cursului valutar pe piață în capitalismul contemporan este rareori lăsat să funcționeze liber. Cursul rezultă într-adevăr din acțiunea cererii și ofertei, adică din compensarea cumpărărilor și vânzării de valute, însă cererea și oferta sînt alterate de intervenții fie ale statului care este interesat în formarea unui alt curs decît cel liber, fie ale speculatorilor care urmăresc realizarea de cîștiguri din forțarea evoluției cursurilor. Însuși actualul regim al cursurilor flotante, generalizat în Occident, este rareori lăsat să funcționeze liber; în majoritatea cazurilor el este supravegheat de autoritatea monetară și influențat în sensul dorit de stat, astfel încît cursurile flotante sînt numai teoretic libere.

C. K.

Deceniul internațional al Femeii

Verona Sames, Tirgu Mureș — 1) Helvi Sipila, secretar general adjunct al O.N.U. pentru dezvoltare socială și probleme

umanitare, este finlandeză, avînd la bază o formație juridică. 2) Conferința Națiunilor Unite pentru Anul Internațional al Femeii, desfășurată în 1975 în Mexic, a adoptat un Plan mondial de acțiune conținînd recomandări pentru îmbunătățirea situației femeilor, care prezintă peste jumătate din populația globului. Un nou pas înainte în această direcție s-a realizat prin elaborarea unui pro-

iect de Convenție pentru eliminarea discriminărilor față de femei, proiect supus Consiliului Economic și Social al O.N.U. Există, de asemenea, intenția convocării sub egida O.N.U. a unei noi Conferințe internaționale a femeii. În 1980, adică încă în cursul actualului Deceniu Internațional al Femeii (1976 — 1985), proclamat de conferința din 1975.

Chreologie

Ion Sorescu, Cimpina — Chreologia (de la cuvîntul grecesc „chria” = nevoie) este o știință interdisciplinară avînd ca obiect sfera nevoilor umane în dinamica dezvoltării lor. Legătura cu economia politică este directă, trebuințele omenești constituind punctul de plecare al oricărei activități economice. Noua știință este desigur tributară unor discipline mai vechi: biologia, economia, estetica, medicina, sociologia, tehnica etc., dar ea reprezintă un nou pas pe calea determinării științifice și satisfacerii trebuințelor umane, pe linia ascendentă a progresului, care transformă continuu obiecte inițial de lux (radio, televizor, frigider, automobil etc.) în obiecte de uz curent. Pentru mai buna cunoaștere a acestor trebuințe, René Bize, organizatorul primului simpozion de chreologie, de la Vaucresson (septembrie 1968), promovează propunerea de a se recenza prin studii și cercetări aspirațiile manifestate în diferite comunități sociale, evaluarea gradului de satisfacere a nevoilor în prezent și în viitor, inclusiv a mijloacelor de realizare, pentru alinierea proceselor de producție la exigențele constatate. La simpozionul amintit și la altele care au urmat au participat cu comunicări și specialiști români (filozofi, sociologi, medici, psihologi, ciberneticieni).

Învățămînt

Miruna Soare, Tirgoviste — Una din concluziile frecvente ale studiilor consacrate nivelului ridicat al somajului în rândurile absolvenților universitari dintr-o serie de țări occidentale este că, în raport cu situația actuală și previzibilă a economiilor occidentale, numărul acestor absolvenți este prea ridicat, mai ales că nici profilul lor nu corespunde de multe ori necesităților reale ale economiei. „Dacă se compară efectivele studenților de astăzi — scria de pildă, cotidianul elvețian *Neue Zürcher Zeitung* (18 februarie) — cu

numărul locurilor de muncă ce vor fi disponibile, prin crearea de noi locuri de muncă sau pur și simplu pentru înlocuirea celor care se retrag de pe piața muncii, se ajunge la concluzia că numai jumătate din acești studenți vor găsi un serviciu asigurîndu-le un nivel de remunerare corespunzînd tradițional diplomaților universitare”. Restul vor trebui să se mulțumească cu o altă muncă, mai puțin remunerată, intrînd însă în concurență cu alți candidați mai puțin instruiți. Consecințele acestei concurențe se resimt pînă la muncile cele mai simple, efectuate pînă acum în mare parte de imigranți.

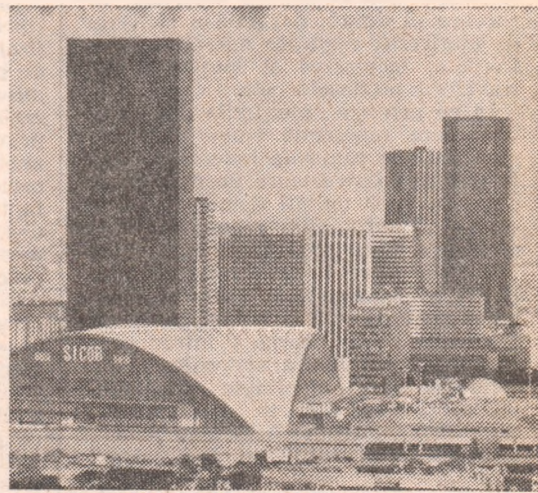
Concluzia ziarului citat este că „atita vreme cit nu se stie ce se va întîmpla cu absolvenții universității, numărul lor nu trebuie sporit”. Pentru acest motiv, la Paris, de pildă, universitățile au fixat în acest an o limită a numărului celor înscriși (limită care nu exista pînă acum), înscrierea făcîndu-se însă în ordinea depunerii cererilor de înscriere, nu în baza unui concurs sau a notelor din liceu.

Admitîndu-se tot mai mult ideea necesității punerii în concordanță a numărului și profilului studenților cu datele situației economice, rămîn încă în plină dezbateră modalitățile admiterii în învățămîntul superior.

SICOB

Valentin Cumanov, Galați — 1) Inițialele SICOB se referă la Salonul internațional de informatică, comunicații și organizarea biroului, care are loc în fiecare toamnă la Paris, în cartierul zgîrie-norilor, La Défense. Anul acesta,

pe o suprafață de 83 000 mp sînt așteptați expozanți din 28 țări. Paralel cu Salonul va avea loc o conferință internațională pe tema prelucrării datelor. 2) Turnul Montparnasse de lingă gara cu același nume din capitala Franței are 56 etaje, iar pe acoperiș are o platformă pentru aterizarea elicopterelor.



Tonga

Dr. Mihai Negulici, Pitești — 1) Tonga, țara al cărei ministru al sănătății este noul director al Organizației Mondiale a Sănătății, Sione Tapa (care a succedat recent în această funcție medicului danez Halfdan Mahler) este un arhipelag, independent din 1970, în sud-vestul Oceanului Pacific, cu o suprafață de 699 km<sup>2</sup> și o populație de 100 000 locuitori. Regatul Tonga nu este membru al O.N.U., dar este membru al O.M.S. și al altor două din instituțiile specializate ale O.N.U. (Uniunea internațională a Telecomunicațiilor și Uniunea Postală Universală). Fost protectorat britanic, Ton-

ga face parte din Commonwealth.

2) Așa cum a declarat dr. Halfdan Mahler, la ultima sesiune anuală a O.M.S.: „În ultimul sfert de secol a existat o foarte mare preocupare pentru dezvoltarea tehnologiei de luptă contra maladiilor; ea a devenit astăzi atât de complexă și de costisitoare încît este inaccesibilă celei mai mari părți a populației mondiale și chiar multor țărilor din țările cele mai dezvoltate. Această situație este intolerabilă”, a spus dr. Mahler. Din acest motiv, el a accentuat necesitatea de a găsi o tehnologie sanitară mai adecvată, „sigură din punct de vedere tehnic, cultural acceptabilă și viabilă din punct de vedere financiar”.

## REDUCEREA COSTURILOR DE PRODUCȚIE

(Urmare din pag. 7)

în mare măsură efectele pozitive ale reducerii prin eforturi proprii a costurilor de producție la numeroase unități. De pildă, la întreprinderea „Acumulatorul” aproape întreaga depășire de 3812 mii lei la costurile de producție provine de la cheltuielile neproductive ocazionate de dobinzi la creditele restante, precum și penalități ca urmare a nerespectării disciplinei contractuale.

Orientarea prioritară a eforturilor unităților economice în direcția prevenirii și lichidării imobilizărilor de fonduri are efecte pozitive nu numai în ce privește îmbunătățirea situației financiare și creșterea capacității de plată, dar și în evitarea unor cheltuieli neproductive cu dobânzile penalizatoare, al căror volum și pondere sint, la multe unități, foarte ridicate.

În explicarea imobilizărilor de fonduri, multe conducători de întreprinderi invocă, de regulă, cauze de ordin obiectiv, independente de activitatea acestora. Fără a nega prezența unor astfel de cauze, analizele și controalele efectuate recent de organele financiar-bancare au scos în evidență faptul că stă în puterea unităților economice să reducă și chiar să elimine acest fenomen, cu condiția de a aplica măsuri eficiente pentru evitarea aprovizionărilor excesive, necorelate cu cerințele reale ale procesului de producție, asigurarea condițiilor tehnico-materiale pentru realizarea comenzilor cu riguroasă încadrare în durată normată a ciclurilor de fabricație, creșterea operativității în livrarea, facturarea și încasarea contravalorii produselor etc.

În ce privește pierderile din reburturi, care reprezintă sume mari mai cu seamă în ramurile industriei metalurgice și constructoare de mașini, experiența unor unități demonstrează că ele pot fi substanțial reduse sau chiar eliminate, dacă se îndeplinesc cerințele referitoare la respectarea disciplinei tehnologice sub toate aspectele, elaborarea corectă a tehnologiilor de fabricație, recepționarea și introducerea în fabricație numai a materiilor și materialelor care îndeplinesc parametrii calitativi, îmbunătățirea asistenței tehnice, mai cu seamă în schimburile 2 și 3, ridicarea calificării profesionale etc.

Una din cerințele esențiale ale creșterii eficienței economice este **moder-**

nizarea și perfecționarea produselor și a proceselor tehnologice. Această sarcină, subliniată în repetate rânduri în documentele de partid și de stat, este înțeleasă în mod corespunzător de marea majoritate a unităților economice, care au prevăzut în programele destinate asigurării reducerii consumurilor de producție numeroase măsuri privind asimilarea de noi produse cu performanțe tehnico-economice superioare, reproiectări de produse, perfecționări ale tehnologiilor de fabricație, mecanizări și automatizări de operații, mai cu seamă când acestea solicită un volum mare de muncă etc. Analizele efectuate au scos în evidență și faptul că, deși asemenea măsuri sint bogat reprezentate în programele elaborate, la unele unități industriale nu s-a asigurat realizarea prevederilor de plan și, ca urmare, nu s-a obținut eficiența economică în reducerea costurilor de producție și mai cu seamă a cheltuielilor materiale. Astfel, deși programul de măsuri al Întreprinderii de mașini grele București prevede numeroase acțiuni a căror eficiență economică preconizează economii la costurile de producție pe anul 1977 de 19 500 mii lei, în primul semestru nu s-a obținut nici un fel de reducere pe seama acestor măsuri, iar la Întreprinderea de mașini-unelte și agregate București costurile de producție nu au fost degrevate, deși sarcina prevede o eficiență economică de 6 800 mii lei.

În perioada care a mai rămas pînă la finele anului trebuie să se asigure realizarea integrală a planului cheltuielilor de producție pe semestrul II și concomitent, recuperarea unor nerealizări înregistrate de unele întreprinderi în prima jumătate a anului. Necesitatea unor eforturi suplimentare pentru perioada ce urmează derivă și din faptul că sarcinile de plan la acest indicator sint mai mobilizatoare în trimestrele III și IV față de trimestrele precedente, cum este cazul la întreprinderile: „Conect”, „Stela”, „Antrefrig”, „Danubiana” etc. Este deci cu atât mai necesară intensificarea eforturilor și o intervenție mai energică și operativă a conducătorilor de întreprinderi, a colectivelor de specialiști, mai cu seamă în ce privește creșterea gradului de mobilitate și operativitate în examinarea și soluționarea acelor probleme care condiționează reducerea costurilor de producție.

## UTILIZAREA MASELOR PLASTICE

(Urmare din pag. 11)

ușoare și să confere proprietăți superioare estetice și funcționale. În această direcție apare necesară, printre altele, **extinderea sistemului de prefabricate „Plastbeton”**. Acest sistem se bazează pe utilizarea cofrajelor alcătuite din profile de P.V.C. rigide, care au ulterior rolul de elemente de finisaj, și prezintă marele avantaj că reduc foarte mult durata de execuție și manoperă pe șantier. Dealtfel, folosirea pe scară destul de restrînsă a unor noi sortimente de mase plastice în construcție (inclusiv pereți despărțitori) a condus — alături de ponderea unei reduse a finisajului în fabrici și adoptarea unor soluții

cu consum mare de forță de muncă — la înregistrarea unui nivel încă destul de ridicat al manoperei la lucrările de finisaje pe șantierele noilor locuințe din București.

Dată fiind însemnătatea și avantajele evidente ale introducerii rapide, pe scară largă a masei plastice în construcția de locuințe apare necesar să se acorde o atenție sporită accelerării procesului de asimilare în fabricație a unor noi sortimente de mase plastice cu caracteristici superioare, respectării integrale a prevederilor din contractele de livrare la nomenclatorul existent, de astfel de produse, precum și introducerii mai ample și hotărâte a acestor soluții în noile proiecte.

## Revista ECONOMICA

editată de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale. Institutul Central de Cercetări Economice

Sumarul nr. 32 din 12 august 1977

### ECONOMIE NAȚIONALĂ

- Îmbunătățirea repartizării teritoriale a forțelor de producție — trăsătură esențială a politicii de dezvoltare economico-socială a României (Stere Gioga) 1
- Accelerarea creșterii productivității muncii, cerință a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate (Gheorghe Răboacă, Steliana Perț, Gheorghe Burcea) 4
- Orientări prioritare în reducerea costurilor de producție (E. Cioflan, M. Calman) 6
- Anchetă „R. E.” Economisirea energiei 8
- Acordul global — factor de cooperare în creșterea eficienței (Mircea Bocu) 10
- Creșterea productivității pe șantierele de investiții necesită extinderea utilizării maselor plastice (G. Ghițulică) 11
- Alimentația publică în sprijinul cerințelor populației (conf. dr. I. Păunescu) 12
- Cititorii au cuvîntul 14

### CONDUCERÉ • ORGANIZARE

- Amplificarea rolului organismelor obștești în sistemul conducerii colective (Adrian Rusu) 15

### TEORII • IDEI

- Considerații referitoare la unele categorii specifice economiei socialiste (Mircea Boța) 17
- Centenarul independenței. Dezvoltarea industrială ca bază a independenței naționale în concepția socialiștilor români (Georgeta Macarie, Marin Ponta) 19
- Studiu sistemic asupra economiei irigațiilor (I. Cămășolu) 21
- Școli • curente • economiști. Caracterul structural al inflației actuale reflectat în gîndirea economică (prof. dr. Eugen Prahoveanu) 22

### ECONOMIE MONDIALĂ

- Noi impulsuri pentru procesul de edificare a securității și cooperării în Europa (Nicolae Chilie) 25
- Tendințe-conjuncturi 27
- Politica economică a țărilor O.C.D.E. Neîmplinirile unei strategii (I. Pădureanu) 28
- Mondorama 30
- Curier 31
- Întrebări-răspunsuri 32

Redacția și administrația: Calea Dorobanților nr. 11-25. 71 131 București, telefon 12 13 69.

Cont. I.S.I.A.P. nr. 64.51.301.52 B.N.R.S.R. — filiala sect. 1 București  
Tiparul: Combinatul Poligrafic „Casa Școlii”

Începutul anului 1973 marchează, în veșnic tinărul oraș, cu vechi tradiții industriale, de pe malurile canalului Bega, intrarea în funcțiune a unei noi și importante unități a industriei noastre electrotehnice.

Profilată pentru realizarea de utilaje tehnologice necesare industriei electrotehnice, matrițe, ștanțe și cochile, unitatea produce și livrează, la comandă :

- agregate de prelucrat prin așchiere ;
- mașini de prelucrat prin electroeroziune ;
- mașini de bobinat ;
- utilaje pentru prelucrarea cablurilor electrice ;
- laminoare pentru laminat sirmă ;
- mașini de trefilat sirmă ;
- instalații și utilaje de sudură ;
- diverse standuri de probă și control.

Preocuparea pentru atingerea, în interiorul termenului planificat, a parametrilor proiectații, pentru valorificarea superioară a resurselor umane și materiale de care dispune, a fost strins împletită cu preocuparea ca produsele pe care întreprinderea le realizează să fie de calitate superioară, la nivelul tehnicii mondiale. Acest fapt a determinat, așa după cum precizează tovarășii Marcus Arke și Mișci Dimitrie, directorul și respectiv șeful contabil al întreprinderii, ca, încă cu 6 luni înainte ca primele capacități de producție să intre în funcțiune, să se organizeze, pentru muncitori și viitoarele cadre tehnice, cursuri de calificare și specializare profesională. Iar, din anul 1975, a luat ființă liceul de electrotehnică „Electrotimiș”, precum și o școală profesională, în care se pot înscrie absolvenții treptei I a liceului industrial.

Grupul școlar „Electrotimiș”, pentru asigurarea unei temeinice pregătiri a elevilor, pentru familiarizarea lor cu cele mai noi cuceriri ale tehnicii mondiale, are un atelier propriu, dotat cu utilaje cu comandă program și comandă numerică, din țară și din import. Anual, în cadrul acestui grup se pregătesc, pentru a fi încadrați în sectoarele productive ale întreprinderii, în meseriile de lucrători la mașinile de prelucrări prin așchiere — strungari, frezori, rectificatori etc. — și electromecanici, cite 200 de elevi. Această preocupare a făcut ca astăzi colectivul întreprinderii, a cărui medie de vîrstă nu depășește 22 de ani, să se mîndrească cu faptul că 80% din personalul întreprinderii a fost calificat sau specializat în formele proprii de școlarizare.

Angajarea plenară, muncitorească, tradiția tehnică, buna organizare a muncii și pregătirea profesională corespunzătoare au determinat ca produsele realizate de tinărul colectiv al întreprinderii „Electrotimiș” să cîștige o binemeritată reputație, atît pe piața internă cit și pe cea externă. Astăzi, pentru nimeni nu mai este un secret că marca „Electrotimiș” este sinonimă și am putea spune „garanția calității”.

Despre calitatea produselor întreprinderii „Electrotimiș”, despre nivelul tehnic la care ele sînt realizate pot vorbi beneficiarii ca : I.A.E.H. Sf. Gheorghe, Cabluri și materiale electroizolante Zalău, Întreprinderea de sirmă și prelucrarea sirmei Buzău etc., care, în acțiunea de dotare a unităților lor cu tehnică nouă, prin renunțare la import, au apelat la produsele acestei unități a industriei electrotehnice românești.

Disponind de o tehnologie proprie, la nivelul tehnicii mondiale, întreprinderea „Electrotimiș” poate face față, în bune condiții, oricăror exigențe ale partenerilor interni și externi.

Corneliu I. STĂNESCU



**AL 8 LEA**  
**TIRG DE MOSTRE**  
**DE BUNURI DE CONSUM**  
**BUCURESTI'77**

Complexul expozițional Piața Scintei

14 AUGUST – 11 SEPTEMBRIE

**ÎN CURÎND – TÎRGUL DE MOSTRE DE BUNURI DE CONSUM, EDIȚIA 1977 !**

În curînd, capacitatea creatoare și de producție a industriei bunurilor de consum se va confrunta cu exigențele cumpărătorilor.

La actuala ediție a tîrgului de mostre de bunuri de consum, pe o suprafață de cca. 30 000 mp, standurile pavilioanelor grupează distinct, după utilități, articole de confecții, tricotaje, încălțăminte, marochinerie, galanterie, meșerie și pasmanterie,

articole de uz casnic și gospodăresc, produse electrocasnice, chimice și cosmetice, jucării, corpuri de iluminat, mobilă, articole cultural-sportive, de artă populară și, bineînțeles, produse alimentare.

În perimetrul complexului expozițional vor funcționa standuri special amenajate care vă oferă posibilitatea să cumpărați ultimele noutăți create de industria ușoară.